

המכתב

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג'ליון 152

פְּרָשַׁת פִּי תִשָּׂא

שְׁנַת תשפ"ב לפ"ק

**הוצאות הגליון נתנדב
ע"י אנ"ש היקרים**

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה



לרפואת

מלכה בת ברכה אסתר

לרפואה שלימה בקרוב



לע"נ כ"ק אדמו"ר הרה"ק
רבי רפאל ב"ר שמואל זצוק"ל

נלב"ע כ' אדר א' תשס"ה
תנצב"ה



**האזרה
האודות**

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א



לְחִיּוֹרַת

בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּיָּדָא
לְאַתְגְּלִיָּא
לְעִתִּיד-לְבָא



יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800
B48148@gmail.com



פְּרֻשַׁת בְּנֵי תְּשָׁא

ב.

(ח"ב צד - על פי לקוטי-עצות מהדורא-בתרא,
אלול ראש-השנה יום-פפור ספות ו)

על-ידי שכל אחד בא עם מחו ודעתו,
ומקשר דעתו ומחו שבראשו,
שהוא בחינת 'ראש', לה'צדיק', שהוא "ראש
בני ישראל" (שמות ל, יב), ב'ראש-השנה',
שהוא גם-כן בחינת 'ראש'. נמצא שנתקבצו
שלשה ראשים יחד, ונעשה מזה דברים
עליונים מאד.

ג.

(חיי-מוהר"ן תעד)

"כי תשא את ראש בני ישראל" (שמות ל,
יב) - זה בחינת 'משא'. "ונתנו איש
כפר" - זה בחינת 'מתן'. הינו: בחינת
'משא-ומתן'.

"זה יתנו כל העבר על הפקדים, מחצית
השקל בשקל הקדש" (שמות ל, יג)

ד.

(ספר-המדות, צדקה ח"ב יט)

על-ידי נתינת שקלים - נצול
מיצרי-הרע.

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם,
ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם"
(שמות ל, יב)

א.

(ח"א קיא)

"ראש בני ישראל" (שמות ל, יב) - ראשי-
תבות: 'רב"י'. ולהפך: "רשעים
ב'חשך ידמו" (שמואל-א ב, ט) - ראשי-תבות:
'רב"י'. [רמז: שאומרים תורה בחשך (כתב-יד מוהרנ"ת
ז"ל)].

[פרפראות-לחכמה: שמעתי מאבי ז"ל (ר' צבי ארנה ב"ר
אהרן ז"ל הרב מברסלב): שלדעתו הפרוש בזה: כי כשזוכין
ל'רבי-הגון', אזי הוא מאיר עיני המקרבין אליו - על-דרך
(קהלת ב, יד): "החכם עיניו בראשו" - כי הוא באמת "ראש
בני ישראל".

וכמו שאור-העינים רק מהראש והמת, כמו-כן כשזוכין
ל'רבי-הגון', שהוא "ראש בני ישראל" באמת - אזי הוא
מאיר להדור, ופותח עיניהם ממש, וכמבאר גם-כן
במקום-אחר ב'דבריו ז"ל.

אבל להפך חסיון-שלוש 'רבי-שאינו-הגון' - לא די שאינו
מאיר עינים, אדרבה הוא מחשיך עיניהם ביותר, שזה
בחינת: "בחשך ידמו". ועין גם ב'ספר-הקנה: שמאריך
בגנות ה'רבי-שאינו-הגון' - נשם נאמר: "רע בעיני יי"
(בראשית לה, ז), ראשי-תבות: 'רב"י'. וכבר צווחו על-זה
קמאי דקמאי.

ונראה לעניות-דעתי: דרוצה-לומר: על-דרך שכתוב בזהר
נשא (קכב): "ורשעים בחשך ידמו" - אינון 'ערב-רב'
וכו', ואתה-דרך רעין על ישראל דאינון 'רשעי עמא' עליהו
אתמר (איכה א, ח): 'היו צריה לראש'. וכן בפרשת פנחס
(רצז): "כד 'ערב-רב' אינון מערבין בישראל מה כתיב: 'היו
צריה לראש'. וישראל בתר דמתעברי מנייהו אליו, מה
כתיב (במדבר כו, ב): 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל'".

"הַעֲשִׂיר לֹא יִדְבַּח וְגו', לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם"
(שְׁמוֹת ל, טו)

"וַיִּדְבַּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. וְעֲשִׂיתָ"
(שְׁמוֹת ל, יז-יח)

ה.

(ח"א ס.ד)

"לְעוֹלָם יִשְׁלַשׁ אָדָם מְעוֹתָיו, שְׁלִישׁ
בְּפִרְקֵי מִטְיָא, וּשְׁלִישׁ בְּקִרְקַע,
וּשְׁלִישׁ בִּידוֹ" (בְּבִא-מְצִיעָא מ.ב.).

וּשְׁלֹשָׁה חֻלְקִים אֵלּוּ שֵׁישׁ בְּעֵשִׂירוֹת, הֵם
כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים 'עֵשִׂירוֹת'
שֶׁנֶּזְכָּר בַּתּוֹרָה. כִּי בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלוּל לֹא נִזְכָּר
עֵשִׂירוֹת, כִּי-אֵם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵלּוּ.

אַצֵּל 'סְדוּם' - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (פְּרָאשִׁית יד, כג):
"וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשִׂיתִי אֶת
אֲבָרָם".

וְאַצֵּל 'רַחֵל וְלֵאָה' - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם לֹא,
טז): "כִּי כָל הָעֵשֶׂר אֲשֶׁר הִצִּיל
אֱלֹקִים" וְכו'.

וְאַצֵּל 'שְׁקָלִים' - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל, טז):
"הַעֲשִׂיר לֹא יִדְבַּח".

כִּי "שְׁלִישׁ שֶׁבְּפִרְקֵי מִטְיָא" - הוּא כְּנֶגֶד
הָעֵשִׂירוֹת שֶׁנֶּזְכָּר אַצֵּל סְדוּם' וְכו'.

וְ"שְׁלִישׁ שֶׁבְּקִרְקַע" - הוּא כְּנֶגֶד
הָעֵשִׂירוֹת שֶׁנֶּזְכָּר אַצֵּל רַחֵל
וְלֵאָה' וְכו'.

וְ"שְׁלִישׁ בִּידוֹ" - הוּא כְּנֶגֶד הָעֵשִׂירוֹת
שֶׁאַצֵּל שְׁקָלִים, שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם
(שָׁם): "לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם" - בְּחִינַת (אִיּוֹב
יב, י): "אֲשֶׁר בִּידוֹ נָפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר
אִישׁ".

ו.

(ח"א ד.ז)

זֶה מִן הַנִּמְנָע, שֶׁלֹּא יָבוֹא לְאָדָם אֵיזָה
'גְּדִלוֹת', כְּשֶׁשׁוֹמֵעַ שְׁמֵסְפָרִין שְׂבַחוּ! -
כִּלְשֵׁי כֶּן בְּשִׁמְלֵךְ-גְּדוֹל' מְשַׁבַּח וּמְפָאָר אוֹתוֹ.

אַבֵּל צָרִיךְ לָזֶה בְּטוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו
וְחִמְרֵיּוֹתָיו - אֲזִי יָכוֹל הָאָדָם לְשָׁמַע
שְׂבַחוֹ, וְלֹא יָבוֹא לוֹ שׁוֹם 'גְּדִלוֹת'!

כְּמוֹ 'מִשְׁה־רַבֵּנוּ, שֶׁרָאָה כְּתוּב בַּתּוֹרָה:
"וַיִּדְבַּר ה' אֶל מֹשֶׁה", "וַיֹּאמֶר ה'
אֶל מֹשֶׁה" - וַיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִין בְּכָל יוֹם בַּתּוֹרָה
שְׂבַחוּ שֶׁל מֹשֶׁה, וְהוּא בְּעֵצְמוֹ מְסַפֵּר לָהֶם
שְׂבַחָיו, וְלֹא הָיָה לוֹ שׁוֹם הַתְּפָאָרוֹת וְגְדִלוֹת
מִזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בַּמִּדְבָּר יב, ג): "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה
עָנָו מְאֹד".

ז.

(ח"א נב, ט-י"א)

"נִעְשָׂה וְנִשְׁמָע" (שְׁמוֹת כד, ז) - הוּא בְּחִינַת
'נִסְתָּרוֹת וְנִגְלוֹת'.

"נִעְשָׂה" - הוּא בְּחִינַת 'נִגְלוֹת', הַמְצוּוֹת
שֶׁאֲפָשֶׁר לְכָל-אֶחָד לְקַיֵּם לְפִי
מִדְּרָגָתוֹ.

וְ"נִשְׁמָע" - הִיא בְּחִינַת 'נִסְתָּרוֹת', מֵה
שֶׁנֶּגְבוּהָ וְנִסְתָּר מִפְּנֵי, שֶׁאֵינוֹ
יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עֲבוּדָה בְּזֶה.

לְמִשְׁלָל: אַצֵּל כָּל מִצְוָה יֵשׁ דְּבָרִים
שֶׁסְּבִיבוֹת הַמִּצְוָה, כִּי מְלַבֵּד
הַצּוּי הַנֶּאֱמָר בַּתּוֹרָה לְקַיֵּם הַמִּצְוָה, יֵשׁ עוֹד
לָזֶה דְּבָרִים בַּתּוֹרָה, כְּגוֹן: "וַיִּדְבַּר ה' אֶל
מֹשֶׁה", וּשְׂאָר 'דְּבוּרֵי הַתּוֹרָה' שֶׁסְּבִיבוֹת
הַמִּצְוָה.



וְעִבּוּדָה שֵׁשׁ בְּדַבְרֵי־הַתּוֹרָה הַכֵּלוּ
שְׁסֵבִיבוֹת הַמְצֹוה, הֵם בְּחִינַת
"נִשְׁמָע", בְּחִינַת 'נִסְתָּר', כִּי הַמְצֹוה בְּעֶצְמָה
אֵנוּ יְכוּלִים לְקַיֵּם, אֲךָ הָעִבּוּדָה שֵׁשׁ בְּאֵלוֹ
הַדְּבָרִים אֵין אֵנוּ יוֹדְעִים.

וְזֶה בְּחִינַת 'תּוֹרָה' ו'תְּפִלָּה'.

"נַעֲשֵׂה" - הוּא בְּחִינַת 'תּוֹרָה', הֵינוּ
ה'נַגְלֹוֹת', מַה שִׁיּוֹדַע לְקַיֵּם.

ו"נִשְׁמָע" - הֵם בְּחִינַת 'נִסְתָּרוֹת', בְּחִינַת
'דְּבָרֵי־הַתּוֹרָה', שֶׁהֵם

הַדְּבָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁסֵבִיבוֹת כָּל מְצֹוה,
שֶׁהֵם בְּחִינַת 'נִסְתָּר' כִּנ"ל, שְׂאִינוּ יוֹדַע אֵיךְ
לְעַבֵּד בְּזֶה אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, בְּחִינַת 'תְּפִלָּה',
שֶׁהִיא 'דְּבָקוֹת' וְכוּ', הֵינוּ בְּטוֹל וְדַבְּקוֹת
לְאִי־סוּף, כִּי 'אִי־סוּף' הוּא בְּחִינַת מַה שְׂאִין
בוֹ תְּפִיסָה וְכוּ'.

וַיֵּשׁ בְּכָל דֶּרֶגָא וְדֶרֶגָא, וְכֵן בְּכָל עוֹלָם
וְעוֹלָם, בְּחִינַת "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע" וְכוּ'.

וְצָרִיךְ כָּל אָדָם שִׁילֵךְ מִדֶּרֶגָא לְדֶרֶגָא
וּמֵעוֹלָם לְעוֹלָם, עַד שִׁיַּזְכֶּה בְּכָל

פַּעַם לְבְּחִינַת "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע" גְּבוּהָ יוֹתֵר.

שִׁיְהִיָּה נַעֲשֵׂה אֲצִלוֹ בְּכָל־פַּעַם, מִבְּחִינַת
"נִשְׁמָע", בְּחִינַת 'נִסְתָּר', בְּחִינַת

'תְּפִלָּה', בְּחִינַת 'דְּבָרֵי־הַתּוֹרָה שְׁסֵבִיבוֹת
הַמְצֹוה' וְכוּ' - יְהִיָּה נַעֲשֵׂה מְזֶה בְּחִינַת

"נַעֲשֵׂה", בְּחִינַת 'נַגְלָה', בְּחִינַת 'תּוֹרָה' וְכוּ' -
וַיְהִי לוֹ בְּחִינַת "נִשְׁמָע" וְכוּ' גְּבוּהָ יוֹתֵר וְכוּ'.

עַד שִׁיְבֹא בְּרֵאשִׁית נִקְדַּת הַבְּרִיאָה,
שֶׁהוּא 'תְּחִלַּת הָאֲצִילוֹת' וְכוּ'.

אֲךָ כְּשֶׁרוֹצִים לְצַאת מִמְדֵּרֶגֶת "נַעֲשֵׂה
וְנִשְׁמָע" זֶה, לְמִדְּרֶגֶת "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע"

גְּבוּהָ מִמֶּנָּה - צָרִיךְ לְהִיּוֹת 'יְרִידָה' קִדְּם
הָעֲלִיָּה, כִּי ה'יְרִידָה' הִיא 'תְּכִלִּית הָעֲלִיָּה'

וְכוּ'.

וְזֶה (ישעיה ג ו): "וְהִמְכַשְׁלָה הַזֹּאת תַּחַת
יָדָךְ" - "אֵלוֹ דְּבָרֵי־תּוֹרָה, שְׂאִין אָדָם
עוֹמֵד עֲלֵיהֶם אֶלָּא אִם־כֵּן נִכְשַׁל בָּהֶם" (שַׁבָּת
קכ. גָּטִין מג).

"דְּבָרֵי־תּוֹרָה" - הֵם בְּחִינַת ה'דְּבָרִים
שְׁסֵבִיבוֹת הַמְצֹוה, שֶׁהֵם:

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה" וְכוּ', כִּנ"ל - שֶׁהֵם
בְּחִינַת 'נִסְתָּר', בְּחִינַת "נִשְׁמָע", בְּחִינַת

'תְּפִלָּה', כִּנ"ל.

"עוֹמֵד עֲלֵיהֶם" - זֶה בְּחִינַת 'תְּפִלָּה' - כִּי
"אֵין עֹמֵדָה אֶלָּא תְּפִלָּה" (בְּרַכּוֹת

ו).

וְלַעֲשׂוֹת מִה'דְּבָרֵי־תּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת
"נִשְׁמָע" - יְהִיָּה 'נַעֲשֵׂה' מִמֶּנּוּ

בְּחִינַת "נַעֲשֵׂה" - עַד שִׁיְהִיָּה ה'עֹמֵדָה',
שֶׁהִיא בְּחִינַת ה'תְּפִלָּה' - יְהִיָּה "עֲלֵיהֶם" -

הֵינוּ שִׁיְהִיָּה לוֹ בְּחִינַת 'עֹמֵדָה', בְּחִינַת
'תְּפִלָּה', בְּחִינַת 'נִשְׁמָע גְּבוּהָ' יוֹתֵר. כִּי

כְּשִׁיְהִיָּה מִה'"נִשְׁמָע" "נַעֲשֵׂה", יְהִיָּה לוֹ
'נִשְׁמָע גְּבוּהָ' מִמֶּנּוּ.

וְזֶה: "אִי־אֶפְשָׁר אֶלָּא־אִם־כֵּן נִכְשַׁל בָּהֶם"
- כִּי לְעִלּוֹת מִדֶּרֶגָא לְדֶרֶגָא, צָרִיךְ

'יְרִידָה' תְּחִלָּה, שֶׁהִיא ה'מְכַשׁוֹל'.

ח.

(ח"ב נט)

"יֵשׁ זְרִיז וְנִשְׁפָּר, זְרִיז וְנִפְסָד" (פְּסָחִים נ:).

כִּי "מְצֹוה גּוֹרֶרֶת מְצֹוה" (אָבוֹת פ"ד מ"ב),
שֶׁהַמְצֹוה גּוֹרֶרֶת חֲבֵרְתָּהּ.

וּבּוֹדֵאֵי יֵשׁ אֵיזָה בְּחִינָה 'בֵּין הַמְצֹוֹת' מַה
ש'בֵּין מְצֹוה לְמְצֹוה, שֶׁמְקַשֵּׁר

מְצֹוה אַחַת לְחֲבֵרְתָּהּ, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה,
הַמְצֹוֹת נִגְרָרִים אַחַת אַחֵר חֲבֵרְתָּהּ.

ובאמת: זאת הבחינה בעצמה בין המצוות, היא גם-כן יקרה מאד.

ועל-כן 'צדיק מנעוריו שהולך מדרגא לדרגא', מפסיד על-ידי ה'זריזות'

- כי כשרץ בזריזות ממצוה למצוה, מפסיד את בחינת הקדשה 'בין מצוה למצוה', כי עובר ומדלג על הבחינה הזאת, כי המצוה בעצמה הולכת אליו, כי נמשכת ונגררת אליו על-ידי המצוה ראשונה שגוררת השניה, ואזי יוכל לדלג ולעבר מה שהוא 'בין המצוות', ועל-כן הוא "זריז ונפסד".

אבל פשוטה קצת - יוכל בתוך-כך להשיג גם הבחינה ש'בין המצוות'.

וכל-זה למי שהולך בדרכי-השם כסדר מנעוריו.

אבל מי שצריך לעשות תשובה - הוא צריך דוקא להיות זריז גדול מאד, למהר ולרוץ להפלט על נפשו, ואסור לו לשהות כלל לעמד ולהתישב.

כי 'בעל-תשובה' אינו הולך מדרגא לדרגא כלל, ואין בינו ובין הקדשה שום בחינה הנ"ל, כי צריך להתחיל מחדש, וצריך לרוץ ולדלג אל הקדשה. ואיש כזה הוא "זריז ונשפר".

ובחינה ש'בין המצוות' כנ"ל, הוא כגון (שמות ל, יז-יח): "וידבר ה' אל

משה לאמר. ועשית". ובודאי יש עבודה גם ב'אלו הדבורים שהם קדם המצוה. כי עקר המצוה בעצמה נאמר בתורה אחר-כך, אחר תבת "ועשית".

אבל באמת בודאי גם בפסוקים הנ"ל שבין מצוה למצוה, יש בהם עבודה. וזהו בחינה הנ"ל מה שבין מצוה למצוה.

ועין במקום-אחר מענין זה (לקוטי-מוהר"ן ח"א כב, ט): "שפאמת יש עבודה גם בפסוק 'וידבר' וכו'.



"ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם, בבאם אל אהל מועד ירחצו מים" (שמות ל, יט-כ)

גם למדנו 'רחיצת ידים' מן התורה, מן משה ואהרן ובניו, שנאמר: "בבאם אל אהל מועד ירחצו מים". (תנא דבי-אליהו רבה פט"ו)

ט.
(ח"א י, ו)

'רקודין' ו'המחאת-כף', נמשכין מבחינת ה'רוח שפלב' - כי על-ידי 'שמחת הלב, הוא מרקד ומכה כף אל כף.

וכמו-בא בתקונים (תקוני-זחר נא): "והאי רוחא נשב, בשית פרקין דדרועא, ובשית פרקין דשוקין" - הינו: על-ידי ה'רוח שפלב, באים ה'רקודין'.

הינו: על-ידי ה'צדיק' שהוא בחינת 'רוח', כמו שכתוב (במדבר כג, יח): "איש אשר רוח בו" - נתבטל ה'צאוה', כמו שכתוב (תהלים לו, יב): "אל תבואני רגל גאוה". ונתבטל ה'עבודת-אלילים', כמו שכתוב: "ורחצו רגליכם" (בראשית יח, ד) - זה 'עבודת-אלילים'.

וכשנתעלה ה'רגליו' על-ידי ה'רקודין', בחינת: "נשא לבו את רגליו" - ונתבטל ה'צאוה', הינו ה'עבודה-זרה' - על-ידי-זה נמתקין הדינים וכו'.

וכשנתעבר ה'עבודה-זרה' - נתעבר ה'חרון-אף', ונמשכין 'חסדים' - כי נתבטלו המינות והכפירות.

"וְאֵתָהּ קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מֶרְדָּךְ דְּרוֹר"
(שְׁמוֹת ל, כג)

'מְרֻדְכִי' מן התורה מנין, דכתיב: **"מֶרְדָּךְ דְּרוֹר"**,
ומתרגמינן: **"מִיָּדָא דְכִיָּא"**. (חלין קלט:)

י.

(ח"א י, ח)

"מְרֻדְכִי - מֶרְדָּךְ דְּרוֹר" (חלין קלט: על שְׁמוֹת ל, כג) - **"דְּרוֹר"** לשון 'חרות', בְּחִינַת 'יָדַיִם', בְּחִינַת ה'תורה בנגלה'.

הֵינּוּ בְּחִינַת: **"חַרוֹת עַל הַלַּחַת"**, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוֹ רַז"ל (ערוגין נד:): **"אֵל תִּקְרִי חַרוֹת, אֲלָא חַרוֹת"** - שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'תורה בנגלה'.

זֶה בְּחִינַת 'יָדַיִם', כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: **"דִּדְי שְׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר"**.

וְאֶסְתֵּר - בְּחִינַת 'רַגְלַיִם', **"מַה יֵּרֶךְ בְּסֵתֵר"** וכו' (ספח מט:).

ב.

(ח"ב עד)

'פְּוִרִים' - הוּא בְּוִדָּאֵי הַלֵּוֹה וְדָרְךָ לְפִסְחָה', שִׁיְהִי יְכוּלִים לְהִיזֵת נְזָהֲרִין מ'חֲמִץ'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (שִׁירֵה־שִׁירִים ה, יג): **"שְׂפָתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים נְטֹפֹת מוֹר עִבֵּר"**.

"שְׂפָתוֹתַי" - זֶה בְּחִינַת 'פִּסְחָה' - **"פֶּה־סָח"** (פְּרִיעֵץ־חַיִּים, חג־הַמְצוֹת פ"א).

"שׁוֹשְׁנָה" - הִיא 'אֶסְתֵּר', וְשׁוֹשְׁנָה גִימְטְרִיא 'אֶסְתֵּר' (שֵׁם פְּוִרִים פ"ו).

"נְטֹפֹת מוֹר עִבֵּר" - זֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, כג) - חֲלִין קלט:): **"מְרֻדְכִי, מֶרְדָּךְ דְּרוֹר"**, לְשׁוֹן 'חַרוֹת', בְּחִינַת 'חַרוֹת שְׁל פִּסְחָה'.



"שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ" (שְׁמוֹת ל, כה-לא)

ג.

(ח"א ד, בסוף)

"גִּרְבִּי מִשְׁחָא" (בְּבֵא־בְתָרָא עד:), זֶה בְּחִינַת ה'דְּעַת', כִּי **"שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ"** (שְׁמוֹת ל, כה-לא) זֶה בְּחִינַת 'שֶׁכֶּל'.

ד.

(ח"א נד, בסוף)

זֹאת הַתּוֹרָה נְאֻמְרָה בְּשְׂפַת־חֲנֻכָּה. וְאַחַר שְׂאֵמֵר הַתּוֹרָה הַזֹּאת אָמַר: **אֲנִי אֹמְרֵי עֵתָה אֵיךְ מִדְּלִיקִין נִרְחַנְכָּה', בְּחִינַת: "לֹא־מִשְׁכָּא מִשְׁחָ רְבוּת קֹדֶשׁא, וְלֹא־דִלְקָא בּוֹצִינָא"** (זֶה־ר וַיִּקְרָא ז: אָמֹר פח: קד: ועוד), **"שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ"** (שְׁמוֹת ל, כה), שֶׁהוּא ה'דְּעַת' - הֵינּוּ: בְּחִינַת 'הַגְּדֵלֵת הַדְּעַת', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'זְכָרוֹן'. וְלֹא בְּאֵר יוֹתֵר.

א.

(ח"א נו, א-ב)

יֵשׁ בְּכֹל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּחִינַת 'מַלְכוּת', לְפִי בְּחִינַתוֹ. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְבַלִּי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם בְּחִינַת ה'מַלְכוּת' שְׁלוֹ לְהִנְאֹתוֹ וְלְצָרְכוֹ, רַק שֶׁ'הַמַּלְכוּת' יִהְיֶה אֲצִלְךָ 'בְּרַחֲמֵיךְ', בְּבְּחִינַת (קִהְלֵת י, יז): **"אֲשֶׁרִיךְ אֶרְץ שְׂמֹלְכֶךָ בְּרַחֲמֵיךְ".**

וְזֶה בְּחִינַת (חֲלִין קלט: על שְׁמוֹת ל, כג): **"מְרֻדְכִי, מֶרְדָּךְ דְּרוֹר"** - שֶׁ'הַמְּרוֹת' הֵינּוּ ה'מַלְכוּת', יֵשׁ לָהּ 'דְּרוֹר' וְ'חַרוֹת' - שְׁלֹא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְהִנְאֹתוֹ וְלְצָרְכוֹ, כִּי־אִם לְהַשְׁמִיטָהּ בְּרַחֲמֵיךְ, בְּבְּחִינַת (עֲבֹדָה א, כא): **"וְהִיֵּתָה לָהּ הַמְּלוֹכָה"** - דְּהֵינּוּ: לְהַזְהִיר וְלְהוֹכִיחַ אֶת הַנְּשָׁמוֹת שְׂנֵכְנָעִים אֲלֵיוֹ.

טו.

(ח"א קעז)

"דִּשְׁנַת בְּשֶׁמֶן רֵאשִׁי" (תהלים כג, ה). בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַמִּזְחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, כה-לא): "שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ", בְּחִינַת (תהלים קלג, ב): "בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ", פִּדְיוֹעַ.



"קח לך סמים וגו'. ועשית אתה קטרת וגו'"
(שְׁמוֹת ל, לד-לה) - עֲנִינִי 'קִטְרֹת'

טז.

(ח"א יג, א; הוֹסֵפוֹת מִפְּתֵיךְ רַבְנוֹ ז"ל לְהַשִּׁיף לְהַתְּוֵרָה הַזֶּה - הַנֶּדְפֵס בְּסוֹף הַסֵּפֶר)

אֵיתָא בְּזֵהָר (פְּנִיחָס רַכְד.): "רוּחָא נָחַת לְשַׁבָּךְ חֲמִימָא דְלִבָּא, וְכַד נָחַת רוּחָא, לִבָּא מְקַבֵּל לָהּ בְּחִדּוּה דְנַגְוֵנָא דְלִיּוֹאִי".

"רוּחָא" - זֶה בְּחִינַת 'צְדָקָה', שֶׁהִיא "רוּחַ נְדִיבָה" (תהלים נא, יד) - עַל-יְדוֹ מְקַרְרִין חֲמִימוֹת תְּאוֹת-מְמוֹן'.

"נַגְוֵנָא דְלִיּוֹאִי" - זֶה בְּחִינַת 'מִשְׁאֵי-וּמְתָן בְּאִמוּנָה' - שִׁ"שְׁמַח בְּחֶלְקוֹ" (אָבוֹת פ"ד מ"א; תְּמִיד לֵב), וְאִינוּ "אֶץ לְהַעֲשִׂיר" (מִשְׁלִי כח, כ). כִּי הַנְּגִינָה זֶה הַמִּשְׁאֵי-וּמְתָן, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (תהלים פא, ג): "שָׂאוּ זְמֶרָה וְתַנּוּ תַף".

"חִדּוּה" - זֶה שִׁ"שְׁמַח בְּחֶלְקוֹ".

וְזֶה בְּחִינַת 'קִטְרֹת' - שֶׁמְקַשֵּׁר הַמּוֹם הַלֵּב עִם הָרוּחַ. וְזֶה (מִשְׁלִי כז, ט): "קִטְרֹת יִשְׁמַח לֵב".

וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים לג, י): "יִשְׁיִמוּ קִטְרֹה בְּאִפְךָ" - שֶׁעַל-יְדֵי בְּחִינַת 'קִטְרֹת' הַנִּלְכָּד, נִתְבַטֵּל בְּחִינַת (בְּרָאשִׁית ג, יט): "בְּזַעַת אִפְךָ תֹאכַל".

יז.

(ח"א כד, ב-בסוף)

עַל-יְדֵי שְׁמַחַת הַמִּצְוָה - נְשָׁלֵם הַקְּדָשָׁה, וּמַעֲלָה הַחַיּוֹת וְהַקְּדָשָׁה שֶׁבְּקִלְפוֹת, בְּבִחִינַת "אֶחָד-עֶשֶׂר סַמְנֵי הַקִּטְרֹת" (פְּרֻשַׁת ו).

וּבְשִׁבְלִיזָה שֶׁעַל-יְדֵי הַקִּטְרֹת מַעֲלִין מִהַקִּלְפוֹת חַיּוֹתָם - כְּתִיב בָּהֶם (מִשְׁלִי כז, ט): "קִטְרֹת יִשְׁמַח לֵב".

וְזֶה שֶׁשָּׂאֵלוּ סְבִי-דְבֵי-אֶתוֹנָא (בְּכוֹרוֹת ח:): "מִי יִימַר, אֵיתוּ אֲשֶׁלוּ וּמוֹשְׁחוּ". מִי הוּא זֶה שֶׁיִּכְנַס בְּהִיכָל־הַתְּמוֹרוֹת לְמִקּוֹם הַקִּלְפוֹת, לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם הַקְּדָשָׁה בְּבִחִינַת 'קִטְרֹת', וְשֶׁעַל-יְדֵי עֲלִיתוֹ יִתְעַלֶּה הַבְּרָכוֹת'.

וְזֶה: "מִי יִימַר" - לְשׁוֹן תְּמוֹרָה, לְשׁוֹן (וַיִּקְרָא כז, לג): "אִם הִמַּר יִמְרְנוּ".

"וְהַשִּׁיב לָהֶם: אֵיתוּ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשְׁחוּ" - הֵינּוּ: עֶקֶר עֲלִית הַקְּדָשָׁה, עַל-יְדֵי הַשְּׁמָחָה'.

וְלַעֲתִיד בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִהַגְלוֹת בְּשְׁמָחָה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: "כִּי בְשְׁמָחָה תֵצֵאוּ" (ישעיה נה, יב) - אֲזִ יִכְלוּ הַקִּלְפוֹת לְנַמְרֵי. וְזֶה: "אֵיתוּ אֲשֶׁלִּי" וְכו'.

יח.

(ח"א לה, ח, בסוף)

כְּשֶׁאָדָם עוֹסֵק בְּמִשְׁאֵי-וּמְתָן בְּאִמוּנָה - אֲזִי נוֹפְלִים כָּל הַקִּלְפוֹת וְהַעֲבוֹם וְהָאֲרָצוֹת שֶׁסְּבִיבוֹת הָאִמוּנָה, וְעוֹלָם מְמַנָּה כָּל הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁבְּתוֹכָם, בְּסוֹד "אֶחָד-עֶשֶׂר סַמְנֵי הַקִּטְרֹת".

יט.

(ח"ב טז)

כל ה'פרנסה' של ישראל צריכין לקבל על-ידי ה'מלך', כמו שכתוב ב'מלך' (דניאל ד, יח-יט): "ומזון לכלא בה. אנת הוא מלכא".

ובשנמשך ה'מזון' על-ידי ה'מלך' - נעשה ממנו 'ברורים', כגון: 'תבואה', שהרבה ממנה אוכלין 'בהמות', ואחר-כך מתברר עוד ואוכלין ממנה 'עבד'ם', עד שמתברר ממנה ל'ישראל'.

וגם בה'אכילה' יש 'ברורים' - עד שמתברר ונעשין מהם "אמרי שפר" (בראשית מט, כא), דהינו: 'ברכות שמוברכין עליהם תחלה וסוף וכו', ומתפללין ועובדין השם-יתברך ב'כחות ה'אכילה'.

ומאלו "אמרי שפר" - נעשה 'עטרה' לה'מלך'. וגם יכולין לראות זאת ה'עטרה'.

ואלו ה'ברורים', הם בחינת 'קטרת' וכו'.

וזהו בחינת (שיר-השירים ג, יא): "בעטרה שעטרה לו אמו ביום התנתו וביום שמחת לבו" - הינו לראות ה'עטרה' של ה'מלך' "שנעשה ביום התנתו" וכו'.

וזהו: "וביום שמחת לבו" - זה בחינת 'קטרת', בבחינת (משלי כז, ט): "שמן וקטרת ישמח לב". כי ה'ברורים' שמהם נעשה "אמרי שפר" כנ"ל, שמהם נעשה ה'עטרה' כנ"ל, הם בחינת 'קטרת' כנ"ל.

כ.

(חיי-מוהר"ן תיא)

התלוצץ מאד מ'טעמי-המצוות' שבספר 'מורה-נבוכים', ואמר: "איך

יעלה על הדעת, לומר טעמי הבל כאלו על קרבנות וקטרת?! - הלא כמה תקונים נוראים עצומים, נעשים בכל העולמות למעלה למעלה עד אין סוף, על-ידי 'אמירת הקטרת' לבד.

הינו: שאם חס'ושלום פדבריהם המטעים, מה היה מועיל אמירת הקטרת והקרבנות!?

ואיך יבוא אחד לומר שטות כזה על טעם הקטרת, שמגיעים עד מקום שמגיעים, שאפלו האמירה לבד פועל מה שפועל למעלה למעלה, כמבאר בזהר-הקדוש (ויקהל ריח: ועוד), ובכתבי-האר"ז ל (שער-הפנות, דרושי תפלת-השחר, דרוש ג; פרי-עץ חיים, שער-התפלה פ"ה; ועוד).

אך באמת: טעם הקטרת והקרבנות, אי אפשר להשיג כלל, רק אנו מאמינים לדברי משה-רבנו על-ידי-השלום. ובודאי יש בזה טעמים נוראים שאי אפשר להשיג בשום שכל אנושי כלל.

ומעצם גדלתם, גם אמירת פרשיות הקרבנות והקטרת מסגל מאד, ונעשה מזה תקונים נוראים בכל העולמות. וכן טעמי כל המצוות הקדושים, גבוהים ונשגבים מאד ונעלמים מעין כל חי וכו'.

כא.

(ספורי-מעשיות, מעשה ז מזבוב ועפביש)

ובא אל החכם, וספר לו האמת: "איך שהוא מלך, וכבש מלחמות, וכל המעשה שהיה, כנ"ל! ובקש ממנו לפתור חלומו!

והשיב לו: "אני בעצמי איני יכול לפתור, רק שיש זמן באותו יום

באותו חדש, ואזי אני מקבץ כל סממני הקטרת, ועושה מהם מרֶכֶב, ומעשנין את האדם באלו הקטרת! - ואותו האדם חושב במחשבתו מה שרוצה לראות ולידע, ואזי ידע הכל.

וישב המלך עצמו: מאחר שכבר בלה זמן רב בשביל־זה, שימתין עוד עד אותו היום ואותו החדש.

ואזי: עשה לו החכם־כן בנ"ל, ועשן אותו עם הקטרת, בנ"ל, והתחיל לראות אִפְלוּ מה שהיה נעשה עמו קדם הילדה, בעת שהיה הנשמה בעולם העליון!

וראה: שהיו מוליכין הנשמה שלו דרך כל העולמות! והיו מכריזין ושואלין: "מי שיש לו ללמד חוב על זאת הנשמה, יבוא!" - ולא היה נמצא אחד ללמד חוב עליה. וכו' וכו'.

כב.

(ספר־המדות, עניני קטרת')

[א] להמתיק הדין, תאמר הפרשה של 'אחת־עשרה יריעות עזים' (שמות כו), ו'קטרת' (שמות לו), ואחת־עשרה ברכות שברך משה את השבטים (דברים לג), ו'מרֶכֶב של יחזקאל' (יחזקאל א) (המתקת־דין פו).

[ב] כל הכבוד של כל המלכויות, נכללים ב'ארבע־מלכויות'. ועל־ידי 'מעשה מנורה' (שמות כה, לא"מ; לו, יזכד; במדבר ח, איד), וקדוש־החדש, ו'קטרת', ושמירה מן 'מאכלים־טמאים' - כל ה'ארבע־מלכויות' מחזירים את הכבוד שבתוכם להשם־יתברך (כבוד ח"ב ב).

[ג] תקון ל'לשון־הרע', אמירת הקטרת (לשון־הרע יח).

[ד] קטרת, מעשרת (קמון כב).



"וחלבנה" (שמות ל, לד)

בשם שריחו רע וקורין לו 'גלבנ"א', ומנאה הכתוב בין סממני הקטרת, ללמדנו: שלא יקל בעינינו לצרף עמנו באגדת תעניוּת־ינו ותפלוּת־ינו את פושעי־ישראל שהיו נמנין עמנו. (רש"י)

נג.

(שיחות־הר"ן רצה)

אִפְלוּ אם האדם כְּמו־שֶׁהוּא, אִף־עַל־פּי־כו יחזק ויאמץ לָבּוֹ לְהַתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. ויחשב בלבו: "הלא אם אני רחוק בעיני מהשם־יתברך כל־כָּד, מחמת רבוי עוונותי, אס־כֵּן אֲדַרְבָּא, עקר שלמות התפלה על־ידי דיקא!"

כי הלא אמרו רז"ל (פריתות ו): "כל תפלה שאין בה מתפלת פושעי־ישראל, אינה תפלה, וילפינן מקטרת שהיה בהם חלבנה".

ובודאי אני צריך להתחזק ביותר להתפלה להשם־יתברך, ולבטח בחסדי־השם, שישמע ויקבל גם את תפלתי - כי אֲדַרְבָּא, דיקא על־ידי עקר שלמות התפלה, כי אי־אפשר להקטיר 'קטרת' בלא 'חלבנה'.

נמצא: שגם 'חלבנה' היא 'שלמות הקטרת'. וכמו־כן הוא לענין תפלה וכו"ל - שבלא תפלתי הגרוע המצטרפת לתפלת־ישראל, לא היה שלמות להתפלה - כמו 'קטרת' בלא 'חלבנה', וכו"ל.

"רְאֵה קְרָאתִי בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל וְגו'. וְאִמְלֵא אֶתְּךָ רוּחַ אֱלֹקִים, בְּחַכְמָה, וּבְתַבּוּנָה, וּבְדַעַת, וּבְכָל מְלָאכָה" (שְׁמוֹת ל"א, ב"ג)

נו.

(ח"ב ס"ז)

כָּל מִי שֶׁנִּכְלָל בְּהַחֲרֵץ-הָאֵמֶת שֶׁל הַצְּדִיק, שֶׁהוּא הַחֵן וְהִיפֵי שֶׁל הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ: שְׁמַתְקָרֵב אֵלָיו וְנִכְלָל בּוֹ - נִפְתָּחִין עֵינָיו וְיִכּוֹל לְרְאוֹת.

וְהַעֲקָר: לְהַסְתַּכֵּל עַל-עַצְמוֹ, עַל כָּל הַמַּדּוֹת, אֵיךְ הוּא אוֹחֵז בָּהֶם וְכו'.

וְזֶה (שְׁמוֹת ל"ה, ל): **"רְאוּ כִּי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל"** - "רְאוּ" דִּיקָא - כִּי עַל-יַדֵּי שְׁתַּנְגְּלָה וְנִתְגַּדַּל **"שֵׁם בְּצִלְאֵל"**, עַל-יַדֵּי-זֶה "רְאוּ" - כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה נִפְתָּחִין הָעֵינַיִם וְרוֹאִין.

וְזֶה: **"כִּי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל"** - הֵינּוּ: **"כִּי ה'"** הוּא **"בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל"** - כִּי **"שְׁמוֹ מִשְׁתַּף בְּשִׁמְנוֹ"** (ירושלמי פְּעֻנֵית פ"ב ה"ו). וְעַל-יַדֵּי-זֶה "רְאוּ" כִּי בְּכַח-הָרְאוֹת נִמְשָׁךְ גַּם-כֵּן מִבְּחִינַת ה'שֵׁם, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ "תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבֵת-עֵין" (תַּקּוּנֵי-זֶהר יח):

וְזֶה בְּחִינַת (תַּקּוּנֵי-זֶהר ש"ס): **"שִׁבְתָּ - שִׁי"ן ב"ת. שִׁי"ן, תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא, ב"ת-עֵין"** - כִּי **"שִׁבְתָּ שְׁמָא דְקַדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא"** (זֶהר יתרו פח): גַּם הַצְּדִיק הוּא בְּחִינַת 'שִׁבְתָּ, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (זֶהר נש"א קמד): **"אֵנֶת הוּא שִׁבְתָּ דְכֻלְהֵי יוֹמֵי"**.

וְשִׁבְתָּ הוּא בְּחִינַת הַגּוֹנִין הַמְּאִירִין בְּמִקְדָּשׁ. כִּי 'שִׁבְתָּ' הוּא בְּחִינַת 'בְּכַח-הָרְאוֹת, שֶׁהֵם "תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבֵת-עֵין", הַמְּאִירִין לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עֵינַיִם'.

נד.

(סְפֻרֵי-מַעֲשֵׂי־יִשְׂרָאֵל, מַעֲשֵׂה יג מִשְׁבְּעָה בְּעֶטְלֵעָרִם, יוֹם הַשְּׁנִי)

וּבָא עֲלֵיהֶם מְלֶכֶת-אֲכָזָר' עַל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה וְכו', וְהִלְךְ וְקַלְקַל אֶת ה'חַיִּים-טוֹבִים' שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁהָיָה לָהֶם מִן הַגֹּן' וְכו'. שֶׁהַשְּׂאִיר שֶׁם בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה 'שָׁלֹשׁ כְּתוּת עֲבָדִים, שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים וּמְקַלְקְלִים הַמְּדִינָה וְכו'.

וְכֵן קַלְקְלוּ אֶת הַרְיָח, שֶׁכָּל הַרְיָחוֹת' יִהְיֶה לָהֶם רִיחַ תְּלַבְנָה' וְכו'. וְכֵן הֵם הִכְנִיסוּ 'נְאוּף' בְּמְדִינָה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִתְקַלְקַל הַרְיָח'.



"מְמַלַּח טְהוֹר קֹדֶשׁ" (שְׁמוֹת ל, לה)

נה.

(ח"ב ז, י"א)

"הוּהוּ צַפְרֵי מְלִיחֵי בַהֲדָן" (בְּבֵא-בְתָרָא עד): פְּרוּשׁ: שֶׁהָיָה עִמָּנוּ "צַפְרֵי מְלִיחֵי", הֵינּוּ נִפְשׁוֹת-יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי-עַמָּנוּ שֶׁטְעוּ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי 'חֲכַמֵּי-הַטְּבַע', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'חַיִּוֹת-רְעוּת' שֶׁדוֹרְסִים וְטוֹרְפִים רַבִּים מִבְּנֵי עַמָּנוּ.

וְזֶהוּ: "צַפְרֵי מְלִיחֵי" - כִּי הֵם "בְּצַפְרֵים הָאֲחֻזוֹת בְּפֶח" (קַהֲלַת ט, יב). וְזֶהוּ: "מְלִיחֵי" - לְשׁוֹן מְמַלַּח, הֵינּוּ מְבַלְבְּלֵי - כִּי גַם הֵם נִתְבַּלְבְּלוּ עַל-יַדֵּי 'חַיִּוֹת-רְעוּת' הַנֶּ"ל, וְטְעוּ גַם-כֵּן אַחֲרֵיהֶם וְכו'.



וְזֶה בְּחִינַת 'מַחִין' - כִּי מִתְחַלְפֵה נַעֲשֶׂה מִבְּחִינַת "שֵׁם ה'", שֶׁהוּא 'אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת' - בְּחִינַת 'אַרְבַּעַת מַחִין', בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל"א, ג): "וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבִדְעַת וּבְכָל מְלָאכָה".

"חֻכְמָה, תְּבוּנָה, וְדַעַת, וְכָל מְלָאכָה" - זֶה בְּחִינַת 'אַרְבַּעַת מַחִין' (תְּקוּנַיִי זֶהר יג: בְּהַקְדָּמָה), שֶׁנַּעֲשִׂין מִבְּחִינַת 'שֵׁם ה'", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "רְאוּ כִי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל, וְאִמְלֵא אוֹתוֹ וְכוּ' בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה" וְכוּ'. וְאַחֲרֵיכֵן נַעֲשֶׂה בְּחִינַת "תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבִתְעִין", וְאַחֲרֵיכֵן 'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת', כְּפִ"ל.

אֶחָד 'הַדּוֹשִׁין דְּאוֹרֵי תָא' וְכוּ' - שֶׁכְּלִזְזָה נִמְשָׁךְ מִה' מְנַהִיג', בְּחִינַת 'מֹשֶׁה', 'דַּעַת-הַכּוֹלֵל', 'רוּחַ-הַכּוֹלֵל', כְּפִ"ל.



"וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נָתַתִּי חֻכְמָה" (שְׁמוֹת ל"א, ו)

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן 'חֻכְמָה' אֶלָּא לְמִי שֵׁיט בּו' 'חֻכְמָה', שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיאל ב, כא): "יִהְיֶה חֻכְמָתָא לְחַפְיָמִין וּמְנַדְעָא לְיַדְעֵי בִינָה". שָׁמַע רַב תַּחְלִיפָא בַר מַעְרְבָא, וְאָמַרָה מְמִיָּה דְרַבִּי אֲבָהוּ. אָמַר לִיה: אַתְּוֹן מְהֵתִים מִתְּנִיתוּ לָהּ, אֲנָן מְהֵכָא מִתְּנִינָן לָהּ, דְכַתְּיִב (שְׁמוֹת ל"א, ו): "וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נָתַתִּי חֻכְמָה". (בְּרִכּוֹת נה.)

נח.

(ח"א כא, ג)

צָרִיךְ הַמְקַבֵּל 'שִׁפְעֵ-אֱלֹקִי', בְּחִינַת 'רוּחַ-הַקְדוּשׁ' - לְהִיּוֹת 'חָכֵם' - כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא "יִהְיֶה חֻכְמָתָא לְחַפְיָמִין" (דְּנִיאל ב, כא), בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת ל"א, ו): "וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נָתַתִּי חֻכְמָה" (עַל-פִּי בְּרִכּוֹת נה.).

נט.

(ח"א מט, א-ד)

הַ'לֵּב' הוּא הַ'צִּיר' שֶׁל הַ'מְדוּת', הֵינּוּ הַ'חֻכְמָה שֶׁבְּלֵב', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל"א, ו): "וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב" וְכוּ'. וְעַקֵּר הַ'צִּירָה' הִיְתָה בְּ'חֻכְמָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קד, כד): "כֹּלֵם בְּחֻכְמָה עָשִׂיתָ".

נִמְצָא: שֶׁהַ'לֵּב' הוּא הַ'צִּיר', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שֵׁם עג, כו): "צוּר לִבִּי".

וְאִית 'צִירָה' לְטַב וּלְבִישׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְוּ חַז"ל (בְּרִכּוֹת סא. עַל בְּרָאשִׁית ב, ז): "וַיִּצָּר" - "בְּשָׁנֵי יוֹדִין" וְכוּ'. וְהֵם 'שְׁנֵי יִצְרִין', 'צִיר-טוֹב' וְ'צִיר-הָרַע'. הֵינּוּ: 'מַחְשְׁבוֹת-טוֹבוֹת' הֵם 'צִיר-טוֹב', וְ'מַחְשְׁבוֹת-רָעוֹת' הֵם 'צִיר-הָרַע'.

נז.

(ח"ב עב)

יֵשׁ בְּחִינַת 'רוּחַ' בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְהַ'מְנַהִיג-הָאֱמִתִּי' שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת 'מֹשֶׁה', הוּא בְּחִינַת 'רוּחַ-הַכּוֹלֵל', בְּחִינַת (בְּמִדְבָר כז, יח): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּו", וּפִרְשׁ רַש"י: "שִׁיזְדַע לְהַלֵּךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד" (בְּמִדְבָר-רַבָּה כא, טו). כִּי כָּלֵם מְקַבְּלִים מִפְּנֵי, כִּי הוּא בְּחִינַת 'רוּחַ-הַכּוֹלֵל' וְכוּ'.

וְ'רוּחַ' הַזֶּה, הוּא בְּחִינַת "רוּחַ אֱלֹקִים", שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַ'מַּחִין', בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת ל"א, ג): "וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים, בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבִדְעַת וּבְכָל מְלָאכָה" - דְּהֵינּוּ בְּחִינַת הַ'מַּחִין', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'מְלָאכַת בְּנֵי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ'.

וְכָל-אֶחָד לְפִי בְּחִינַת הַ"רוּחַ אֱלֹקִים" שֵׁיט בּו', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'רוּחַ-הַקְדוּשׁ', 'רוּחַ-נְבוּאָה', כְּמוֹ-כֵן הוּא זוֹכֵה לְחֻדֵשׁ בַּתּוֹרָה וְכוּ'.

כִּי הַ"רוּחַ אֱלֹקִים" הוּא בְּעֶצְמוֹ הַ'מַּחִין' כְּפִ"ל - עַל-כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ לְכָל

כִּי עָקַר הַיְצָרִים, הֵם הַמְּחַשְׁבוֹת' וְהַחֲכָמוֹת' שֶׁבְּלֵב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו, ה): "כִּי יֵצֵר מִחֲשֶׁבֶת לְבוֹ" וְכוּ'.

וְעָקַר בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת' הָיָה עַל-יְדֵי הַחֲכָמָה'. וְזֶה בַּחֲנִינַת מַה שֶׁעָקַר 'עֲבוֹדַת-הַשֵּׁם' לְזָכוֹת לְמִדּוֹת' וּמַעֲשֵׂים-טוֹבִים' - הוּא עַל-יְדֵי שֶׁשׁוֹמֵר הַחֲכָמָה שֶׁבְּלֵב, שֶׁהוּא הַמְּחַשְׁבָּה שֶׁבְּלֵב. שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת: "חֲכָמַת לֵב" (שְׁמוֹת לַה, לַה), שֶׁזֶּהוּ עָקַר הַיְצָרִי'.

הֵינּוּ: כְּשֶׁחֹשֵׁב מְחַשְׁבוֹת-טוֹבוֹת', שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינַת 'חֲכָמָה שֶׁבְּלֵב' - אֲזִי עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לְפַעֲלוֹת וּמִדּוֹת טוֹבוֹת', שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינַת 'הַתְּגַלּוֹת הַבְּרִיאָה', שֶׁהִיא הַמִּדּוֹת', בְּתוֹךְ 'חֲלָל־הַפְּנוּי' - עַל-יְדֵי הַחֲכָמָה שֶׁבְּלֵב, בַּחֲנִינַת מְחַשְׁבוֹת-טוֹבוֹת' שֶׁבְּלֵב.

אָבֵל כְּשֶׁחֹשֵׁב מְחַשְׁבוֹת-רָעוֹת' חֹסֵ-וְשָׁלוֹם - אֲזִי מְקַלְקֵל הַחֲלָל שֶׁבְּלֵב, שֶׁהוּא סוּד 'חֲלָל־הַפְּנוּי'. וְזֶהוּ בַּחֲנִינַת 'קַלְקוּל הַבְּרִיאָה', שֶׁהִיא עַל-יְדֵי הַחֲכָמָה שֶׁבְּלֵב'.



"אך את שבתתי תשמרו" (שְׁמוֹת לַא, יג)
- עֲנִין 'שְׁמִירַת שַׁבַּת' -

ל

(ח"א נט, ג)

עַל-יְדֵי שֶׁמְקַרֵּב נַפְשׁוֹת לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי 'הַתְּבוּדוֹת' שֶׁמִּתְבוּדֵד וּמְשִׁיחַ בֵּינוֹ לְבֵין-קוֹנוֹ, וְשׁוֹפֵט וְדָן עֲצָמוֹ עַל כָּל מַה שֶׁעָשָׂה (עַל-פִּי 'קַצוֹר לְקוּטִי-מִזְחָרֵן') - זֹכָה לְשְׁמִירַת-שַׁבַּת', שֶׁהוּא 'בְּטוֹל הָרַע וְהַקְּלָפוֹת'.

וְזֶהוּ בַּחֲנִינַת (הַקְּדָמַת הַזִּכָּר ה: - עַל שְׁמוֹת לַא, יג; וַיִּקְרָא יִט, ל; כו, ב): "אֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ" - "שַׁבְּתוֹתַי דָּא עֲגוּלָא וְרַבּוּעַ דְּלָגוּ".

"עֲגוּלָא" - בַּחֲנִינַת 'פְּסָא-כְּבוֹד', בַּחֲנִינַת (מְלָכִים-א י, יט): "וְרֹאשׁ עֲגֹל לְכֶסֶף".

וְ"רַבּוּעָא" - דָּא 'מִשְׁפָּט', בַּבְּחִינַת (שְׁמוֹת כח, טז): "רַבּוּעַ יִהְיֶה כְּפוּל", הַנֶּאֱמָר בְּ'הַשְׁן־הַמִּשְׁפָּט'.

כִּי בַחֲל, הַשְׂכִּינָה מְבַרְרַת בְּרוּרִים, וּבְשַׁבַּת הִיא שׁוֹבְתָת. וְלַעֲתִיד שֶׁיִּתְבַּטֵּל כָּל הָרַע, אֲזִי יִהְיֶה "יוֹם שֶׁכָּלוּ שַׁבָּת" (תְּמִיד פ"ז מ"ד; רַאשֵׁי-הַשָּׁנָה לַא. סִנְהֶדְרִין צז).

עַל-כֵּן עַל-יְדֵי "עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא", שֶׁעַל-יָדָם נִתְבַּטֵּל הָרַע, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְהַוֶּה בַּחֲנִינַת "שַׁבְּתוֹתַי", בַּחֲנִינַת "עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא".

וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לוֹ כַּח לְהַעֲמִיד 'תְּלַמִּידִים-הַגּוֹנִים', וְלְהַמְשִׁיךְ בָּהֶם "רוּחַ חֲכָמָה".

לא

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, עֲנִין 'שְׁמִירַת-שַׁבַּת')

[א] עַל-יְדֵי 'שְׁמִירַת-שַׁבַּת', מְמַשְׁיךְ עַל-עֲצָמוֹ 'אוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ', גַּם עַל-יְדֵי 'תְּשׁוּבָה' (מְשִׁיחַ ח"ב ה; שַׁבַּת ח"ב ד; תְּשׁוּבָה ח"ב י).

[ב] עַל-יְדֵי 'שְׁמִירַת-שַׁבַּת' - הוּא כַּפֵּן הַמִּתְחַטֵּא לְפָנָי אָבִיו, וְהוּא מְמַלֵּא שְׂאֵלוֹתָיו. גַּם הוּא גּוֹזֵר, וְהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא מְקַיְמָה. גַּם הַקָּרֵן שֶׁל הַמַּעֲשִׂים-טוֹבִים שָׁלוֹ, קַיְמִים לְעוֹלָם-הַבָּא, וְאֵינוֹ אוֹכֵל אֶלָּא מִפְּרוֹתֵיהֶם (שַׁבַּת ח"ב ה).

[ג] מי שמתזיר רשעים בתשובה, יזכה ל'שמירת-שבת' (תשובה מ).

לב.

(שיחות-הר"ן רסא)

עקר ה'פירות' שבאין להאדם ומבלבלין האמונה - באים מ'גדלות' וכו'.

וצריך כל אדם להשגיח בעינא פקיהא, לראות 'שפלותו' ו'רוממות השם-יתברך', ובודאי לא יבוא ל'גדלות' ו'פירות'.

וזהו על-ידי 'שבת' - על-ידי שמקבלין שבת בכבוד גדול ובקדשה פראוי.

כי 'שבת', הוא בחינת 'עין', שעל-ידיה זוכין לראות 'שפלותו', ו'רוממות השם-יתברך' וכו'.

נמצא: שעל-ידי 'שמירת-שבת' - נצולין מ'גדלות', ואזי זוכין ל'אמונה'.

וזהו שאמרו רז"ל (שבת קיח:): "כל השומר שבת כהלכתו, אפלו עובד עבודה-זרה כדור אנוש, מוחלין לו" - כי על-ידי 'שבת', משברין ומבטלין ה'פירות' שהם 'עבודה-זרה', וזוכין ל'אמונה'.

לג.

(לקוטי-הלכות שבת ז, מ-מא)

עקר התקון הוא 'שבת', שהוא 'מתנה טובה' וכו' (שבת י:). והעקר: כי על-ידי 'שבת' הכל יזכו ל'תשובה', שעל-ידיה תבא ה'גאולה' וכו'.

ובזה תראה נפלאות בתורה, איך הכל נסמך בסדר נפלא - כי בשביל-זה סדר משה רבנו פרשת 'שמירת-שבת', קדם פרשת 'חטא-העגל', כמבאר ב'פרשת פי תשא': שמדבר שם ממעשה המשכן,

ואחר-כך (שמות לא, יג-טז): "אך את שבתותי תשמרו וכו'. ושמרו בני ישראל את השבת וכו' ברית עולם. ביני ובין בני ישראל" וכו' - ואחר-כך מתחיל לדבר תיכף מ'מעשה-העגל'.

להזרות ולגלות ולהודיע חסדי-השם ונפלאותיו: שבחסדיו הנפלאים "הוא מקדים רפואה למכה תמיד" (מגלה יג:): - שקדם מעשה הרע והמר הזה של 'חטא-העגל', שבזה קלקלו לדורות, וגרמו כל החרבנות וכו' - הקדים והודיע לנו בתורתו: 'קדשת שבת-קדש' שסדרה מקדם.

להזרות: שכבר הקדים התקון והרפואה, שהוא 'קדשת שבת' שמקבלין מ'צדיקי אמת' בחינת משה - על-ידיה יתתקן הכל, כי על-ידיה נמשך 'דרך התשובה' בעולם.

ועל-כן "האלף אזרות שנסתלקו על-ידי 'חטא העגל', מחזירין אותם למשה בשבת, ומשה מחזירן ל'ישראל' (פרי-עץ-חיים, שבת פ"ח) - כי עקר 'תקון חטא-העגל' הוא על-ידי 'שבת'.

ועל-כן בכניסת שבת אומרים (תהלים צב, א): "מזמור שיר ליום השבת", "שהוא המזמור שאמר אדם-הראשון בכניסת שבת סמוך לחטאו" (בראשית-רבה כב, יג) - כי "שבת אגין עלוהי" (זהר תרומה קלח).

וזהו בחינת פמו שכתוב ב'מעשה של שני הבנים שנחלפו' (ספורי-מעשיות, מעשה יא): "שכשרודפין את האדם מן הגן-עדן, צריך לעמד עצמו אצל שבת".





"לְדַעַת בִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁכֶם" (שְׁמוֹת ל"א, יג)

"לְדַעַת בִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֵׁכֶם" - אָמַר לֹהֲקַדְוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה, מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזִי, וְ'שַׁבֹּת' שְׁמָהּ, וְאֲנִי מִבְּקִשׁ לְתִנְחָה לְיִשְׂרָאֵל, לֶךְ וְהוֹדִיעֶם". (שְׁבַת י:)

לז.
(ח"ב ב,ו)

עַל-יַדֵּי שְׁמִמְשִׁיכִין מְקַדְּשָׁה שֶׁל שַׁבָּת'
לְשֵׁשֶׁת יְמֵי-הַחַל' - נִתְגַּלָּה
ה'אֲחֻדוֹת-הַפְּשׁוּט' יִתְבָּרַךְ. כִּי בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי-
הַחַל' הֵם 'פְּעֻלוֹת-מִשְׁתַּנּוֹת', שֶׁבְּכָל יוֹם
נִבְרָא 'פְּעֻלָּה מְשֻׁנָּה'.

וְאִי-אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת בְּשִׁכְלֵ-הָאֲנוּשִׁי,
שֶׁ'פְּעֻלוֹת-מִשְׁתַּנּוֹת' יִהְיוּ
נִמְשָׁכִין מ'אֶחָד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלָּה'.

רַק עַל-יַדֵּי 'שַׁבָּת', שְׁאֲנוּ זֹכִין שֶׁנִּתֵּן לָנוּ
הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ 'מִתְּנָה גְּדוּלָּה', כְּמוֹ
שְׁאֲמָרוּ רַז"ל (שְׁבַת י:): "מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי
בְּבֵית גְּנָזִי, וְשַׁבָּת שְׁמָה" - עַל-יַדֵּי-זֶה
נִתְגַּלָּה 'אֲחֻדוֹת-הַפְּשׁוּט'.

כִּי 'שַׁבָּת' מוֹרָה עַל 'אֲמוּנַת-הַיְחוּד', שְׁאֲנוּ
מְאֻמִּינִים: שֶׁכָּל ה'פְּעֻלוֹת-מִשְׁתַּנּוֹת'
נִמְשָׁכִין מ'אֶחָד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ' - שֶׁבְּרָא
כָּלֶם בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי-הַחַל', וְשַׁבָּת בְּשַׁבָּת.

לה.
(ח"ב עב)

"וּמְמַדְבֵּר מִתְּנָה" (בְּמִדְבָר כ"א, יח). 'מְדַבֵּר'
הֵינּוּ 'שִׁפְלוּת',
"שְׁמֵשִׁים עֲצָמוּ ב'מְדַבֵּר" (עֲרוּבִין נד.). עַל-
יַדֵּי-זֶה: 'מִתְּנָה' הֵינּוּ 'שַׁבָּת', כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ
רַז"ל (שְׁבַת י:): "מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזִי
וְשַׁבָּת שְׁמָה".

כִּי עֵקֶר 'תְּעֵנוּג עוֹלָם-הַבַּא', בְּחִינַת 'שַׁבָּת',
בְּחִינַת 'חַיִּים-נִצְחָחַיִים', יִהְיֶה רַק
לְה'שִׁפְלוּת' שֶׁל כָּל אֶחָד.

"וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת
הַשַּׁבָּת לְדוֹתֵם, בְּרִית עוֹלָם. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֹלָם, כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים
עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפְּשׁ" (שְׁמוֹת ל"א, טז-יז)

לו.
(ח"א י"א, ז)

גַּם ה'גְּדוּלִים' שְׁזוּוּגָן אֵינָם תְּכוּפִים רַק
מְשַׁבֵּת לְשַׁבָּת, גַּם לָהֶם הַזְּהִירָה הַתּוֹרָה
עַל 'שְׁמִירַת-הַבְּרִית', שֶׁיִּשְׁמְרוּ אֶת-עֲצָמָן,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל"א, טז): "וְשִׁמְרוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת ה'שַׁבָּת" - רְאֵשֵׁי-תְבוּבוֹת
'בִּיאָ"ה' (פְּרִיעֵץ-חַיִּים, שַׁעַר הַשַּׁבָּת פִּי"ח; שַׁעַר
הַפְּסוּקִים וְלִקְוֵטֵי תּוֹרָה, פְּרֻשֵׁת בִּי תִשָּׂא).

[גַּם בְּבַעַל-הַטּוֹרִים כָּאן כָּתוּב: "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵזוֹת הִזְאוּ",
רְאֵשֵׁי-תְבוּבוֹת 'בִּיאָ"ה' - שֶׁבִּיאָתוֹ שֶׁל תְּלַמִּיד-חֶכֶם מְעַרְב־
שַׁבָּת לְעַרְב־שַׁבָּת].

הֵינּוּ: אֶף-עַל-פִּי שְׁזוּוּגוֹ הוּא רַק מְשַׁבֵּת
לְשַׁבָּת - אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ שְׁמִירָה
גְּדוּלָּה, בְּחִינַת: "וְשִׁמְרוּ" וְכו'.

כָּל-שִׁכּוֹן ה'קִטְנִים' שְׁזוּוּגָם תְּכוּפִים גַּם
בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי-הַחַל' - מְכַל־שִׁכּוֹן
שֶׁצָּרִיכִים שְׁמִירָה גְּדוּלָּה לְשִׁמּוֹר אֶת בְּרִיתָם,
שֶׁיִּשְׁמְרוּ אֶת-עֲצָמָם עַל-פִּי הַתּוֹרָה.

לז.
(ח"א ל"א, ג)

וְדַע: שְׁאִין קִיּוּם 'אֲמוּנָה', אֶלָּא עַל-יַדֵּי
בְּחִינּוֹת 'בְּרִית', בְּבְחִינּוֹת (תְּהִלִּים פט,
כט): "וּבְרִיתִי נֹאמְנַת לוֹ".

וְזֶהוּ שְׁנֵאמַר 'בְּרִית' בְּשַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(שְׁמוֹת ל"א, טז): "בְּרִית עוֹלָם בֵּינִי וּבֵין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְכו'. (עֵינֶשֶׁם בְּאוֹת ב).

הוא, כמאמר (שיר-השירים א, ב): "ישקני מנשיקות פיהו" וכו'. (עין פתחי-מופת"ן רלא - הספור של אמירת 'שיר-השירים' בערב-שבת, אצל רבנו ז"ל כשהיה ילד).

לט.

(ח"א מט, ז)

"תורת ה' תמימה משיבת נפש" (תהלים יט, ח). "תורת ה' תמימה" - שהיא 'תורה דעתיקה', שהיא 'תמימה' עדיו, שעדיו לא השיגו ממנה כלום. "משיבת נפש" - זה בחינת 'שבת' - "פי בו שבת וינפש" (בראשית ב, ג - שמות לא, יז).

מ.

(ח"א נח, ו)

זה שהחכם משפיע "לחם משנה" (שמות טז, כב), פי על-ידי זכותו, זכה גם-כן ל'חלק חברו', כמו שאמרו חז"ל (חגיגה טו): "זכה - נוטל חלקו וחלק חברו".

וכשפא 'יום השבת', וינפשו' נכללת ב'שבת', בבחינת: "פי בו שבת וינפש" (בראשית ב, ג - שמות לא, יז) - אזי נותן "לחם משנה" ל'יום השבת'. (עין-שם באות ה).

מא.

(ח"א נט, ד)

נמצא להלן בפסוק (שמות לב, טו): "לחת פתנים משני עבריהם, מזה ומזה הם פתנים".

מב.

(ח"א סג)

'ברית' נקרא בלשון 'תרגום': 'אמה', וכמו שמזכר בלשון זה בגמרא (שבת קח): "והוא בחינת אמה בת ששה טפחים", שה'ברית' כלול מהם וכו'.

לח.

(ח"א לא, בסוף)

עקר התהוות ה'נפש' - הוא על-ידי ה'השתוקקות' וה'פסופין' של איש ישראל אחר השם-יתברך.

כל-אחד לפי מדרגתו שהוא נכסף ומשתוקק ומתגעגע להגיע אל מדרגה למעלה ממנה - על-ידי ה'פסופין' אלו, נעשה 'נפש', כמו שכתוב (תהלים פד, ג): "נכספה וגם כלתה נפשי" - היינו: מה שאני נכסף וכלה אחר השם-יתברך, מזה בעצמו נעשה 'נפשי'.

וזה שאמרו רז"ל (ביצה טז. על שמות לא, יז): "וינפש" - "פיון ששבת, וי אבדה נפש".

הינו: שבתחלת השבת שצריך לקבל 'נפש-יתרה' - אנו זוכרין מ'אבדת-הנפש' בחל, ואומרים: "וינפש - וי אבדה נפש", ומתחילין להתגעגע אחריה.

ועל-ידי-זה בעצמו שאנו מתגעגעין אחר ה'נפש' - מזה בעצמו נתהוה ה'נפש-היתרה'.

[לקוטי-עצות, שבת ד: 'שבת' הוא בחינת 'אמונה' וקדשות-הברית, שעל-ידי-זה זוכין ל'אהבה' והשתוקקות' ו'פסופין-טובים' - שעל-ידי-זה נעשין נפשות קדושות].

ועל-כן בתחלת פניסת שבת, בא 'השתוקקות-דקדשה' להאדם, וזוכר את-עצמו מ'אבדת-הנפש' בחל, בבחינת מה שאמרו רז"ל: "פיון ששבת, וי אבדה נפש". היינו: שזוכר את-עצמו מ'אבדת-הנפש' בחל, ואומר: "וי אבדה נפש", ומתחיל להתגעגע אחריה, ועל-ידי-זה בעצמו נתהוה ה'נפש-יתרה' של 'שבת', כי עקר התהוות נפשות-דקדשה, הוא על-ידי 'פסופין-טובים'.

[יקרא-דשבתא ח"א לא: ועל-כן נתקן לומר סמוך לכניסת-השבת - 'שיר-השירים', שהוא מלא מפסופין והשתוקקות קדש של כנסת-ישראל להקדוש-ברוך-ו-

התחילו להתגעגע, ועלה על לבם צער
ההסתלקות שיהיה להם.

מד.

(ח"ב לט)

ה'ששת ימים' הם ה'התחלה' שבהם
נברא הכל, ו'שבת' הוא ה'סוף'
והתכלית' וכו'.

ובודאי יש חלוק בין הפריזות, פי בודאי יש
חלוק בין מה שנברא קדם, ובין
מה שנברא בששי, שהוא סמוך יותר לשבת
[לתכלית].

ואיתא בספרים (על שמות כ, י; לא, יז): "פי
ששת ימים עשה ה' את השמים
ואת הארץ" - "שגם ה'ששת ימים' בעצמן
נבראו, והם בסוד 'עגלה' אל ה'נקדה'
פנימיות' שהיא 'שבת'" (זהר ויקהל דה.) - אך
אף-על-פי-כן יש חלוקים.

מה.

(ח"ב מה)

בענין בני-אדם שרוצים ומכינים עצמן
במה פעמים לנסע ל'צדיק-האמת',
ואחר-כך יש להם מניעות, ונמנעים.

דע: פי שבת היא 'נקדה-הפנימיות',
וממנה יונקים כל ה'ששה ימים',
שהם בחינת העגולים סביב הנקדה (זהר ויקהל
דד.).

וה'קלפות' מוליכין את ה'רשעים' סביב
ה'נקדה', בבחינת (תהלים יב, ט):
"סביב רשעים יתהלכון", ואינם מניחים
אותם להתקרב לפנים אל ה'נקדה-הפנימית'.

וכל-זמן שהם עדין בתוך ה'עגולים' -
עדין יש להם תקנה להתקרב.

וכל ה'ששה טפחים' כלם כלולים ומנחים
ב'ברית', פי ה'ששה טפחים' הנ"ל,
הם בחינת: "ששת ימים שבהם עשה ה'
את השמים ואת הארץ" (שמות כ, יא; לא, יז),
בבחינת (תהלים לט, ו): "הנה טפחות נתת ימי",
כמו שכתוב (שמות כ, יא): "ששת ימים עשה
ה' וכו', וינח ביום השביעי".

הינו: שכל ה'ששת ימים', בחינת ה'ששה
טפחים', הניח כלם ביום השביעי,
שהוא 'שבת', שהוא בחינת 'ברית', כמו
שכתוב (שם לא, טז-יז): "ברית עולם, ביני ובין
בני ישראל".

וזה בחינת (תקוני-זהר לא: ועוד - על בראשית א,
א): "בראשית", "בר"א שיי"ת" - בחינת
'ששת ימים', 'ששה טפחים' הנ"ל, שכלם
מנחים וכלולים ב'ברית'.

וזה (שם יח:): "בראשית - ברי"ת א"ש" -
הינו 'ברית' שהוא כלול מ'ששה
ימים', 'ששה טפחים' וכו'.

מג.

(ח"א קכו)

החבריא שבחו רבי שמעון בר יוחאי:
"וי לדרא כד תסתלק!" (זהר פנחס
רלו. ועוד) - והוא בחינת: "שבת וינפש" (שמות
לא, יז) - "ביון ששבת וי אבדה נפש" (ביצה
טז.).

הינו: שמחמת גדל התענוג של הנפש-
יתרה שבא בשבת, על-כן מתחילים
תכף להתגעגע ולהצטער על 'אבדת-הנפש'
ב'מוצאי-שבת'.

בן החבריא - מחמת גדל התענוגים
והשעשועים שקבלו מרבם רבי
שמעון בר יוחאי - על-כן תכף-ומיד

אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל, כְּלִזְמַן שְׁלֹא יֵצֵא מִן הָעֲגוּלִים לְגַמְרֵי חֲסוֹשָׁלוֹם, עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַנְּקֻדָּה־הַפְּנִימִיּוֹת.

אָבֵל מִי שֶׁכָּבֵד יֵצֵא לְגַמְרֵי חֲסוֹשָׁלוֹם מִן הָעֲגוּלִים, כְּגוֹן מְשֻׁמְדִים - אֲזִי אֵי־אֶפְשֵׁר לוֹ לְהִתְקַרֵּב כָּלֵל.

וְהַצְּדִיק הוּא בְּחִינַת 'שַׁבַּת' (זהר משפטים צד: ועוד), בְּחִינַת הַנְּקֻדָּה־פְּנִימִיּוֹת - שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹנְקִים הַכֹּל.

מו.

(ח"ב סז)

"לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרְתָם" (שְׁמוֹת לא, טז). וְאָמְרוּ חַז"ל (תְּקוּנֵי־זֶהַר סט: זֶהַר פְּנִיחַס רמג:): "לְדֹרְתָם בְּתֵיב - לְשׁוֹן דִּירָה".

הֵינּוּ: כִּי עַל־יְדֵי 'שַׁבַּת' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מְאֹרֵי־אֹר', עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה 'דִּירָה', דְּהֵינּוּ: בְּחִינַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁקִּיּוּמוֹ עַל־יְדֵי 'שַׁבַּת'.

גַּם 'דִּירָה' מִמֶּשׁ - כִּי עַל־יְדֵי 'שַׁבַּת' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מְאֹרֵי־אֹר' - עַל־יְדֵי־זֶה נִבְנְעִין 'מְאֹרֵי־אֵשׁ', וְנִצּוּלִין מִשְׂרָפוֹת. נִמְצָא: שֶׁקִּיּוּם דִּירוֹת־יִשְׂרָאֵל, הוּא עַל־יְדֵי 'שַׁבַּת'.

מז.

(הוֹסְפוֹת מִכְּתַב־יַד רַבֵּנוּ ז"ל, הַשִּׁיף לְתוֹרָה ח"ב סב - הַנֶּדְפֵס בְּסוֹף הַסֵּפֶר)

לְעֵת־יָד שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ כָּל הָאֱמוּנוֹת־כּוֹזְבִיּוֹת, וַיֵּאֱמִינוּ הַכֹּל בִּ"ה אֶחָד" (דְּבָרִים ו, ד) - עַל־יְדֵי־זֶה יִתְקַרָּא 'שַׁבַּת' ("יּוֹם שֶׁכָּלוּ שַׁבַּת". תְּמִיד פ"ז מ"ד; רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה לֹא. סְנֵהֲדִרִין צז.).

כִּי 'אֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת', נִקְרָא 'שַׁבַּת' - כִּי 'שַׁבַּת' מוֹרָה עַל מְחַדָּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ

"בְּשֵׁשֶׁת יָמִים. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת וַיִּנְפֹּשׁ" (שְׁמוֹת לא, יז).

בְּשִׁבְלִי־זֶה אָמְרוּ חַז"ל (שַׁבַּת קיח:): "כָּל הַשְּׁוֹמֵר שַׁבַּת, אֶפְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה־זָרָה כְּדוֹר אֲנוּשׁ, מוֹחֲלִין לוֹ" - כִּי 'שַׁבַּת' עֵקֶר 'אֱמוּנָה' וְהַשַּׁבַּת עֲבוּדוֹת־זָרוֹת.



"שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת" (שְׁמוֹת לא, יח; לב, טו) - עֲנִינֵי הַלּוּחוֹת -

מח.

(ח"א א)

הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת 'וַי"ו', כִּי "הַלּוּחוֹת אָרְפָן וַי"ו וְרַחֲבָן וַי"ו" (בְּבֵא־בְתָרָא יד.). זֶהוּ בְּחִינַת (שֵׁם עג.) "'אֱלוֹתָא', דְּהֵינּוּ 'מִקְלוֹת', דְּחֻקִּיק עָלֶיהָ אֲשֶׁר אֶהְיֶה" (שְׁמוֹת ג, יד).

הֵינּוּ: שֶׁהַתּוֹרָה שְׁעוֹסְקִין, הוּא בְּחִינַת 'מִקְלוֹת וְשְׁמוֹת' - שֶׁבְּזֶה מִכִּין וּמְכַנְיֵעִין הַיִּצְרֵה־רַע, וּמְגַרְשִׁין הַשְּׂגָעוֹן וְהַרוּח־שְׁטוֹת.

מט.

(ח"א לד, וזז)

'עֲשֶׂר־תִּדְבְּרוֹת' עִם הַלּוּחוֹת - הוּא בְּחִינַת 'מְלֶאכֶּת', שֶׁהוּא 'יו"ד', וְהַלּוּחוֹת הֵם 'א"ו', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּבֵא־בְתָרָא יד.): "וְהַלּוּחוֹת אָרְפָן וַיִּרְחֲבָן וַי"ו וְכו'.

וְהַצְּדִיק עִם 'יִשְׂרָאֵל' - הֵם גַּם־כֵּן יו"ד וַי"ו. 'צְדִיק' הוּא 'יו"ד', וְיִשְׂרָאֵל הֵם 'א"ו' וְכו'.

נא.

(ח"א ס, א)

ה'ן 'ו' הוא בחינת ה'לוחות', שמשם נתעשר משה" (רש"י שמות לד, א; נדרים לח; ירושלמי שקלים פ"ה ה"ב), כי "הלוחות ארפן ו' ורחפן ו'" (בבא-בתרא יד.). (עי' לקמן בפסוק שמות לד, א: "פסל לך").

נב.

(שיחות שאחרי ספורי-מעשיות)

מעשה: בצדיק אחד שנפל עליו עצבות וכבדות גדול וכו', ולא היה אפשר לו בשום דבר לשמח ולהרים עצמו וכו'.

והתחיל לשמח עצמו בשמחת "שלא עשני גוי". וזה בודאי שמחה גדולה שאין לה שעור וכו'.

והתחיל לשמח עצמו בזה, והתחיל לשמח ולהרים עצמו מעט מעט, ובכל-פעם הרים ושמח עצמו ביותר.

עד שבא לשמחה גדולה כל-כך, עד שהגיע להשמחה שהיה למשה-רבנו עליו-השלום, בעת שעלה לקבל הלוחות (אבות-דרבנן פ"ב ה"ג). וכו' וכו'.



"לחת אבן" (שמות לא, יח)

נג.

(ח"א סא, ו)

על-ידי ה'ספרים' שנתחדשים על-ידי ה'מחלקת' (עי' בפנים) - נשלם התורה. ואזי ה'תורה' בבחינת (שמות כד, יב): "לחת האבן" - שמקבלת הארה מבחינת אבן שתיה'.

ואצל כל-אחד בפני-עצמו - יש גם-כן בחינת יו"ד וא"ו. יו"ד' על-שם ה'פה', וא"ו' על-שם: "והגות לפי תבונות" (תהלים מט, ד), בחינת 'לוחות' שהם וא"ו, כמו שכתוב (משלי ג, ג): "פתכם על לוח לבך".

וכשה'לב, הינו בחינת וא"ו, בחינת 'לוחות', משקע ב'אהבות-רעות', הינו 'חרפות וביזונות', הנקרא: "ערלת לב" (דברים י, טז) - אזי הוא בבחינת 'שברי לוחות' - הינו (תהלים סט, כא): "חרפה שברה לפי".

ו'חרפה' הוא בחינת 'ערלה' וכו', והוא בחינת 'אהבה נפולה ושבירה' וכו', הפאים מ'שבירת כלי החסד' וכו'.

וכשמשך ה'לב, הינו ה'וא"ו. לה'יו"ד', לה'נקדה', בחינת 'צדיק', ששם ה'אור האהבה הקדושה' שורה - אזי נתבטל ה'אהבות-רעות', ה'חרפות', ה'ערלת לב" - כי ה'צדיק' יאיר לה'וא"ו, לה'לב'.

נ.

(ח"א לח, ז)

עקר הארת התפלין באים על-ידי ה'לוחות', כמובא (זהר בראשית נב: תשא קצד.): "כשאמרו ישראל נעשה ונשמע" (שמות כד, ז), זכו להגירת זינא עלאה".

ו'משה' זכה ל'קרין עור פנים' (שמות לד, כט-ל), מ'אור הלוחות', כי הם ה'מחין' בעצמן. וה'לוחות' הם 'שרש התורה', ונקראים י"ו, על-שם 'עשרת-הדברות', ו'ארפן וא"ו ורחפן וא"ו" (בבא-בתרא יד.).

כּי כָּל דְּבַר שֶׁבָּעוֹלָם, יֵשׁ לוֹ צְמֻצוּם אַחַר
בְּכַמוֹת וְאִיכוּת. וְכָל הַצְּמֻצוּמִים
שֶׁבָּעוֹלָם, כָּלָם נִרְשָׁמִים בְּאַבְן שְׁתִּיָּה,
”שִׁמְמוֹנוֹ הַשְּׁתֵּת הָעוֹלָם” (יומא נד:), וְכָלָם
מִקְבָּלִים מִמֶּנּוּ, וְשֵׁם הַמִּתְקַת כָּל הַדִּינִים, כּי
הוּא בְּחִינַת ’חֲכֻמָּה-עֲלֵאָה’, בְּחִינַת ’קִדְשֵׁי-
קִדְשִׁים’.

וְשִׁלְשֵׁי-שִׁבְלֵי־וֹת’ אֵלּוּ - הֵם בְּחִינַת
”יָדִים לַתּוֹרָה” (עינ
מִסְכַּת יָדִים פ”ג מִשְׁנֵה גִדְדָּה; שְׁבַת יד.) - בְּחִינַת ”יָד
הַגְּדוֹלָה” (על-פי שְׁמוֹת יד, לא), וְ”יָד הַחֲזָקָה”
(על-פי שְׁמוֹת יג, ט), וְ”יָד הַרְמָה” (על-פי שְׁמוֹת יד,
ח) - שְׁבָהֶם מִתְקַבְּלַת הַתּוֹרָה.



”עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ”
(שְׁמוֹת לב, א-כג)

”בְּאֶצְבַּע אֱלֹקִים” (שְׁמוֹת לא, יח)

נו.

(ח”א סב, א-ו; הוֹסְפוֹת מִכְּתַב-יָד רַבְּנוּ ז”ל,
הַשִּׁיב לַח”א סב - הַנְּדַפֵּס בְּסוֹף הַסֵּפֶר)

עֵקֶר טְעוּתָם שֶׁל הַרְחוּקִים מֵאֲמוּנַת
הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ - מִחֲמַת שֶׁעֵקֶר יָדִיעַת
אֱלֹקוֹתוֹ, אֵינּוּ אֶלָּא מִגְּלוּי’ עַל הַסְּתוּם’.

וּמִחֲמַת שְׂרוּאִים מִגְּלוּי’: שֶׁהַנְּהַגַּת-
הָעוֹלָם’ הוּא עַל-יְדֵי ’מַעֲרֻכַת-
הַמְּזֻלּוֹת’ - נִפְלוּ בְּטָעִיּוֹת, כָּל-אֶחָד לְפִי
טְעוּתוֹ.

וַיֵּשׁ חוֹשְׁבִים: שֶׁהַכֹּל עַל-פִּי הַטָּבַע, עוֹלָם
כְּמִנְהַגוֹ נוֹהֵג.

וַיֵּשׁ חוֹשְׁבִים: שֶׁצָּרִיךְ לְעַבֵּד אֶת
הָ’אֲמֻצָּעִי’ - כְּמוֹ שֶׁטָּעוּ
בְּעֵגְלוֹ, שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת הָעֵגֶל ’אֲמֻצָּעִי’
בֵּינָם לְבִין הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, שֶׁאָמְרוּ: ”אֲשֶׁר
יִלְכוּ לִפְנֵינוּ” (שְׁמוֹת לב, א-כג), בְּחִינַת
’אֲמֻצָּעִי’.

וּבְטָעִיּוֹת כְּזֶה, רַבִּים נִכְשָׁלִים, וְעוֹשִׂים
אֶת הַסְּבוֹת, ’אֲמֻצָּעִי’
בֵּינָם לְבִין הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ! - הֵינּוּ: שֶׁמֵּאֲמִינִים
בְּהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, אָבֵל מֵאֲמִינִים גַּם-כֵּן
בְּ’אֲמֻצָּעִי’, וְאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְסְבוֹת’.

נד.

(ח”א סה, בְּסוֹף)

”עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת מְחוּל
לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד-לָבוֹא, וְכָל אֶחָד
מִרְאָה בְּאֶצְבָּעוֹ” וְכו’ (תַּעֲנִית לא).

”מְחוּל” - זֶה בְּחִינַת הַשְּׂמֻחָה שֶׁהִיא ’כְּלִי
לְקַבְּלַת-הַתּוֹרָה’.

וְכִלְיָה עַל-יְדֵי הַבְּטוּל אֵל הַתְּכַלִּית’ -
שֶׁעַל-יְדֵי הַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ
מִן הַבְּטוּל, מִשֵּׁם בָּאָה הַתּוֹרָה’ עַל-יְדֵי
הַכְּלִים’.

וְזֶה בְּחִינַת ”מִרְאָה בְּאֶצְבָּעוֹ” - בְּחִינַת
הַ’מִּרְאָה’ וְהַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ.

”בְּאֶצְבָּעוֹ” - בְּחִינַת הַתּוֹרָה’, בְּחִינַת
(שְׁמוֹת לא, יח): ”אֶצְבַּע
אֱלֹקִים”.

נה.

(ח”א קא)

יֵשׁ ’שִׁלְשֵׁי-שִׁבְלֵי־וֹת’: (א) ’שִׁכְל־פְּשׁוּט’,
בְּחִינַת ’חֲכֻמָּה’. (ב) וְכִשְׁלוּמֵד וּמִבִּין, זֶה
נִקְרָא ’בִּינָה’. (ג) וְאַחֲרֵיכֵן כְּשִׁיּוּדַע הַתּוֹרָה, זֶה
נִקְרָא ’דַּעַת’.

היננו: שמאמינים למשל בה'ספה' של פרנסה, שהוא המשאומתן, ואומרים: "ה'ספה' של 'משאומתן' עקר!" - באלו חסיושלום בלא ה'ספה' של 'משאומתן', אין יכלת ביד השם-יתברך לתן להם 'פרנסה'.

ובה'ספה' של הרפואה, שהוא 'סמים': "עושים מהם עקר!" - באלו חסיושלום בלי ה'סמים', אין יכלת ביד השם-יתברך לרפא.

ואין הדבר כן! - כי "הקדוש-ברוך-הוא - סבת כל הסבות, ועלת כל העלות" (זהר בראשית כב: תקוני-זהר יז: 'פתח-אליהו'), ואין צריך לשום 'סבה'.

ועסקנו באלו ה'סבות': צריך להאמין בהשם-יתברך לבד! - ולא לעשות מה'סבות' עקר!

וכשהצדיק מבטל בתפלתו איזה חיוב של 'מערכת-המזלות' - אזי נתידע מה'גלוי' על ה'סתום': שיש אלקי נמצא, שהוא שומע 'תפלת-הצדיק', ומשידד המערכות ומשנה הטבע וכו'.

"ויקח מידם ויצר אתו בחרט" (שמות לב, ד)

נז.

(ח"א כב, א-ב)

כשנתקלקל חסיושלום הוותם-הידיים, שהוא ה'אמונה' - נעשה מזה 'בפירות' שהיא 'הפד-האמונה', ונעשה 'אמונות-כזביות'.

כי עקר ה'עבודה זרה' אין לה פח - אלא עלידי שמקבל מה'ידיים' אלו, בבחינת (שמות לב, ד): "ויקח מידם ויצר אתו בחרט".

וכמבאר בזהר (תשא קצב.) על פסוק זה לענין 'מעשה-העגל': "במה אצלוהו בעובדא דא, בגין דויקח מידם וכו'. אלו פד נטל מידיהון הוה שדא לארעא, ואד-על-גב דיטל לה לבתה, לא הוה אצלה עובדא בישא דא וכו'". (עיד-שם).

וגם תקונו: הוא גם-כן רק על-ידי בחינת ה'ידיים', בבחינת (בראשית לה, ד): "ויתנו אל יעקב, את כל אלקי הנכר אשר בידם" וכו'.



"ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים" (שמות לב, ד)
- ענין 'חטא העגל' -

נח.

(ח"א מ)

איתא ב'עשרה-מאמרות' (להרמ"ע מפאנו - מובא ב'ילקוט-ראובני' פרשת מסעי): "אלה מסעי בני ישראל" (במדבר י, כח), בשביל שחטאו ב'אלה אלקיך ישראל' (שמות לב, ד), בשביל-זה יסעו בני ישראל".

נמצא: כל ה'נסיעות' של אדם, הוא בשביל 'קלקול-האמונה', הינו בחינת 'עבודת-אלילים'! - כי אם היה מאמין באמונה שלמה שיכול הקדוש-ברוך-הוא להזמין לו כל צרכו, לא היה נוסע שום 'נסיעה'.

וזה שכתוב ב'עבודת-אלילים' (ישעיה ל, כב): "צא תאמר לו". "צא" - זה בחינת 'נסיעה וטלטול'.

גם על-ידי טלטול - מתקן את ה'טלטול'
שגם בביכול למעלה, כמו שפתיב
(שם כח, כ): "והמפכה צרה כהתכנס".

נט.

(ח"ב ת, א)

ה'תוכחה' צריכה להיות בבחינת
ה'תוכחה של משה' שהוכיח
את ישראל על 'מעשה-העגל', והוסיף ונתן
בהם 'ריח-טוב', בבחינת (שירי-השירים א, יב):
"גרדי נתן ריחו", הנאמר על 'מעשה-
העגל' - "עזב לא נאמר, אלא נתן" (רש"י
שם; שבת פח:).

פי על-ידי 'תוכחתו' - הוסיף ונתן בהם
'ריח-טוב', בבחינת 'מזונא-דנשמתא' -
פי עקר 'ניקת הנשמה' היא מה'ריח', פי
על-ידי 'קול המוכיח הראוי', נותן 'ריח טוב'
בהנשמות.

וזה בבחינת: 'הקול המשקה את הגן-עדן',
בבחינת "השיר שיתער לעתיד" (שמות-
רבה כג, ה; זהר חיי-שנה כנג), בבחינת ה"חוט של
חסד" (תמיד כח) וכו'.

ס.

(ח"ב סב)

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג, א).
איתא במדרש (מובא בתורה ח"א מ' בשם
הרמ"ע מפאנו; ומובא ב'לקוטי-ראובני' פרשת מסעי):
"ש'מסעי בני ישראל', דהינו הנסיעות
שבני-ישראל נוסעין ממקום למקום, הם
מכפרין על "אלה אלקיך ישראל" (שמות
לב, ד) - הינו על פגם עבודה-זרה'.

פי אפלו פשאין עובדין 'עבודה-זרה', יש
פגם 'עבודה-זרה' - פי 'קלקול
האמונה' היא גם-כן בבחינת 'עבודה-זרה'.

וכמו שמובא (בשם הבעל-שם-טוב - במאור-
עינים' פרשת שמות; ועוד) על פסוק (דברים
יא, טז): "וסרתם ועבדתם אלקים אחרים" -
"שתכף בפסרים מהשם-יתברך הוא בחינת
'עבודה-זרה'".

ועל-ידי ה'נסיעות של ישראל', נתפפר.
ו"כל זמן שיש עבודה-זרה
בעולם, חרוץ-אף בעולם" (ספרי פרשת ראה;
רש"י דברים יג, יח).

נמצא: פשנתפפר פגם 'עבודה-זרה' כנ"ל,
נמתק ה'חרון-אף', ונמשך
'רחמנות'.

[חיי-מוהר"ן קיד, אמר המעתיק (הרב מטשעהרין ז"ל):
פעם אחד נתועדו יחד רבנו ז"ל עם הזקן וכו', ושאל את
רבנו ז"ל: אמת שאמרתם שבזלאטיפאליע אתם מתקנים
החטא של 'ירבעם בן נבט'?! - השיב: "אמת!" - ואמר לו
הענין המבאר (ח"ב סב הנ"ל) שמדבר שם מתקון חטא
עבודה-זרה, לכפר על "אלה אלקיך ישראל" על-ידי
"אלה מסעי בני ישראל" וכו'. ושם מובן זה ברמז].

סא.

(שיחות-הר"ן כנג)

מענין קצת אנשים שמתקרבים לעבודת-
השם יתברך ואחר-כך מתרחקין -
אף-על-פי-כן יקר אצל השם-יתברך
ה'התקרבות' בעצמו, אף לפי שעה, אף-על-
פי שאחר-כך נעשה מה שנעשה חסו-ושלום.
הלא על 'שעת מתן-תורה' נאמר (שיר-
השירים ד, ט): "לבבתני באחת
מעיניך" - ואיתא במדרש: "שבועין
השנית, כבר היו מסתכלין על העגל".

נמצא: שב'שעת מתן-תורה' כבר היה
דעתם לפרש חסו-ושלום, ואף-
על-פי-כן היה יקר בעיני השם-יתברך מאד
ה'התקרבות' בעצמו.

סב.

(חיי-מוהר"ן רב)

בְּשִׁבוּעוֹת תִּקְ"ע הָיָה בְּאוֹמֵין בְּתַחֲלֵת
כְּנִיסַתוֹ לְשָׁם, וְלֹא אָמַר תּוֹרָה
בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם-טוֹב.

אַחֲרֵיכֶן אָמַר לָנוּ בְּדֶרֶךְ הַלְּצָה: "אַתֶּם
אֵינְכֶם כָּל־כֶּן הוֹטְאִים שְׂאֵמֶר
לְכֶם תּוֹרָה!"

וְסִיִּים אַחֲרֵיכֶן בְּעֶצְמוֹ: כִּי יֵשׁ כַּמָּה תּוֹרוֹת
שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי הַטְּאִים דִּיקָא, כַּגּוֹן
'פֶּרֶשֶׁת־הָעֵגֶל' וְכִיּוֹצֵא, שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁבְּאוֹתָן
הַפֶּרֶשִׁיּוֹת נַעֲשׂוּ עַל־יְדֵי הַטְּאִים!

וְכֵן אָמְרוּ רַז"ל (נִדְרִים כב:): "אַלְמָלִי לֹא
חָטְאוּ יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיָה לָהֶם רַק
ה'סִפְרֵי־תּוֹרָה, וְסִפְרֵי יְהוֹשֻׁעַ". "כִּי שְׂאֵרֵי
'נְבִיאִים־וּכְתוּבִים' לֹא נַעֲשׂוּ רַק עַל־יְדֵי
שְׂחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, וְהֶעֱרְכוּ לְהוֹכִיחֵם" (רש"י
שם).

נִמְצָא: שֶׁעַל־יְדֵי הַחַטְּאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
נַעֲשׂוּ תּוֹרוֹת שְׁלֵמוֹת, דִּהְיִינוּ כָּל
סִפְרֵי נְבִיאִים־וּכְתוּבִים.

סג.

(שיחות שאחרי ספורי-מעשיות)

אָמַר: כִּי 'חֲלִי הַפֶּאקִי"ן' נַעֲשֶׂה מ'חַטְּאֵי
הָעֵגֶל'!

וּבַעֲנִין הַזֶּה קָשָׁה: הֲלֹא גַם אֶצֶל אַמּוֹת־
הָעוֹלָם יֵשׁ חֲלִי זֶה?!

אֲךָ אֵינֶנּוּ בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה פח:):
"שְׂאֵמּוֹת הָעוֹלָם הָיוּ רְאוּיִים שֶׁלֹּא
יְהִיָּה לָהֶם שׁוֹם חֲלִי (מֵאַחַר שֶׁנִּתְּנוּ לְחִלְקֵם הָעוֹלָם־
הַזֶּה), אֲךָ בְּדִי שֶׁלֹּא יְהִיּוּ מוֹזִיִּין וּמִתְגַּרְיִין
בְּיִשְׂרָאֵל, נִתְּנוּ לָהֶם כָּל הַחֲלָאִים שֶׁיֵּשׁ
לְיִשְׂרָאֵל".

וּכְמוֹ שֶׁפֶּרֶשׁ רִש"י עַל פֶּסוּק (תְּהִלִּים לט, ט):
"חֲרַפְתָּ נָבֵל אֶל תְּשִׁימֵנִי" - "הֵבֵא גַם
עָלַי נִגְעִים וּמַכָּאוֹבוֹת, כִּדִּי שֶׁלֹּא יוּכַל לִזְמַר
לִי: 'אַתֶּם לוֹקִים וְאֲנִי אֵינִי אֲנִי לוֹקִים!'
וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת גְּרָמָה לְהֵבִיא יְסוּרֵי הַחֲלָאִים
עַל הָאֲמוֹת".

וְגַם לְכַאוֹרָה קָשָׁה: הֲלֹא גַם קִדְּם 'חַטְּאֵי־
הָעֵגֶל' בְּיָדֵי חֲלִי זֶה?!

אֲךָ קִדְּם לֹא הָיָה חֲלִי קָשָׁה, רַק שֶׁהָיוּ
ה'פֶּאקִי"ן' מַחֲמַת הַדְּמִים שֶׁהַתִּינּוֹק
יוֹנֵק בְּמַעֵי אִמּוֹ, כִּידוּעַ ל'חַכְמֵי־הַרוֹפְאִים!'
אֲבָל לֹא הָיָה חֲלִי קָשָׁה שֶׁיְהִי מְסַכֵּן לְמוֹת
חַסֵּי־שְׁלוֹם כְּמוֹ עַכְשָׁיו! - וְזֶה נַעֲשֶׂה מַחַטְּאֵי
הַנִּז"ל.

גַּם נִרְמַז קִצַּת ב'יִרְמִיָּה' (ב, כב) נִזְכָּרִים בְּכֹל
בְּפֶסוּק אֶחָד: "גַּם כִּי תִכְבְּסִי בַנֶּתֶר
וְתִרְבִּי לְךָ בּוֹרִית, נִכְתַּם עוֹנֵךְ לְפָנָי".

פֶּרוּשׁ רִש"י: [עוֹנֵךְ] - "עַל עוֹן
הָעֵגֶל". "נֶתֶר" - פֶּרוּשׁ
בְּלַע"ז 'קְרִי"ד'. "בוֹרִית" - זִי"ף.

נִמְצָא: שֶׁמִּרְמֵז כָּאן סוּד הַסִּפְרָה הַנִּז"ל
הֵבֵא מ'חַטְּאֵי־הָעֵגֶל' - דִּהְיִינוּ:
לְכַבֵּס ב'נֶתֶר' שֶׁהוּא 'קְרִי"ד', וְלְהַרְבּוֹת
'בוֹרִית' שֶׁהוּא זִי"ף. וְהֵבֵן נִפְלְאוֹת.

סד.

(לקוטי-הלכות, שלוחת-השן ד, ו)

אֲפֹלוּ לְאַחַר מִתְּנֵי־תּוֹרָה "שִׁכְבָּר פֶּסְקָה
זְהֻמָּתוֹ" (שַׁבַּת קמו,). וְהָיָה לָהֶם
"חַרוֹת מִמְּלֶאכֶת־הַמּוֹת" וְכוּ' (שְׁמוֹת־רַבָּה לב, א),
וְזָכוּ לְקַדְּשָׁה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה - אֲחֵי־עַל־פִּי־כֵן
הַתְּגָרָה בָּהֶם אַחֲרֵיכֶן, עַד שֶׁהַחֲטִיא קִצַּתָּם
בְּחַטְּאֵי הָעֵגֶל.

וְהִדְבַר פָּלֵא מְאֹד, מֵאִין נִמְשָׁךְ זֹאת, שְׁאַחֲרֵי שִׁפְסָקָה זְהֻמָּתָן וְזָכוּ לְנִבּוּאָת פְּנִים בְּפָנִים - יִפְלוּ אַחֲרֵי-כֵן בְּלִבָּהּ.

אך כִּלְזֶה נִמְשָׁךְ מֵעֲנִין (לקוטי מוֹהַר"ן ח"א עב): "שֵׁשׁ כִּמְהַ בְּחִינּוֹת בִּיצְרֵי-הָרַע; וּמִרְבוּי הַכַּחוֹת וְהַבְּחִינּוֹת שֵׁשׁ בְּהִיצְרֵי-הָרַע, מִשֵּׁם נִמְשָׁךְ מֵה שֶׁבְּכָל-פַּעַם מִתְגַּבֵּר מִחֻדָּשׁ; וְאִפְלוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרְאִים - יֵשׁ לָהֶם יִצְרֵי-הָרַע שֶׁהוּא מְלֹאךְ הַקְּדוֹשׁ וְכוּ' וְכוּ'".

וּמִשֵּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הַנְּסִיווֹנוֹת הַמְּבֹאֲרִים בַּתּוֹרָה שֶׁנִּסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

כִּי אֶהְיֶה-עִלְיָי שְׁזֶה הִיצְרֵי-הָרַע שֶׁל הַצַּדִּיקִים הוּא בְּחִינַת 'מְלֹאךְ הַקְּדוֹשׁ' מִשֵּׁם, וְהוּא רַק בְּחִינַת 'דִּינִים עֲלִיוֹנִים' שֶׁלֹּא זָכוּ עַדִּין לְהִמָּתִיקָם וְכוּ'.

אֶהְיֶה-עִלְיָי כֵּן - גַּם הַצַּדִּיקִים שְׁאִינָם זֹכִינִן לְהִמָּתִיק אֲלוֹ הַדִּינִים, וְלִשְׁבֵר זֶה הִיצְרֵי-הָרַע שֶׁהוּא 'מְלֹאךְ הַקְּדוֹשׁ' - יָכוֹל אַחֲרֵי-כֵן לְהַתְּגַבֵּר בָּהֶם כָּל-כֵּן, עַד שִׁפִּיל אוֹתָם מְאֹד חֲסִיזְשׁוֹלָם, וַיִּטְעַה אוֹתָם מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, וַיִּתְעַה אוֹתָם מְאֹד, כִּמוֹ שֶׁטְעוּ אִז בְּעֵגֶל, "לֹלֵי מִשָּׁה שֶׁעֲמַד בְּפִרְץ" (תְּהִלִּים קו, כג), וְהוֹצִיאָם מִזֶּה, וְכִפַּר בְּעֵדָם.

וְכֵן עָבְרוּ כְּהִנָּה וְכַהֲנָה, עַל כִּמְהַ גְּדוֹלִים שֶׁהָיוּ גְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה, וְאַחֲרֵי-כֵן נִפְלוּ מְאֹד רַחֲמָנָא-לְצַלְחָן - וְכִלְזֹאת נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנִּלְכָּד.

וְעִלְיָי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (אָבוֹת פ"ב מ"ד): "וְאֵל תִּאֱמִין בְּעֵצְמוֹךְ עַד יוֹם מוֹתְךָ".

עִלְיָי כֵּן צְרִיכִין תָּמִיד לְצַעֵק אֵל הַשֵּׁם, וְלִסְלַק וְלְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחֲכָמוֹת, שֶׁמֵּהֶם כָּל הַבְּלִבוּלִים, רַק לִילֹךְ בְּאֵמֶת וּבִתְמִימוּת, וְאִז לְעוֹלָם לֹא יִמָּט. כִּי צַעֲקָה וְתַפְלוּת וְתַחֲנוּן וּבִקְשׁוֹת מוֹעִילִים תָּמִיד, יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה.

"לֵךְ רֵד כִּי שָׁחַת עֲמֹךְ" (שְׁמוֹת לב, ז)

סה.

(ח"א מט, בסוף)

'זְרִיחָתוֹ' שֶׁל הַצַּדִּיק, הֵינּוּ 'הַשְּׁגָתוֹ' - אֵינּוּ אֶלָּא עִלְיָי 'יִשְׂרָאֵל', כִּמְאֹד (בְּרֻכּוֹת לב. - עַל שְׁמוֹת לב, ז): "לֵךְ רֵד כִּי שָׁחַת עֲמֹךְ" - "כְּלוֹם נָתַתִּי לָךְ גְּדֻלָּה אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל".

וּכְשֵׁי-יִשְׂרָאֵל חֲסִיזְשׁוֹלָם נִכְנָסִין בְּחֲכָמוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל הָאֱמוּנוֹת - אִזִּי נוֹפֵל הַצַּדִּיק מִ'הַשְּׁגָתוֹ', וְנִתְחַפֵּה וְנִתְפַּסֵּה 'הַשְּׁגָתוֹ'.

וּכְשֵׁי-יִצְחָאִין יִשְׂרָאֵל מִ'חֲכָמָתָן שֶׁל הָאֱמוּנוֹת' - אִזִּי הַצַּדִּיק יוֹצֵא מִתְּחִלָּה וְהַמְכַסֵּה שֶׁהָיָה לוֹ עַד עַכְשָׁיו.

סו.

(ח"א נט, ו)

וְדַע: שֵׁשׁ כִּמְהַ רְשָׁעִים שְׁאִסוּר לְקַרְבָּם תַּחַת כַּנְּפִי עֲבוּדָתוֹ, כִּי הֵם מוֹרִידִים אֶת הַמְּקַרְבָּם מִמְּדֻרְגָתוֹ - כִּמוֹ שֶׁמִּצִּינוּ גַּבִּי 'מִשָּׁה', שֶׁקָּרַב אֶת הָעֶרְב־רֵב, וְאַחֲרֵי-כֵן עִלְיָי זֶה אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁמוֹת לב, ז): "לֵךְ רֵד כִּי שָׁחַת עֲמֹךְ".



"סרו מהר מן הדרך" (שמות לב, ח)

סז.

(ח"א טז)

"וּנְפִיץ מִיָּא מִתְרִי אוֹסִיָּא, כְּתָרִי מִבְּרִי

[נְהָרוֹת] דְּסוּרָא" (בבא-בבא ע"ד).

"וּנְפִיץ מִיָּא מִתְרִי אוֹסִיָּא" - הם בחינת

'תָּרִין מְשִׁיחִין', שְׁאֵלִיהֶם הָעֵבוֹ"ם

יִדְרָשׁוּ וְיִמְשְׁכוּ עֲצָמָם אֵלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב

(ישעיה ב, ב): **"וְנָהְרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם"**.

וְזֶה: "תְּרִי נְהָרוֹת דְּסוּרָא" - "סוּרָא" זֶה

בְּחִינַת 'עֵבוֹ"ם', עַל שֵׁם 'עֲבוּדָה-זָרָה',

כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (שְׁמוֹת ל"ב, ח; דְּבָרִים ט, יב): **"סָרוּ**

מִהָר מִן הַדֶּרֶךְ". וְהֵם נִכְלָלִים בְּשֵׁתֵי-

אֲמוֹת: **"עֲשׂוּ וְיִשְׁמְעֵאלוּ וְכוּ"**.

סח.

(ח"א כג, בסוף)

"מִלְחָא בִּי סָרְיָא בְּמָה מִלְחֵי לָה" [מִלְחָ

כְּשֶׁהוּא מְסַרִיחַ, בְּמָה מוֹלְחִים אוֹתוֹ]

(בְּכוּרוֹת ח:).

"מִלְחָא בִּי סָרְיָא" - זֶה שֶׁנִּפְלַל לְסִרְחוֹן

תְּאוֹתֵיהֶם מוֹן, וְעַל־כֵּן אֶפְקוּהוּ

בְּלִשׁוֹן: **"בִּי סָרְיָא" -** שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַנְּאָמֵר

בְּ'עֵבוֹ"ם', כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (שְׁמוֹת ל"ב, ח; דְּבָרִים ט, יב):

"סָרוּ מִהָר וְכוּ" - בִּי הַמְּשׁוֹקֵעַ בְּמָמוֹן,

עוֹבֵד כָּל הָעֵבוֹ"ם. [עֵינן בְּפָנִים: שֶׁתְּקוּנוֹ הוּא הַצְּדִיק]

שֶׁהוּא "בְּרִית מִלְחָ עוֹלָם". בְּמִדְבָּר יח, יט].

"וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גְּדוֹל" (שְׁמוֹת ל"ב, י)

סט.

(ח"ב ז, א-ב)

מִי שֶׁהוּא 'רַחֲמָן', הוּא יִכּוֹל לְהִיזֵת 'מִנְהִיג'

וְכוּ. וְרַחֲמָן' כְּזֶה הוּא רַק 'מִשֶּׁה-רַבְּנוּ'

וְכוּ, כִּי 'מִשֶּׁה-רַבְּנוּ' הָיָה לוֹ 'רַחֲמָנוּת' בְּאֵמֶת
עַל יִשְׂרָאֵל, וּמִסָּר נִפְשׁוֹ בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל,
וְהַשְּׁלִיךְ נִפְשׁוֹ מִנְּגֵד, וְלֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ עַל-
עֲצָמוֹ כְּלָל.

כִּי הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ אָמַר לוֹ (שְׁמוֹת ל"ב, י):

"וְאֶעֱשֶׂךָ [וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ] לְגוֹי גְּדוֹל" -

וְהוּא לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל־זֶה כְּלָל, רַק אָמַר (שְׁם ל"ב,

ל"ב): **"אִם תְּשָׂא חֲטָאתָם" וְכוּ' -** כִּי הוּא הָיָה

'רַחֲמָן וּמִנְהִיג-אֲמִתִּי' וְכוּ'.



"וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו ה' אֶלְקָיו" (שְׁמוֹת ל"ב, יא)

ע.

(ח"א נה, ח)

עַל-יַדֵּי 'תְּפִלָּה כְּתוּבָה', מִתְנוּצֵץ 'אוֹר

זְכוּת-אֲבוֹת', בְּבִחִינַת: "חֲלָה

זְכוּת-אֲבוֹת" (זֶהר שְׁלַח קַעֲד). - "עַל-יַדֵּי

"וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת" וְכוּ' (שְׁמוֹת ל"ב, יא), בְּחִינַת

'תְּפִלָּה" (זֶהר שְׁם).

"וַיַּבְּאֵתָר דְּאֲבוֹת תְּמָן, שְׂכִינְתָא תְּמָן" (זֶהר

שְׁם), שֶׁהִיא בְּחִינַת 'חֲלָה' (זֶהר שְׁם)

וְכוּ, שֶׁהִיא "גַּם זֹאת" (וַיִּקְרָא כו, מד). כִּי "גַּם"

בְּחִינַת חֲלָה, שֶׁהִיא שְׁעוֹר מִ"ג בִּיצִים" (זֶהר

שְׁם). וְהוּא בְּחִינַת 'יְדִשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' וְכוּ'.

וְעַל-יַדֵּי בְּחִינַת 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' - לֹא דִי

שֶׁנִּצְוָה מִרְעֵ-עֵינַי שֶׁל רְשָׁעִים,

אֶלָּא גַם רוּאָה בָּהֶם, מַה שֶּׁהֵם רָצוּ לְרֹאוֹת בּוּ.

וְעַד עַכְשָׁיו עָבְרוּ "מִשְׁפִּיזֵת לְבָם" (עַל-פִּי

תְּהִלִּים עג, ז), שֶׁהִשִּׁיגוּ יוֹתֵר מִמָּה

שֶׁהִתְאוּוּ. וְעַכְשָׁיו עַל-יַדֵּי "וַיַּחַל", עַל-יַדֵּי

"חֲלָה זְכוּת-אֲבוֹת", עַל-יַדֵּי 'חֲלָה-תְּרוּמָה',

עַל-יַדֵּי 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' - נַעֲשֶׂה 'לְבָם'

"תּוֹחֶלֶת מִמְשַׁכָּה מִחֶלֶת לֵב" (מְשַׁלֵּי יג, יב).

"לָמָּה ה' יַחַרְה אַפָּי בְּעַמִּי" (שְׁמוֹת ל"ב, י"א)

ע"א.

(ח"א נב, א)

יש מוכיחי-הדור, והם בחינות דגליו. ונקראים דגליו, על שם שהם "למודי ה'" (ישעיה נד, יג).

הינו: שלומדין כביכול את השם - שנותנין לו עצות, והם הולכים בשליחותו לישראל, להוכיחם ולהחזירם להשם-יתברך.

ואלו ה"למודי ה'", מרבים שלום בעולם, כמו שכתוב (ישעיה שם): "וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך" - כי הולכים לפשר ולעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים.

ולפניו יתברך מקטינים הדבר וממליצים טוב בעדם, ולפני ישראל מגדילים החטא מאד, כמו שמצינו אצל משה, שאמר להשם-יתברך (שמות לב, י"א): "למה יחרה אפי בְּעַמִּי". ולישראל אמר (שם לב, ל): "אתם חטאתם חטאה גדלה".



"לַחֹת כְּתָבִים מְשֵׁנֵי עֲבָרֵיהֶם, מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתָבִים" (שְׁמוֹת ל"ב, טו)

מ"ם וסמ"ך שבלוחות, בגם היו עומדין. (שבת קד.)

ע"ב.

(ח"א ז, בסוף)

"מ"ם וסמ"ך שבלוחות בגם היו עומדין" (שבת קד:). כי 'מס' הוא בחינת השכחה, ועל זה אמרו רז"ל (חגיגה ט:): "אין דומה השונה פרקו מאה פעמים, למאה פעמים ואחד" - כי 'מס' בגימטריא

מאה, "ועד מאה שולט השר של שכחה" (שערי-המצות, פרשת ואתחנן).

וזו שהמתיקו חז"ל: "מ"ם וסמ"ך" - הינו מ"ס שהוא בחינת השכחה.

"בגם היו עומדין" - כי 'נס' הוא הפך השכחה - פי 'נסים' הם בחינת תפלה, בחינת אמונה, הפך השכחה.

ע"ג.

(ח"א נט, ד)

"מ"ם וסמך שבלוחות בגם היו עומדים" (שבת קד:).

מ"ם' - זה רבועא. ו'סמ"ך' - זה עגולא שבלוחות-הלב, כמו שכתוב (משלי ג, ג): "כתבם על לוח לבך".

"בגם היו עומדין" - זה בחינת שבת, בחינת (שמות לא, יז): "אות היא לעלם". (עיין בפנים).



"והלחת מעשה אלקים המה, והמכתב מכתב אלקים הוא, חרות על הלחת" (שְׁמוֹת ל"ב, טז)

ע"ד.

(ח"א י, ז-ח)

ה'תורה' היא בחינת ידיו ודגליו, כי יש בהתורה נגלה ונסתר.

נגלה' הוא בחינת ידים, כמו שכתוב (שירי-השירים ה, ד): "יודי שלח ידו מן החור".

"מן החור" - הינו: "חרות על הלחת" (שמות לב, טז), שהוא בנגלה.

וְנִסְתָּר׃ הֵם בְּחִינֹת רִגְלֵינִי, כַּמֵּאֲמַר חַז״ל (ספָּה מַט: עַל שִׁירֵי־הַשִּׁירִים ז, ב):
 ״חֲמוּקֵי יַרְכֵיךָ״ – ״מֶה יִרְךָ בַּסֶּתֶר״ וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת: ״מְרַדְּכִי״ וְ״אֶסְתֵּר״.

״מְרַדְּכִי״ – מֶר דְּרוֹר״ (חֲלִין קִלְט: עַל שְׁמוֹת ל, כג). ״דְּרוֹר״ לְשׁוֹן ״חֲרוֹת״, הֵינּוּ בְּחִינַת: ״חֲרוֹת עַל הַלְּחֹת״, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז״ל (עֲרוּבִין נד): ״אַל תִּקְרֵי חֲרוֹת, אֲלֵא חֲרוֹת״ – שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה בְּנִגְלָה. זֶה בְּחִינַת יָדִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״יְדֵי שְׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר״ כַּנִּל״.

וְ״אֶסְתֵּר״ – הוּא בְּחִינַת רִגְלֵים, ״מֶה יִרְךָ בַּסֶּתֶר״, כַּנִּל״.



״אֵין קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה, וְאֵין קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה, קוֹל עֲנוֹת אֲנֹכִי שִׁמְע״ (שְׁמוֹת לב, יח)

ע.ה.

(ח״א ל, בַּסּוּף)

מִ״קוֹלוֹ״ שֶׁל אָדָם, יְכוּלִין לִידַע בְּחִינֹת הַ״מַּלְכוּת״ שֶׁלוֹ, כִּי יֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּחִינֹת ״מַלְכוּת״, וְהוּא נִכְרַ בְּ״קוֹלוֹ״.

וְעַל־כֵּן יְכוּלִין לְהַפִּיר הָאָדָם בְּ״קוֹלוֹ״, כְּמוֹ שֶׁנִּרְאָה בַּחוּשׁ: כִּי כָפִי בְּחִינֹת הָאָדָם כֵּן הוּא קוֹלוֹ! – כִּי יֵשׁ ״קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה, וְקוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה״ (שְׁמוֹת לב, יח), כִּפִּי בְּחִינַת הַ״מַּלְכוּת״ שֶׁל כָּל אֶחָד. (עֵין עוֹד בַּפְּנִים, עֵינֵן קוֹלָם שֶׁל שְׂאוֹל וְדוֹד).

ע.ו.

(ח״א נה, ו)

צָרִיךְ לְתַקֵּן בַּתְּפִלָּתוֹ בְּחִינַת ״שִׁלַּשׁ קוֹלוֹת״. (א) ״קוֹל כְּסִיל בְּרַב דְּבָרִים״

(קַהֲלַת ה, ב). (ב) ״קוֹל עֲנוֹת אֲנֹכִי שִׁמְע״ (שְׁמוֹת לב, יח). (ג) ״כָּל הַיּוֹם כָּל־מַתִּי נִגְדִי וְכוּ׳, מִקוֹל מְחַרְף וּמְגַדֵּף״ (תְּהִלִּים מד, טז-יז).

וְזֶהוּ בְּחִינַת ״עֵץ אֶרֶז וְאִזּוֹב וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת״ הַנֵּאֱמָר בַּ״פָּרָה״ (בַּמִּדְבָּר יט, ו).

(א) ״אֶרֶז״ – זֶה בְּחִינַת: ״קוֹל כְּסִיל בְּרַב דְּבָרִים״ – לְהַעֲלוֹת אֶת הַנוֹפְלִים בַּ״אֲמוּנוֹת־פְּזִיזוֹת״, בְּחִינַת ״דְּרָכֵי הָאֱמֹרִי״ (שְׁבַת פ״ו מ״י; שְׁבַת סז: תּוֹסֵפְתָא שְׁבַת פ״ח), שֶׁנֵּאֱמָר בַּ״אֲמֹרִי״ (עֲמוּס ב, ט): ״כְּגִבְהַ אֶרְזִים״ גְּבַהּוּ, וְהַגְּבוּהֵי־קוֹמָה׳ עַל־פִּי הַרּוֹב הֵם ״כְּסִילִים״ וְכוּ׳.

(ב) ״אִזּוֹב״ – זֶה בְּחִינַת ״קִטְנֵי־קוֹמָה״, הֵם ״בְּעֵלֵי הַשֶּׁכֶּל״, אֲבָל הֵלֵב אֵינּוּ יְכוּל לְהַצְפִּין כַּח הַ״שֶּׁכֶּל״ בְּתוֹכוֹ, כִּי ״לִבָּם״ חָלַשׁ וְחָסֵר [עֵינֵן בַּפְּנִים]. וּבַפְּרָט הַ״נּוֹאֲפִים״, הָעוֹסְקִים בַּ״חֲכֵמַת־פִּילוֹסוֹפִיָּא״, שֶׁמְאֹד מְאֹד מְזִיק לָהֶם, כִּי ״לִבָּם״ חָסֵר, בְּבְחִינַת (מְשָׁלִי ו, לב): ״נֹאֵף אִשָּׁה חָסֵר לֵב״.

וְזֶהוּ בְּחִינַת: ״קוֹל עֲנוֹת אֲנֹכִי שׁוֹמֵע״ – ״קוֹל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין״, שֶׁמְגַדֵּפִין כָּל־פִּי מַעֲלָה בְּחֲכֵמָתָם, כִּי־דוּעַ. וְעַל־יָהֵם נֵאֱמָר (קַהֲלַת ז, טו): ״וְאַל תִּתְחַפֵּם יוֹתֵר״ [וְעַל־יְדֵי ״כּוֹנְנֵי־הַלֵּב״ בַּתְּפִלָּה, מִתְקַן אוֹתָם].

(ג) ״וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת״ – זֶה בְּחִינַת בְּזִיוּנוֹת וְחֲרָפוֹת מְשׁוֹנְאִים, בְּבְחִינַת: ״מִקוֹל מְחַרְף וּמְגַדֵּף״. וְזֶהוּ: ״תוֹלְעֹת״ – בְּחִינַת (תְּהִלִּים כב, ז): ״וְאֲנֹכִי תוֹלְעֹת וְלֹא אִישׁ, חֲרַפַּת אָדָם וּבְזוּי עִם״ – שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְּךָ כָּל הַבְּזִיוּנוֹת לְכַבּוּד, וּלְבַטֵּל אֶת־עַצְמוֹ מִכָּל וְכָל כְּשֶׁעוֹמֵד בְּהִיכַל הַמִּקְדָּשׁ.



שְׁלָהֶם, שְׁלֵא יִזִיק לוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (חולין קלב): "כָּל הַמְלַמֵּד לְתַלְמִיד שְׂאִינוֹ-הַגּוֹן וְכוּ'.

וְכֵן אָסְרוּ חַז"ל (שבת קח): "לְכַתֵּב עַל עוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג, ט): 'לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ, מִן הַמִּתָּר לְפִיךָ'".

וּכְשֶׁלֹּמֵד עִם אַחֵר, הוּא בְּחִינַת 'פְּתִיבָה' - כִּי ה' לְשׁוֹן' הוּא בְּחִינַת (תהלים מה, ב): "לְשׁוֹנֵי עֵט סוֹפֵר מְהִיר" - שֶׁנַּחֲקֵק וְנִכְתָּב עַל 'לֵב הַתְּלָמִיד', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (משלי ג, א): "כְּתַבְּם עַל לִוַּח לִבְךָ".

וְעַל-כֵּן צָרִיךְ: שְׁלֵא יִהְיוּ דְבָרָיו נִכְתָּבִין עַל בְּחִינַת 'עוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה', הֵינּוּ: 'תְּלָמִיד שְׂאִינוֹ-הַגּוֹן'.

אֵךְ אִי-אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת נִשְׁמָר בְּעֶצְמוֹ שְׁלֵא יִשְׁמְעוּ 'תְּלָמִידִים שְׂאִינֵם-הַגּוֹנִים' מִמֶּנּוּ. וְלָזֶה צָרִיךְ שִׂיחָה לְמוֹדוֹ, "לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד וּלְשֹׁמֵר וּלְעֹשֵׂת" (אבות פ"ד מ"ה; סוטה לז; בְּרַפְתִּי אֶתְּבַרְכֶּה), דְּהֵינּוּ: שְׁעַל-יְדֵי לְמוֹדוֹ עִם תְּלָמִידוֹ, יִהְיֶה "כְּאִלּוּ עֲשָׂאוֹ לְחֵבְרוֹ, וְכְאִלּוּ עֲשָׂאוֹ לְדְבָרֵי-תוֹרָה" (סנהדרין צט:).

וְאִזִּי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ, שְׁלֵא יִהְיוּ דְבָרָיו נִכְתָּבִין בְּכַח הַזְכָּרוֹן שֶׁל ה'תְּלָמִיד שְׂאִינוֹ-הַגּוֹן' - רַק יִהְיוּ נִשְׁפָּחִין מִמֶּנּוּ.

וְזֶהוּ: "וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת" וְכוּ' (דניאל יב, ב) - הֵינּוּ בְּחִינַת: "חֲרָפָה שְׁבָרָה לְבִי" (תהלים סט, כא), בְּחִינַת 'שְׂכָחָה', 'שְׂבִירַת-הַלֵּב', שֶׁהִיא בְּחִינַת 'שְׂבִירַת-הַלּוּחֹת', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: "לִוַּח לִבְךָ" (משלי ג, א). וְעַל-יְדֵי 'שְׂבִירַת-הַלּוּחֹת' בָּא 'שְׂכָחָה', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (ערוובין נד): "אֲלֻמָּלָא לֹא נִשְׁתַּבְּרוּ לּוּחֹת הָרָאשׁוֹנוֹת, לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה בְּעוֹלָם".

"וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלְּחָת, וַיִּשְׁבֵּר

אֹתָם תַּחַת הָהָר" (שמות לב, יט)

- עֲנִין 'שְׂבִירַת הַלּוּחֹת' וְ'שְׂבִירַת לּוּחֹת' -

עז.

(ח"א לד, ז)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפֶסֶק (שמות לא, יח): "שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת".

עח.

(ח"א נד, ד)

כְּדֵי לְשֹׁמֵר הַזְּכָרוֹן, צָרִיךְ לְשֹׁמֵר עֶצְמוֹ שְׁלֵא יִפֹּל לְבְּחִינַת 'רַע-עֵינַי', לְבְּחִינַת 'מִיתַת-הַלֵּב'.

כִּי עֵקֶר הַזְּכָרוֹן תּוֹלָה בְּ'עֵינַי' וְכוּ', כִּי ה'שְׂכָחָה' בָּא עַל-יְדֵי 'רַע-עֵינַי', עַל-יְדֵי 'מִיתַת-הַלֵּב' וְכוּ'.

כִּי 'רַע-עֵינַי' וְ'מִיתַת-הַלֵּב' הֵם בְּחִינַת אַחַת וְכוּ'. וְ'מִיתַת-הַלֵּב' הִיא בְּחִינַת 'שְׂבִירַת לּוּחֹת'.

'לֵב' - הוּא בְּחִינַת 'לּוּחֹת', בְּבְּחִינַת (משלי ג, א): "כְּתַבְּם עַל לִוַּח לִבְךָ".

וְ'שְׂכָחָה' - הִיא עַל-יְדֵי 'שְׂבִירַת-לּוּחֹת', כְּמֵאֲמַר חַז"ל (ערוובין נד): "אֲלֻמָּלָא לֹא נִשְׁתַּבְּרוּ לּוּחֹת הָרָאשׁוֹנוֹת, לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה בְּעוֹלָם".

נִמְצָא: שֶׁעֵקֶר ה'שְׂכָחָה', הִיא עַל-יְדֵי 'רַע-עֵינַי', בְּחִינַת 'מִיתַת-הַלֵּב', בְּחִינַת 'שְׂבִירַת לּוּחֹת', שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר ה'שְׂכָחָה'.

עט.

(ח"א ס, ז-ח)

כְּשֶׁעוֹסֵק לְעוֹרֵר בְּנֵי-אָדָם, צָרִיךְ לְשֹׁמֵר עֶצְמוֹ מִ'תְּלָמִידִים שְׂאִינֵם-הַגּוֹנִים!' - כְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה נִדְבָק בּוֹ מִהָרַע

היָנוּ: שְׁאוֹתָן שְׂאִינָן רְאוּיִין לְקַבֵּל, שֶׁהֵם
בְּחִינַת "עוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה", נִשְׁפַּח
מֵהֶם, כְּנ"ל.

אותו על אותו הדבר שום מצוה, רק שנשאר
הדבר על דעתו כפי מה שיבחר לו.

זֶה בְּחִינַת (שַׁבַּת פ.ז.): "מִשֶּׁה הוֹסִיף יוֹם
אֶחָד מִדַּעְתּוֹ" - שְׁזָאת הַבְּחִינָה
נִמְצָאת בְּכָל עֲבוּדָה, שֶׁבְּכָל עֲבוּדָה יֵשׁ דָּבָר
שֶׁמִּנְיַחִין לְאָדָם בְּלִי מִצְוָה וְאִזְהָרָה, רַק תְּלוּי
בְּדַעְתּוֹ וּבְחִירָתוֹ כְּמוֹ 'מִשֶּׁה־רִבְּנוּ' וְכוּ'.

וְעַקֵּר הַיְגִיעָה וְהַכְּבֻדוֹת וְהִיסוּרֵינָן שְׁלוֹ (שֶׁל
רִבְּנוּ ז"ל), הִיא בְּבִחִינַת: "הוֹסִיף מִשֶּׁה
יוֹם אֶחָד מִדַּעְתּוֹ" כְּנ"ל, כִּי אֵינּוּ יוֹדֵעַ אִיךָ
לַעֲשׂוֹת וְכוּ'.

גַּם זֶה שֶׁשָּׁבַר אֶת הַלּוּחֹת, הִיא גַּם־כֵּן
בְּבִחִינָה הַנ"ל - כִּי "זֶה עָשָׂה גַם־כֵּן
מִדַּעְתּוֹ" (שַׁבַּת שָׁם), וְכִי־צָא בָּזָה וְכוּ'.



"וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ, וַיִּטַּחן עַד אֲשֶׁר דָּק, וַיִּזֶר עַל
פְּנֵי הַמַּיִם, וַיִּשַׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת ל.ב, כ)

פ.ג.

(ח"א קעז)

יֵשׁ 'צְדִיקִים־אֲמֵתִיִּים', שֵׁישׁ לָהֶם כַּחַ
כְּשִׁשׁוֹתֵינָן יֵינן לְפַעְמִים, לְמַחֵל עוֹזוֹנוֹת
עַל־יְדֵי־זָה.

כִּי "יֵינן יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת, זָכָה נַעֲשֶׂה
רֵאשׁ" וְכוּ' (יוֹמָא עו.ז). וְכִשְׁנַעֲשֶׂה 'רֵאשׁ',
בְּחִינּוֹת 'מַחִינ' - עַל־יְדֵי־זָה יָכוֹל לְכַפֵּר
עוֹזוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשַׁלֵּי טז, יד): "וַאִישׁ הָכֶם
יִכְפֹּרְנָה".

וְזָהוּ (בַּמִּדְבָּר יד, כ): "וַיֹּאמֶר יְיָ סֵלַחְתִּי
כְּדַבְּרְךָ" (בַּמִּדְבָּר יד, כ) - רֵאשֵׁי־תִבְנוֹת:
"כּוֹסֵי" (תַּחֲלִים כג, ה - "כּוֹסֵי רְוִיָּה").

פ.

(ח"א ריז)

"ז'כְּרוּ תִּזְרוֹת מ'שֶׁה" (מְלֹאכֵי ג, כב) - רֵאשֵׁי־
תִּבְנוֹת: 'תִּמ"ז' חֶסֶד וְא"ו'. כִּי אֵז
בְּתַמּוּז' צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ ה'זְכָּרוֹן' לְתַקַּן
ה'שְׁכָּחָה', כִּי אֵז נִתְהַוָּה ה'שְׁכָּחָה'.

כִּי עַל־יְדֵי "הַלּוּחֹת שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ בְּחֹדֶשׁ
תַּמּוּז" (תַּעֲנִית פ"ד מ"ו), נִתְהַוָּה ה'שְׁכָּחָה'
- כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (עֲרוּבֵין נד.): "אֲלֹמְלֵא לֹא
נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחֹת הַרְּאשׁוֹנוֹת, לֹא נִשְׁתַּכְּחָה
תּוֹרַת מִיִּשְׂרָאֵל".

וְעַל־כֵּן חֶסֶד וְא"ו' מ'תַּמּוּז' - כִּי מֵאַחַר
שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחֹת, נִסְתַּלַּק
ה'וֹא"ו'! - כִּי הַלּוּחֹת' הֵם בְּחִינַת וְא"ו',
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (בְּבֵא־בִתְרָא יד.): "הַלּוּחֹת אֲרַכֵּן
שִׁשָּׁה וְרַחֲבָן שִׁשָּׁה".

גַּם "ז'מֵן מ'תָּן תִּזְרוֹתֵנוּ" - רֵאשֵׁי־תִבְנוֹת:
'תִּמ"ז'. כִּי "בְּתַמּוּז נִתְּנוּ הַלּוּחֹת"
(יוֹמָא ד:). וְגַם כָּאֵן חֶסֶד וְא"ו', מַחֲמַת "שִׁאֵז
נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחֹת", שֶׁהֵם בְּחִינַת וְא"ו'
כְּנ"ל.

פ.א.

(שְׁיַחֲוֹת־הַר"ן פו)

מָה שֶׁפּוֹסְקִין [אֶת הַחֲתוּן בְּאִמְצַע] ה'דְּרָשָׁה, זֶה
בְּחִינַת שְׁבִרֵי־לוּחֹת.

פ.ב.

(חֲנִי־מוֹהַר"ן קצז)

עַקֵּר הָעֲבוּדָה שֵׁישׁ בְּכָל דָּבָר - מָה
שֶׁמִּנְיַחִין לְאָדָם עַל הַבְּחִירָה שְׁלוֹ! -
הֵינּוּ: שֶׁנִּשְׁאָר הַדָּבָר עַל דַּעְתּוֹ. וְאִין מִצְוִין

"בְּדַבְרְךָ" - 'דַּבָּר' - ראשי-תבות:
"ד'שנת בשמן ראשי" (תהלים
 שם), בחינת שלמות-המחין, בחינת 'שמן'
 וכו'.

וזהו: "סלחתי בדברך" - שהסליחה
 בְּדַבְרְךָ דִּיקָא, כפי בחינת "ד'שנת
 בשמן ראשי" שאתה זוכה, הינו: כפי
 ה'מחין' שזוכה הצדיקהאמת על-ידי
 'שתית-היין, כמובן זוכה ל'סליחות-עוונות'
 - כי עקר ה'סליחה, על-ידי ה'חכמה'
 וה'מחין-הקדושים' שמקבל.

וזהו: "דשנת בשמן ראשי פוסי רייה" -
 בחינת (שם סו, יב): "באנו באש ובמים
 ותוציאנו לרויה" - **כי בן היה אצל העגל**
 (שמות לב, כ): **"וישרף את העגל וכו', ויזר על
 פני המים"** [וישק את בני ישראל].

ועל-כן 'שבת לוי' - היו דבוקים וחזקים
בה'אמונה-הקדושה' יותר
מכלם, ועל-כן "לא טעו בעגל" (שמות לב, כו;
 יומא סו: רש"י במדבר א, מט; במדבר-רבה א, יב), **וגם**
"לא היה עליהם שום עבודת-מצרים"
 (שמות-רבה ה, טז).



"אתם חטאתם חטאה גדלה" (שמות לב, ל)

פה.

(ח"א כב, א)

נמצא לעיל בפסוק (שמות לב, יא): "למה ה'
יחרה אפך בעמך".



"ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא
מספרך אשר פתבת. ויאמר ה' אל משה, מי
אשר חטא לי אמחנו מספרי" (שמות לב, לב-לג)

פו.

(ח"א ד, ז)

ה'תלמיד-חכם' הוא בחינת 'משה',
"שמשים עצמו
בשירים" (סנהדרין קיא:), כמו שכתוב (במדבר יב,
ג): "והאיש משה ענו מאד".

ועל-ידי-זה נקרא 'איש חכם', כמו
שכתוב (איוב כח, יב):
"והחכמה מאין תמצא" (עי' סוטה כא:), ובה
יש בח לתלמיד-חכם לכפר, כמו שנאמר
(משלי טז, יד): "ואיש חכם יכפרנה".

ובשביל-זה פשהתפלל 'משה' על 'חטא
העגל, אמר (שמות לב, לב):
"אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא"



"ויאמר מי לה' אלי, ויאספו אליו כל בני לוי"
 (שמות לב, כו)

"כל בני לוי" - מבאן: שכל השבט בשר. (יומא סו:)

פד.

(חיי-מוהר"ן שצה)

וכן 'יעקב' היה גם-כן עוסק בזה לקרב
'בני-הנעורים' להשם-יתברך, וחרב
כמה אלפים ספרים בענין ה'אמונה'!

כי הוא חרב ספרים הרבה מאד בענין
ה'אמונה הקדושה, גזמאות ספרים.
והוא למד עם כל בניו דרכי ה'אמונה-
הקדושה. כי היו כלם צדיקים.

אך אף-על-פי-כן חקר בדעתו: "למי
למסור כל חכמתו?!" - עד שמסר כל
חכמתו ללוי, ולכלם מסר ראשי-פרקים.

כִּי זֶה מִן הַנִּמְנָע, שֶׁלֹּא יבוא לְאָדָם אִיזָה גְדֻלוֹת בְּשִׁשׁוּמַע שְׁמִסְפְּרִין שְׁבַחוּ, כֹּל־שֶׁכֶן בְּשִׁמְלֶךְ גְּדוֹל מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר אֶת הָאָדָם, אַזִּי בּוֹדְאֵי מִן הַנִּמְנָע שֶׁלֹּא יבוא לוֹ אִיזָה 'גְדֻלוֹת'.

אָבֵל צָרִיךְ לָזֶה בְּטוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו וְחִמְרֵיּוֹתָיו, אַזִּי יִכּוֹל הָאָדָם לְשִׁמַּע שְׁבַחוּ וְלֹא יבוא לוֹ שׁוֹם 'גְדֻלוֹת'.

כְּמוֹ 'מִשְׁה־רַבְּנוּ' שֶׁרָאָה כְּתוּב בַּתּוֹרָה: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה", "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה", וַיִּשְׁרָאֵל קוֹרְאִין בְּכֹל יוֹם בַּתּוֹרָה שְׁבַחוּ שֶׁל מֹשֶׁה, וְהוּא בְּעֶצְמוֹ מְסַפֵּר לָהֶם שְׁבַחָיו, וְלֹא הָיָה לְמֹשֶׁה שׁוֹם הַתְּפָאֲרוֹת וְגְדֻלוֹת מְזֵה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד".

וּבּוֹדְאֵי עַל־יְדֵי 'עֲנוּתָנוֹתוֹ' הָיָה כַּח בֵּיד מֹשֶׁה לְכַפֵּר 'עֲוֹן־הָעֵגֶל', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וַאִישׁ חָכֵם יִכְפֹּרְנָה".

וְזֶה שֶׁטָּעַן מֹשֶׁה: "וְאִם אֵין" - הֵינּוּ: "אִם לֹא תִשָּׂא חַטָּאתָם" - בְּזֶה אֶתָּה מֵרָאָה: שֶׁאֵין לִי כָל־כֶּף 'עֲנוּוֹת' שְׁאוּכַל לְכַפֵּר לָהֶם 'עֲוֹן הָעֵגֶל'.

בְּכֵן בִּקְשָׁתִי: "מַחְנֵי נָא" - בְּדֵי שֶׁלֹּא אֶכְשַׁל בְּגְדֻלוֹת, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה וְשׁוֹמַע בְּכֹל עֵת סְפוּר שְׁמִי וְשַׁבְּחֵי בַּתּוֹרָה, כִּי מִי יוּכַל לַעֲמֹד בְּזֶה שִׁישְׁמַע סְפוּר שְׁבַחוּ וְלֹא יִתְנַאֵה, אִם לֹא 'עָנָו גְּדוֹל'. וְאִם אֲנִי 'עָנָו' - צָרִיךְ לָךְ שֶׁתִּשָּׂא חַטָּאתָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִיכָה ז, יח): "וְעִבֵר עַל פִּשְׁעֵי לְשִׁאֲרֵית" וְכוּ'.

פז

(ח"ב ז, ב)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת לב, י): "וַאֲעֹשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְּדוֹל".

פת.

(ח"ב סו)

בְּשִׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל אִיזָה 'עֲנֵשׁ' חִסּוֹ וְשְׁלוֹם, נוֹגַע אֶת־עֲצָמוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּבִיכּוֹל. כִּי עֵקֶר הָ'עֲנֵשׁ', נוֹגַע בְּה'חַיּוֹת' שֶׁהוּא ה'שֵׁם', ו"שְׁמוֹ מְשַׁתֵּף בְּשִׁמְנוֹ" (יְרוּשָׁלַּיִם תַּעֲנִית יא.).

וְעַל־כֵּן בְּשִׁאֲמֵר מֹשֶׁה (שְׁמוֹת לב, לב): "וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא", וְהִשִּׁיבוּ הַשֵּׁם־יִתְבַּרֵךְ (שָׁם לב, לג): "מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֶמְחֶנּוּ" וְכוּ' - בִּקְשׁ מֹשֶׁה: שִׁיעֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמוֹ הַגְּדוֹל הַמְּשַׁתֵּף בְּשִׁמְנוֹ.

כִּי מֵאַחַר שֶׁשְׁמוֹ יִתְבַּרֵךְ מְשַׁתֵּף בְּשִׁמְנוֹ, נִמְצָא בְּשִׁיעֲנֵישׁ אוֹתָם, נוֹגַע אֶת־עֲצָמוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּבִיכּוֹל, כַּנֵּ"ל.

נִמְצָא: כְּשֶׁנִּתְרַצָּה הַקְּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר: "סְלַחְתִּי בְּדַבְרֶךָ" (בַּמִּדְבָּר יד, כ) - אַזִּי כְּבִיכּוֹל נִגְדֵל "שְׁמוֹ יִתְבַּרֵךְ הַמְּשַׁתֵּף בְּשִׁמְנוֹ".

פט.

(ח"ב פב)

עֵקֶר ה'תְּשׁוּבָה' הוּא ב'חֶדֶשׁ־אֶלּוּל'. כִּי הֵם 'יְמֵי־רִצּוֹן' שֶׁעֲלָה מֹשֶׁה לְקַבֵּל 'לִוְחֹת אַחֲרוֹנוֹת', וּפְתַח 'דְּרֶךְ־כְּבוֹשָׁה' לִילָךְ בָּהּ.

וְהַדְרֵךְ שֶׁעֲשֵׂה מֹשֶׁה הוּא כָּךְ: שֶׁקָּשַׁר עֲצָמוֹ אֶפְלוֹ ל'פְּחוֹת שְׁבִישְׂרָאֵל', וּמְסַר־נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת לב, לב): "וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא".



"וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב. וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֱהָל וְגו'" (שמות לג, ו-ז)

צ.
(ח"א לת, ו)

'מֹשֶׁה' זָכָה לְאֹרֶה-תְּפִלִּין, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב בְּזֵהָר' (ח"א השמטות רסב - על שמות לג, ו): **"וַיִּתְנַצְּלוּ אֶת עֵדִים" - "דָּא תְּפִלִּין".**

"וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֱהָל" (שם לג, ז) - שְׁלָקַח אוֹתָן הָאֹרֶזוֹת, מִלְּשׁוֹן (איזב כט, ג): **"בְּהִלּוֹ נִירוֹ עָלַי רֵאשִׁי"**. (עיין שבת פח. וברש"י; ועיין זֵהר בְּרֵאשִׁית נב: תשא קצד).

וְזָהוּ (שמות לה, כט): **"כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו"** - עַל-שֵׁם: **"קָרַן אַחַת הָיָה לוֹ בְּמִצְחוֹ"** (שבת כח: עבודת-זֵהר ח. חל"ן ס). זֵה בְּחִינַת **'תְּפִלִּין', שֶׁהוּא בְּמִצְחֵהוּ.**

וְעַל-יְדֵי-זֵה (שם לה, ל): **"וַיִּרְאוּ מַגִּשֶׁת יְאֵלֵיו"** - כִּי הָאִיר עֲלֵיהֶם הָיְרָאָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (משלי ב, ה): **"אִז תִּבִּין יִרְאֵת ה'"** וכו'.

וְעַקֵּר הָאָרֶת הַתְּפִלִּין בָּאִים עַל-יְדֵי הַלְּוִיחֹת, כְּמוֹבָא (זֵהר בְּרֵאשִׁית וְתִשָּׂא הַנִּל): **"כְּשִׂאֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** (שמות כד, ז), זָכוּ לְחֻגֵרֵת זֵינָא עַלֵּאָה".

וּמֹשֶׁה' זָכָה לְקָרוֹן עוֹר פָּנָיו, מֵאוֹר הַלְּוִיחֹת, כִּי הֵם הַמְּחִין בְּעֶצְמָן. וְהַלְּוִיחֹת הֵם שְׂרֵשֵׁי-הַתּוֹרָה, וְנִקְרָאִים י"ו, עַל-שֵׁם **'עֲשֶׂר־הַדְּבָרוֹת, וְאֲרַבֵּן וְאִוֹ וְרַחֲבֵן וְאִוֹ"** (בְּבֵא-בְתָרָא יד).

וְשִׁיחַ-שְׂרָפֵי-קֹדֶשׁ הַחֲדָשׁ ח"ג תרבי: בַּעַת אֲמִירַת רַבְּנֵי הַמַּאֲמָר (ח"א לח ה"ל) **"מִרְבָּבוֹת פָּרַעַה וְחִילוֹ"**, וְשֵׁם בְּעֵינֵי הַתְּפִלִּין שֶׁהֵם סִימָן עַל דְּבָקוֹת וְכוּ', **"וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו"** וכו' (שמות לה, כט) - אֲמָרָה רַבְּנֵי בְּהַתְּלַבְּבוֹת כְּזוֹ, עַד שֶׁפָּסַח פָּנָיו בְּמִטְפַּחַת כָּל שֶׁהִיא, וְלֹא יָכְלוּ לְרְאוֹת פָּנָיו הַמְּאִירִים וְהַלְּוִיחֵים].

"וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֱהָל וְגו', וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד, וְהָיָה כָּל מִבְּקַשׁ ה' יֵצֵא אֶל אֱהָל מוֹעֵד. וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון נֶעַר לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ הָאֱהָל" (שמות לג, ז-יא)

צא.
(ח"א א, ה)

'מֹשֶׁה' - הוּא נִקְדָּה-הַעֲלִיזָנָה שְׁכַתוֹךְ [אות] הָאֶלְפֵי. **וַיְהוֹשִׁיעַ' - הוּא נִקְדָּה-הַתְּחַתּוֹנָה.**

וְהָיָא"ו שְׁכַתוֹךְ הָאֶלְפֵי - הוּא הַדְּרָקִיעַ, הוּא בְּחִינַת הָאֱהָל, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (שמות לג, יא): **"וַיְהוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ הָאֱהָל, וְאֱהָל' הוּא דְרָקִיעַ,** כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (ישעיה מ, כב): **"וַיִּמְתַּחֵם כָּאֱהָל לְשַׁבַּת".**

צב.
(ח"א מוה"ר נ"ב)

אז [כְּשִׂאֲמַר הַתּוֹרָה ח"א ו הַנִּל] אָמַר לִי בְּזֵה-הַלְּשׁוֹן: **שֶׁבְכָל-מְקוֹם שְׁמִתוּעֵדִין יַחַד דְּבִי וְתִלְמִיד' - נַעֲשֶׂה בְּחִינָה זֹאת, מֹשֶׁה, וַיְהוֹשִׁיעַ, וְאֱהָל-מוֹעֵד.**

צג.

(עֲלִים-לְתַרוּפָּה, הַקְּדָמַת הָרַב מִטְּשַׁעְהָרִין ז"ל) אָמַר הַמַּלְקָט: יְדוּעַ מַה שְּׁדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּמִדְרַשׁ-רַבָּה פְּרָשַׁת פְּנַחֶס (כא, יד) מַה שֶּׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה עַל יְהוֹשִׁיעַ: **"יְהוֹשִׁיעַ הֲרַבָּה שְׂרָתָהּ, וְהֲרַבָּה חֶלֶק לָהּ כְּבוֹד, וְהוּא הָיָה מְשָׁפִים וּמְעָרִיב בְּבֵית-הַיְעוֹד שְׁלָהּ, וְהוּא הָיָה מְסִדֵּר אֶת הַסְּפָסָלִים וְכוּ'. הוּא אֵיל וְהוּא שְׂרָתָהּ בְּכָל כַּחוֹ, כְּדָאֵי הוּא שִׁישְׁמֵשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׂאִינוּ מְאָבֵד שְׁכָרוֹ. קַח לָהּ אֶת יְהוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון וְכוּ',**

לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (משלי כז, יח): 'נֹצֵר תֵּאֱנֶה יֹאכַל פְּרִיָּה'."

וְהִנֵּה: גם אֲנַחְנוּ אֵלֶּה פֶּה הַיּוֹם בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, מֵעוֹלָם לֹא רָאינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ מֵאִישׁ אֶחָד, שִׁישְׁרֵת אֶת רֵבּוֹ בְּאֶפֶן כְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁרָאינוּ מִמּוֹרְנוּ הֶרֶב נִתֵּן ז"ל.

כִּי מִמֶּשׁ נִתְקַיֵּם בּוֹ (שמות לג, יא): **"לֹא מֶשׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל"** - אֵהָלוּ שָׁל תּוֹרָה, שָׁל רֵבְנוּ אֹר הָאִזְרוֹת, בְּעַל 'לְקוֹטֵי-מִזְהָר'ן' זצ"ל.

כִּי מִמֶּשׁ הָיָה דְבוּק וּמְקַשֵּׁר אֵלָיו, בְּהִתְקַשְׁרוֹת וּדְבִקוֹת אֲמַתִּי, בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, וּבְכִטּוֹל הַרְגָּשׁוֹת עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי בְּכָל תְּנוּעוֹתָיו בְּמַעֲשֵׂה וּבְדַבּוֹר וּבְמַחְשָׁבָה, בְּשִׁבְתּוֹ בְּבֵיתוֹ, וּבְלִכְתּוֹ בַּדְּרָה, בְּשִׁכְבוֹ וּבְקוּמוֹ.

וְכָל שִׁיחוֹתָיו וְסִפּוּרָיו וְעִנְיָנָיו, הַכֹּל הָיָה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ רַק עַל קֶטֶב עֵנְיָן זֶה, לְהוֹדִיעַ וּלְפָרְסֵם, גְּדֻלַּת קִדְשָׁת מַעֲלַת רֵבְנוּ זצ"ל, וּגְדֻלַּת קִדְשָׁת מַעֲלַת מֵאֲמָרֵי תוֹרוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, וְשִׁיחוֹתָיו, וְסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹתָיו, וְכָל עִנְיָנָיו וְכוּ'.

וְהִנֵּה: הָאִישׁ הַזֶּה מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי נִתֵּן ז"ל, לֹא נִתֵּן שְׁנָה לְעֵינָיו וְלַעֲפַעְפִּיו תְּנוּמָה, וְכָל יְמֵי חַיָּיו הָיָה עוֹסֵק רַק בְּעֵנְיָן זֶה, לְדָלוֹת וּלְהַשְׁקוֹת מִתּוֹרַת רֵבּוֹ לְאַחֵרִים, וּלְפָרְסֵם שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם.

וְעַסֵּק בְּזֶה בְּשִׁקִּידָה רַבָּה מְאֹד, וּבְמִסִּירַת-נֶפֶשׁ עֲצוּם מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֵּר.

וּזְכוּת רֵבּוֹ הַקְּדוֹשׁ מְסִיעָתוֹ, כִּי זָכָה לְמִדְרָגָה גְּבוּהָ וְעֵלְיוֹנָה מְאֹד בְּעִבּוּדַת-הַשֵּׁם, וּבְהַשְׁגַּת הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה,

וְהַכֹּל הָיָה בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, וּבְשִׁפְלוּת אֲמַתִּי, וְעֵנְוָה שְׁלֵמָה, מַה שְּׂאִי-אֲפָשֶׁר לְשַׁעַר כָּלֵל.

וְאִי-אֲפָשֶׁר לְבָאֵר בְּפִרְטוּיּוֹת עֵנְיָן זֶה, לֹא בִּכְתָב וְלֹא בְּעַל-פִּי, וְהָיָה חֲדוּשׁ נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד וְכוּ' וְכוּ'. (עִנְיָן-שֵׁם כָּל הַהַקְדָּמָה הַנִּפְלְאָה).



'וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה' (שמות לג, ח)

צ.ד.

(חיי-מזוהר"ן תב)

פַּעַם-אַחַת הָיוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ קוֹבְלִים לְפָנָיו: **"שִׁקְשָׁה לָהֶם לְסַבֵּל עֵנְיָן הַמַּחְלֶקֶת וְהַרְדִּיפּוֹת!"**

עָנָה וְאָמַר לָהֶם: תִּאֲמִינוּ לִי: שִׁישׁ בְּיָדִי כַּח לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם עִם כָּל הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם חוֹלֵק עֲלָי! - אֲבָל מַה אַעֲשֶׂה שִׁישׁ מִדְּרָגוֹת וְהִיכָלוֹת כְּאֵלוֹ שְׂאִי-אֲפָשֶׁר לְבֹא אֵלֵיהֶם רַק עַל-יְדֵי 'מַחְלֶקֶת'.

וְהִרְאִיָּה: כִּי 'מֹשֶׁה-רֵבְנוּ' עֲלִיּוֹת-הַשְּׁלוֹם, בּוֹדָאֵי הָיָה לוֹ 'פַּחַח-הַמּוֹשֵׁף' לְהַמְשִׁיךְ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֵלָיו וְכוּ', וְאֵי-עַל-פִּי-כֵן מַה כְּתִיב (שמות לג, ח): **"וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה"**, וְדָרְשׁוּ רַז"ל מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ וְכוּ' (קדושיין לג: תנחומא תשא כז), וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה עוֹד.

וְכַל-זֶה: כִּי יֵשׁ דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, שְׂאִי-אֲפָשֶׁר לְבֹא אֵלֵיהֶם, רַק עַל-יְדֵי 'מַחְלֶקֶת' שְׁחוֹלְקִין עֲלָיו וְכוּ'.



”כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ” (שמות לג, יא)

צה.

(ח"ב צה)

כְּשֶׁאָמַר תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת, וְחוֹשֵׁב בְּלִבּוֹ
וּמִצְפָּה שְׂיִבְכֶה, זֹאת הַמְחַשְּׁבָה
אֵינָה טוֹבָה, וְהִיא מְבַלְבֶּלֶת גַּם-כֵּן אֶת דַּעְתּוֹ,
כִּי מִחֲמַת-זֶה אֵינּוּ יָכוֹל לֹאמַר הַבִּקְשׁוֹת בְּלִב-
שָׁלֵם בְּשִׁלְמוֹת.

כִּי צְרִיכִין בְּשַׁעַת אֲמִירַת תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת,
לְהִרְחִיק מֵעֲצָמוֹ כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת-חֻץ
שֶׁבְּעוֹלָם! - רַק לְכוּן דַּעְתּוֹ, אֶל הַדְּבוּרִים
שֶׁהוּא מְדַבֵּר לִפְנֵי הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, ”כַּאֲשֶׁר
יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ” (שמות לג, יא).

וְאָז: מִמִּילָא בְּקַל יִתְעוֹרַר לִבּוֹ, עַד שְׂיִבּוֹא
לְבַבְיָה גְדוּלָה בְּאֵמֶת. וְאִם יִזְכֶּה
לְבַבְיָה בְּאֵמֶת - מַה טוֹב, וְאִם לֹא - לֹא, וְלֹא
יִבְלַל אֲמִירַתוֹ בְּשִׁבְלִי-זָה.

צו.

(ח"ב צט)

אָמַר: הֲלֹא כִּשְׁהַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר
בְּהַתְּבוּדוֹת' - אֲזִי ה'הַתְּבוּדוֹת'
הוּא: ”כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ” (שמות
לג, יא).

צז.

(חיי-מוהר"ן תלט)

כִּךְ עָקַר הַתְּפִלָּה לְהַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ,
בְּפִשְׁטוֹת גָּמוּר, כְּתִינּוֹק לִפְנֵי אָבִיו,
”כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ” (שמות לג, יא).
(עיני-שם הספור מרבנו ז"ל עם נכדו).

צח.

(כוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"א ד)

בְּעִשְׂרֵת יְמֵי-תְּשׁוּבָה

[הראשונים]

לְהִתְקַרְבוֹתוֹ שֶׁל
מוֹהֲרַנְ"ת לְרַבְּנּוֹ ז"ל - נִכְנָס פַּעַם אַחַת לְבִדּוֹ אֶצְלוֹ
ז"ל, וְסִפֵּר לִפְנֵיָו אֶת כָּל לִבּוֹ. וְצִוָּה אֶז עָלָיו
כַּמָּה הִנְהַגוֹת (עיני שיחות-הר"ן קפה).

**וְאַחֲרֵי-כֵן יֵצֵא עִמּוֹ מִהַבֵּית, וְהִלְךְ עִמּוֹ
בְּחוּץ אָנָּה וְאָנָּה אֶצֶל הַבֵּית-
הַכְּנֻסֶת הַגָּדוֹל דְּשָׁם, וְדַבֵּר עִמּוֹ הַרְבֵּה דְּבָרִים
הַמְּשִׁיבִין אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְהַחֲיָה אוֹתוֹ מְאֹד.**

וּבְאִמְצַע הַשִּׁיחָה, לְקַחוּ אֲדַמּוּ"ר ז"ל
בְּיָדְיוֹ הַקְּדוֹשׁוֹת סָבִיב כְּתַפְּיוֹ,
וְעָנָה וְאָמַר לוֹ בְּזֵה-הַלְשׁוֹן: ”אוֹן וְוִיטְעֵר:
סַע [איז] זֵייעֵר גּוֹט, אַז מ'רֵעֵדט זיך אויס
דָּאס הַאָרְץ פֿאַר הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, הֵינּוּ: אַזוֹי-
ווי מ'רֵעֵדט זיך אויס פֿאַר אַ אַמֶּת'ן גּוֹט'ן
פֿרִיִינד!” [ומעֵתָה: טוֹב מְאֹד, שֶׁמְשִׁיחִין אֶת הַלֵּב לִפְנֵי
הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, הֵינּוּ: כְּמוֹ שֶׁמְשִׁיחִין אֶת הַלֵּב לִפְנֵי חֶבֶר טוֹב
אַמֶּת].

**וּמִיָּד נִכְנָסוּ אֵלָיו הַדְּבוּרִים בְּלִבָּבוֹ כְּאִשׁ
בוֹעֶרֶת מִמֶּשׁ. וְהֵבִין תַּכְּהָ: שְׁעַל-יְדֵי
'עֵצָה זֹאת', בּוֹדְאֵי יְהִיָּה נַעֲשֶׂה אִישׁ כְּשֶׁר
כְּרֵאוּי!**

כִּי כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת שֶׁיִּסְבֵּב הַבְּעַל-דָּבָר
בְּדַעְתּוֹ, וְכָל מִינֵי מְנִיעוֹת שֶׁיִּמְנַעֵהוּ -
כֻּלָּם יִסְפֵּר לִפְנֵי הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, וַיִּבְקֶשׂ מֵאִתּוֹ
רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל כָּל דָּבָר, שֶׁיַּעֲזְרוּ לְהִיּוֹת
כְּרֵאוּי לְאִישׁ-הַיִּשְׂרָאֵלִי.

**וְעַל-יְדֵי אֵלָיו הַדְּבוּרִים, קָרְבוֹ לְהַשָּׁם-
יִתְבָּרַךְ, בְּהִתְקַרְבוֹת גְּדוֹל מְאֹד.**



"הודעני נא את דרכך" (שמות לג, יג)

משה לא השיג בחייו, בחינת: 'צדיק ורע לו, רשע וטוב לו'. (ברכות ז.)

צ.ט.

(ח"א נו, ט)

כל ה'דבורים' מקבלין מן ה'שמים', כי שם כל הדבורים, כמו שכתוב (תהלים קיט, פט): "לעולם ה' דברך נצב בשמים".

וה'דבורים' שמקבלין מן ה'שמים', מקבלין מן ה'רעמים' וכו'. נמצא: שמקבלין הדבורים מה'ידיים', כי הן הן בחינת 'שמים', ששם כל ה'דבורים' וכו'.

וכל ה'דבורים' שמקבלין מבחינת 'ידיים', בחינת 'שמים', בחינת 'רעמים' - אין לגנות המקבל, אף אם אין הלכה כמותו, מאחר שקבלם מן ה'שמים'.

ועל-כן באמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים" (ערוובין יג). ומה שאין הלכה כמותו, זה אי-אפשר לנו להבין ולהשיג, כי זה בחינת 'רעמים', שמשם קבל ה'דבורים', שעליהם נאמר (איוב לו, ה): "ירעם אל בקולו נפלאות".

דהינו: שהם באמת "נפלאות תמים דעים" (על-פי איוב לו, טז), ואי-אפשר לנו להשיג זאת. כי זה בחינת "דרכי ה' שאי אפשר להשיג" - הינו בחינת (ברכות ז.): "צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו; רשע וטוב לו, רשע ורע לו, שאפלו משה-רבנו עליו השלום לא השיג זאת".

ועל-זה בקש (שמות לג, יג): "הודיעני נא את דרכיך".

כי "צדיק וטוב לו" - זה בחינת: 'הצדיק שהלכה כמותו'.

"צדיק ורע לו" - זה בחינת 'הצדיק שאין הלכה כמותו'.

"רשע וטוב לו" - זה בחינת 'הרשע שמקרב להצדיק שהלכה כמותו'.

"רשע ורע לו" - זה בחינת 'הרשע שמקרב להצדיק שאין הלכה כמותו'.

ואפלו משה לא השיג זאת - כי הם בחינת "דרכי ה'", בחינת 'רעמים', שהם "נפלאות תמים דעים" שאי-אפשר להשיג.

ועל-כן כשמקבליים דבורים מן ה'שמים', מבחינת 'ידיים', בחינת 'רעמים' - אין לגנות אותו, אף אם אין הלכה כמותו - כי זה בחינת "מחלקת לשם-שמים" (אבות פ"ה מ"ז), שבאמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים", רק שאי-אפשר להשיג זאת, כי הוא "נפלאות תמים דעים", בחינת 'רעמים', כנ"ל.

וזוה (איוב כו, יד): "הן אלה קצות דרכו" - הינו: שזה בחינת 'דרכי ה'', בחינת 'צדיק וטוב' וכו', שאי-אפשר להשיג כנ"ל.

וזוה (שם): "ומה שמץ דבר נשמע בו, ורעם גבורותיו מי יתבונן" - הינו: שבאלו הדבורים שמקבלין מן השמים הנ"ל, אין בהם שום גנות, ואסור לגנות את המקבל, אף אם אין הלכה כמותו - כי זה בחינת 'דרכי ה'', בחינת 'רעמים', שאי-אפשר להבין ולהשיג כנ"ל.

וזוה: "ומה שמץ דבר" וכו' - הינו: שאין בהם שום גנות, אף אם אין הלכה כמותו - כי: "ורעם גבורותיו מי יתבונן" - כי מי יוכל להבין "רעם גבורותיו", שהם

"נפלאות תמים דעים", בחינת: "ירעם אל בקולו נפלאות" וכו'.

[ימי-מוהרנ"ת ח"א ט: גם דבר עמי אז באותו העת, וספר לי: "מגדל צערו ויסוריו בלי שעור, ועצם הצער והיסורים שיש לו מהילדה של בתו תחיה, שהיתה אז חולה ביותר מחלי ה'מזלע"ן] [אדמת] או 'פאקי"ן' [אבעבועות]. ואמר: "שהוא מרגיש בלבו כל גניחה ונגיחה של התינוק, ושהוא מרצה הלואי והיה לו חלי ה'מזלע"ן בשביל התינוק!"

ואמר: "שהיסורים שלו הם בחינת 'דרכי-השם' שאי-אפשר להבין. הינו: שיש 'דרכי-השם' שאי-אפשר להבינם, שהם בחינת "צדיק וטוב לו צדיק ורע לו" וכו' [ברכות ז.], אשר באותו השבועות דבר מזה בהתורה ח"א נ"ו (הנ"ל).

וספר אז מענין מה שמוזבא ב'שבחי-האר"ז' ל: שפעם-אחת הפציר אותו הרבה הרב רבי חיים ויטאל ז"ל שגלה לו סוד אחד, ולא רצה האר"י, כי אמר: "שהוא ספנה גדולה לפניו!" - והפציר אותו הרב רבי חיים ויטאל הרבה, ומחמת-זה היה מכרח לגלותו, כי אמר: "שלא בא לעולם, כי אם לתקן נשמת הרב רבי חיים ויטאל ז"ל! - נמצא: כשרבי חיים ויטאל הפציר אותו, היה מכרח באמת לגלות הסוד לפניו.

ואחר-כך תכף כשגלה זה הסוד, נעשה בנו חולה, ונפטר מחמת-זה רחמנא-לצלן. ואיך אפשר להבין זאת, כי הלא היה מכרח לגלות הסוד, מחמת הפצרת רבי חיים ויטאל כנ"ל, ואף-על-פי-כן נענש על-זה. אך זה הוא בחינת: 'דרכי-השם' שאי-אפשר להבינם'.

וספר אז כליזה, לענין יסוריו מבניו ויוצאי-חלציו: שכל יסוריו הוא מחמתנו, מחמת שעוסק לקרב אותנו להשם-יתברך, והלא כונתו באמת לשמים, ובודאי רצון השם-יתברך באמת שיעסק בתקוננו לקרבנו אליו יתברך וכו', ואף-על-פי-כן יש לו יסורים וענשים פאלו מחמת-זה דיקא. אך זה הוא 'דרכי-השם' שאי-אפשר להבינם ככלי בשום-אופן.]

ק.

(ח"ב ה, טו)

כשאהבתו חזקה כלי-כך להשם-יתברך, עד שמסלק כל חכמתו, ומשליך עצמו לרפש וטיט בשביל עבודתו

יתברך, כדי לעשות לו יתברך איזה נחת - אזי הוא טובה לה'מחין!

כי אזי זוכה להשיג, אפלו מה שהוא למעלה-מהמחין, מה "שגם משה בחייו לא השיג, הינו בחינת: צדיק ורע לו, רשע וטוב לו" (ברכות ז.), שזה בחינת 'עוונת-המשפט', כי זה נראה כ'עוונת-הדין' חס-ושלום, "שגם משה בחייו לא השיג זאת".

הינו: גם בשהמח בשלמות ואינו נסתלק, שזה בחינת "משה בחייו", כי 'הסתלקות-המחין', בחינת 'שנה', זה בחינת 'הסתלקות-משה'. ו'קיום-המחין', בעת שהמחין קימים ואינם נסתלקין, זה בחינת "משה בחייו". וגם אז אין יכולין להשיג השגה הנ"ל: "מפני מה יש צדיק ורע לו" וכו'.

אבל על-ידי שאהבתו חזקה כלי-כך להשם-יתברך, שמשליך ומגלגל עצמו ברפש וטיט בשביל עבודתו יתברך, ועושה עבדות כעבד ממש בשביל אהבתו יתברך - אזי זוכה להשיג גם מה שבחינת "משה בחייו", דהינו בעת 'קיום המחין', אין יכולין להשיג! - דהינו: "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו".

כי יש בחינת 'בן' - שמחפש ב'גנזיא' דמלכא' כמו 'בן'.

ויש בחינת 'עבד' - שאין לו רק לעשות עבודתו שנתנו לו, ואסור לו לשאל שום טעם וחקירה על עבודתו, כי הוא מחייב רק לעשות את שלו, דהינו עבודתו שנתנו לו לעשות.

אבל יש בן, שאוהב כלי-כך את אביו - עד שמחמת האהבה הוא עושה 'מעשה-

”פני ילכו והנחתי לך” (שמות לג, יד)

קב.

(ח"א לא, ט)

בזה שכל אחד מביא עולת־ראיה' מיגיעתו שמתניגע כל השנה - נתתקן ונתעלה כל לחמו ופרנסתו, בבחינת "לחם הפנים".

וזהו (דברים טז, טז): "ולא יראה את פני ה' ריקם" ברגלים - שאז נתגלין "פני ה'", בבחינת 'פנים'.

וזהו שהשיב הקדוש־ברוך־הוא למשה (שמות לג, יד): "פני ילכו והנחתי לך".

כי משה בקש פפרה! - והשיב לו: "פני ילכו" - שיתקנו בחינת 'רגליך', בבחינת 'פנים' - אזי יתפפר להם וכו'.

קג.

(ח"א סג)

'פנים' לשון 'פעם', כמו שכתוב (שמות לג, יד): "פני ילכו".

וגם 'פנים' לשון 'רצון' והשגחת השם־יתברך, כמו שכתוב (במדבר ו, כח): "יאר ה' פניו אליך".



”פי מצאת חן בעיני ואדעך בשם” (שמות לג, יז)

קד.

(ח"ב א, יג)

בשזוכה ל'תפלה' שהיא בחינת "דבר ה'" (תהלים לג, ז), שהוא ה'שורש־העליון', שכל השרים העליונים וכל צבא השמים כלם מקבלים פחם ממנו - אזי הם

עבד, מה ש'עבד־פשוט' צריך לעשות וכו', ומגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט, כדי לעשות נחת־רוח לאביו, מה שאפלו 'עבד־פשוט' לא היה עושה עבודות כאלו.

ואזי כשאביו רואה אהבתו החזקה כל־כך - אזי הוא מגלה לו גם מה שאין נמסר אפלו לבן - כי אפלו ה'בן' יש מקומות שאסור לכנס לשם - הינו: שיש 'השגות' שגם ה'בן' אינו משיג אותם.

אבל על־ידי שמסלק כל חכמתו ומשליך עצמו ל'עבדות' בנ"ל - אביו מרחם עליו ומגלה לו מה שאינו נמסר אפלו ל'בן' - הינו: שנתגלה לו בחינת: "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו, שגם משה בחייו לא השיג זאת".

קא.

(שיחות־הר"ן פט; תי־מוהר"ן עא)

"אלמדה פשעים דרכיה, וחטאים אליך ישובו" (תהלים נא, טו).

'דרכיה' - זה בחינת ה'שלש־עשרה מדות', כמו שכתוב (שמות לג, יג): "הודעני נא את דרכך" - שהראה לו הקדוש־ברוך־הוא ה'שלש־עשרה מדות' (שם לד, יז).

הינו: כשלו־מדים לעשות ה'שלש־עשרה מדות' - אזי: "וחטאים אליך ישובו" - שהחטאים הנשארים שבכל חבילה, שבים אל השם־יתברך, לקבל ממנו חיות. (השיחה הזו נמצא בשלמותו, להלן בפסוק (שמות לד, ז): "ה' ה' אל רחום וחנון").



כָּלֶם בְּחִינַת 'לוֹוִין' אֶצְלוֹ, עַד ה'שְׂרֵש־
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא "דְּבַר ה'".

שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'בְּעַל־תְּפִלָּה', שֶׁהוּא
ה'מְלוֹחֵה־הַגְּדוֹל', שֶׁכָּל צָבָא
הַשָּׁמַיִם הֵם בְּחִינַת 'לוֹוִין' מִמֶּנּוּ, בְּבְחִינַת
(נְחֻמְיָה ט, ו): "וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים".

וְזֶה: "וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים" -
רְאֵי־תַבּוֹת: 'מְלוֹחֵה' - כִּי כָּלֶם הֵם
בְּחִינַת לוֹוִין זֶה מְזַה וְזֶה מְזַה, עַד ה'מְלוֹחֵה
הַגְּדוֹל', בְּחִינַת ה'בְּעַל־תְּפִלָּה' וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת נְשִׂאוֹת־חַן, בְּבְחִינַת (אֶסְתֵּר ב,
טו): "וַתְּהִי אֶסְתֵּר נִשְׂאֵת חַן בְּעֵינַי כָּל
רְאִיָּה" - "שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נִדְמָה לוֹ
כְּאִמְתּוֹ" (מְגִלָּה יג).

כִּי זֶה ה'בְּעַל־תְּפִלָּה', הוּא בְּבְחִינַת "דְּבַר
ה'", ה'שְׂרֵש־הָעֲלִיּוֹן' וְכוּ' כִּנּוּל.
וְעַל־כֵּן כָּל צָבָא הַשָּׁמַיִם וְכָל הַשָּׂרִים
הָעֲלִיּוֹנִים, "כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִדְמָה לוֹ כְּאִמְתּוֹ"
- הֵינּוּ: שֶׁהוּא נוֹשֵׂא חַן בְּעֵינֵיהֶם, וְכָל אֶחָד
נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא עוֹסֵק עִמּוֹ לְבַד - כִּי כָּלֶם
מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לג, יז): "כִּי מְצֵאתָ חַן
בְּעֵינַי וְאֲדַעַךְ בְּשֵׁם" - שְׁעַל־יְדֵי
בְּחִינַת נְשִׂאוֹת־חַן, שֶׁהוּא בְּחִינַת (נְחֻמְיָה ט,
ו): "וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים", שֶׁכָּלֶם
מְקַבְּלִים וְלוֹוִים מִמֶּנּוּ, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה 'נוֹשֵׂא־
חַן' בְּעֵינֵיהֶם, בְּבְחִינַת (מְגִלָּה יג): "כָּל אֶחָד
וְאֶחָד נִדְמָה לוֹ כְּאִמְתּוֹ", כִּנּוּל.

עַל־יְדֵי־זֶה: "וְאֲדַעַךְ בְּשֵׁם" - שְׁתוּכַל
לְדַעַת וּלְהַכִּיר כָּל
הַמְּפָרְסָמִים 'בְּעַל־יְהֵשֵׁם'. כִּי מִי שֶׁהוּא
'מְפָרְסֵם' וַיֵּשׁ לוֹ 'שֵׁם' עַל־יְדֵי 'עֲזוֹת' - הוּא
נוֹפֵל לְפָנָיו (עֵינָן בְּפָנִים כָּל הָעֵינָן שֶׁל 'לְהַכִּיר
הַמְּפָרְסָמִים').

גַּם: "וְאֲדַעַךְ בְּשֵׁם" - זֶה בְּחִינַת
ה'נְפֻשׁוֹת', בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, יט): "נִפְשׁ
הָיָה הוּא שְׁמוֹ". כִּי עַל־יְדֵי ה'מְפָרְסָמִים',
הוּא מְקַשֵּׁר עִם כָּל הַנְּפֻשׁוֹת. (עֵינָן בְּפָנִים).



"וַיֹּאמֶר הָרֵאנִי נָא אֶת כְּבֹדְךָ" (שְׁמוֹת לג, יז)

קה.
(ח"ב פב)

נִמְצָא לְהֵלֵךְ בְּפָסוּק (שְׁמוֹת לג, כ): "כִּי לֹא
יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחָי".



"וַחֲנַנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲנֶךָ, וַרְחַמְתִּי
אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֶם" (שְׁמוֹת לג, יט)

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִרְאָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֶת כָּל
ה'אוֹצְרוֹת שֶׁל מִתְּנ־שִׁכְר' וְכוּ', וְאַחֲרֵי־כֵן רָאָה
'אוֹצֵר גְּדוֹל', אָמַר: הָאוֹצֵר הַזֶּה שֶׁל מִי הוּא?! -
אָמַר לוֹ: מִי שָׂיֵשׁ לוֹ, אֲנִי נוֹתֵן לוֹ מִשְׁכְּרוֹ, וּמִי
שָׂאִין לוֹ, אֲנִי עוֹשֶׂה לוֹ חֲנֻם וְנוֹתֵן לוֹ מְזַה,
שֶׁנֶּאֱמַר: "וַחֲנַנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲנֶךָ" - לְמִי שָׂאִין
מִבְּקוֹשׁ לַחֲוֹן. וְכֵן "וַרְחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֶם".
(שְׁמוֹת דְּבַרְהַמֶּה, ו)

קו.
(ח"ב עח)

כָּל ה'פְּשׁוּטִים', הֵן לְמִדָּן שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה
לְשֵׁם־שָׂמִים כְּשֶׁמְבַטֵּל מִלְּמוּדוֹ, הֵן
שָׂאֵר הַפְּשׁוּטִים - כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי אַחֲזִיתוֹ
בְּהַתוֹרָה, כֵּן הוּא מְחַיֶּה עֲצָמוֹ בְּעֵת פְּשִׁיטוֹתוֹ
מִבְּחִינַת 'קִיּוּם־הָעוֹלָם קִדְּם קַבְּלַת־הַתוֹרָה',
שֶׁהִיָּה הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם רַק ב'חֶסֶד'.

כִּי לֹא הָיָה עֲדִין תּוֹרָה וְשׁוּם עֲשִׂיָּה שֶׁל
מְצוּהָ, שְׁעַל־יְדֵי יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם.

וְהַצְדִּיק בַּעַת פְּשִׁיטוֹתוֹ בַּשְּׁעָה שְׁבוּדָל מִן
הַתּוֹרָה, מְקַבֵּל חַיּוֹת מִבְּחִינָה זוֹ.
וְזֶה בְּחִינַת: "אוֹצֵר מִתְּנַת־חָנָם".

וְזֶה בְּחִינַת: "אוֹצֵר מִתְּנַת־חָנָם".
כִּי "יֵשׁ אוֹצֵר שֶׁל מִתְּנַת־חָנָם, שְׁמִי שְׂאִין
לוֹ שׁוֹם זְכוּת כָּלֵל מְקַבֵּל מִשָּׁם"
(שְׁמוֹת־רַבָּה מֵה, ו).



"כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי" (שְׁמוֹת לֵג, ב)

קז.

(ח"ב ז, ח)

'מֹשֶׁה' הַשִּׁיג בְּחִינַת (שְׁמוֹת לֵג, כ): "כִּי לֹא
יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי" - זֶה בְּחִינַת
ה'הִשְׁגָּה שֶׁל מ"ה', בְּחִינַת (הַקְדָּמַת הַזֶּהָר א):
"מָה חֲמִית מָה פִּשְׁפֹּשֶׁת", בְּחִינַת: "אִיֵּה
מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" (קִדְשֵׁת כְּתוּר לְשַׁבָּת; תַּקּוּנֵי־זֶהָר),
שְׁזָהוּ ה'הִשְׁגָּה שֶׁל דְּרִי־מַעְלָה', בְּחִינַת 'בֵּן'.

וּבְוִדָּאֵי אֵין זֶה הָאוֹצֵר מוֹכֵן בְּשִׁבִיל
רְשָׁעִים, כִּי אִם־כֵּן הִרְשָׁע גְּדוּל מִן
הַצְדִּיק, כִּי הִרְשָׁע בְּוִדָּאֵי אֵין לוֹ שׁוֹם זְכוּת
כָּלֵל - וְכִי יִזְכֶּה בְּשִׁבִיל־זֶה לְקַבֵּל מ'אוֹצֵר
מִתְּנַת־חָנָם!?

רַק זֶה ה'אוֹצֵר מִתְּנַת־חָנָם' הוּא בְּשִׁבִיל
הַצְדִּיק לְבַד - הֵינּוּ: בַּשְּׁעָה שֶׁהַצְדִּיק
הוּא 'אִישׁ פְּשׁוּט' - אֲזִי הוּא מְקַבֵּל מִזֶּה
ה'אוֹצֵר מִתְּנַת־חָנָם'.

שְׁזָהוּ בְּחִינַת: 'קִדְּם קַבְּלַת־הַתּוֹרָה', שֶׁהִיָּה
מִתְקִים הָעוֹלָם ב'חֶסֶד־חָנָם' לְבַד,
בְּבְחִינַת: "כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ" (תַּהֲלִים קִיח),
הַנֶּאֱמָר עַל 'קִדְּם מִתְּנַת־תּוֹרָה', כַּמוֹבֵא בַּגְּמָרָא
(פְּסָחִים קִיח): "הֵנִי עֲשָׂרִים־וְשִׁשָּׁה 'כִּי לְעוֹלָם
חֶסֶדוֹ' בַּנֶּגֶד עֲשָׂרִים־וְשִׁשָּׁה דוֹרוֹת" וְכוּ'.

כִּי אֲז לֹא הִיָּה שׁוֹם תּוֹרָה, וְהָיוּ עוֹסְקִין רַק
בִּישׁוּב־הָעוֹלָם וּבְדֶרֶךְ־אֶרֶץ, כְּמוֹ
שְׁאָמְרוּ (וַיִּקְרָא־רַבָּה ט, ג): "גְּדוּלָּה דְּרֶךְ־אֶרֶץ
שֶׁקֶדְמָה לַתּוֹרָה עֲשָׂרִים־וְשִׁשָּׁה דוֹרוֹת", וְאֲז
הִיָּה עֶקֶר קִיּוּם־הָעוֹלָם עַל־יְדֵי 'חֶסֶד־חָנָם'
לְבַד וְכוּ'.

וְהַצְדִּיק בַּשְּׁעָה שְׁפוּרֵשׁ מִן הַתּוֹרָה וְהוּא
בְּחִינַת 'אִישׁ פְּשׁוּט' - הוּא מְקַבֵּל
חַיּוֹת מִבְּחִינָה זוֹ שֶׁל 'קִדְּם מִתְּנַת־תּוֹרָה',
וּמִמֶּנּוּ מְקַבְּלִין חַיּוֹת כָּל הַפְּשׁוּטִים הַנ"ל.

וְכָל־אֶחָד כְּפִי קְרוּבוֹ יוֹתֵר אֶל הַקְּדֻשָּׁה
וְאֶל הַצְדִּיק הַנ"ל - כֵּן הוּא
מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ חַיּוֹת גְּבוּהָ יוֹתֵר.

ו'יִשְׁעִיָּה' שֶׁהִיָּה בַּמְדְּרָגָה קְטָנָה מ'מֹשֶׁה',
אָמַר (יִשְׁעִיָּה ו, א): "וְאִרְאֶה אֶת
ה'" - זֶה בְּחִינַת 'הִשְׁגָּה שֶׁל דְּרִי־מַטָּה',
בְּחִינַת 'תְּלַמִּיד', בְּחִינַת (שָׁם ו, ג): "מִלֵּא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ".

כִּי אֶף־עַל־פִּי שִׁידַע 'יִשְׁעִיָּה': שִׁישׁ ה'הִשְׁגָּה
שֶׁל בְּחִינַת מָה' - אֶף־עַל־פִּי־כֵן אָמַר
לְפִי מְדְרָגָתוֹ, שֶׁהוּא הִיָּה בְּבְחִינַת ה'הִשְׁגָּה'
שֶׁל: "מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", בְּחִינַת:
"וְאִרְאֶה אֶת ה'".

קח.

(ח"ב פב)

'מֹשֶׁה־רַבֵּנוּ', כָּל מָה שֶׁעָלָה לְמַעְלָה
יוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה, מְצָא שָׁם
אֱלֻקִּים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת יט, ג): "וּמֹשֶׁה
עָלָה אֶל הָאֱלֻקִּים".

כִּי בַּגְּשְׁמִיּוֹת אָנוּ רוֹאִים: שִׁישׁ אָדָם שֶׁהוּא
לְמַטָּה בְּדַחְקוֹת, אֲזִי הוּא עוֹבֵד הַשָּׁם
וּמְכִיר אוֹתוֹ. וּכְשֶׁנִּתְעַלָּה לְמַעְלָה, שְׁנַתְעַשֵּׂר,
אֲזִי שׁוֹכֵחַ בְּהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְכוּ'.

פחותה ממנה, אף-על-פי שזאת המדרגה שהוא עכשו בה, גם היא מדרגה גדולה לערך שאר הצדיקים, אבל מחמת שלפי ערכו הוי לה נפילה, הוא מתבייש בזה המדרגה פאלו חטא איזה חטא, ועושה תשובה על-זה פאלו חטא.

ובא על-ידי-זה ל'בושה גדולה, הינו בחינת 'תפלין' וכו', ובא לבחינת 'ידיעה חדשה והפרה'.

וה'צדיק' נקרא (תהלים צב, יג): "ארז בלבנון". וזה שספר התנא בשבחו של הצדיק, שהיה צדיק בדורו, "ונפל במקומנו" - כי בודאי מדרגת התנא היתה גם-כן גדולה, אבל לפי ערך הצדיק היתה נפילה'.

גם 'הקדוש-ברוך-הוא' נקרא (בראשית-רבה סח, ט; שמות-רבה מה, ו): "מקומו של עולם". וזה פרוש: "נפל במקומנו" - שנפל ל'השגות-אלקות' לפי השגתנו.

הגם שגם השגתנו גדולה, אבל לפי ערכו הוי לה נפילה' - ששב בתשובה, ומתבייש בהשגתנו.

קי.

(ח"א נו, ג)

"חצר בית הנשים" (אסתר ב, יא) - מלשון (רש"י בראשית לב, לג; חלין צא): "שנשו וקפצו ממקומו של עולם" - שנתרחקו מהשם יתברך.

קיא.

(ח"ב א, יד)

כשאדם יושב לדבר בחברו, זה בחינת ראש-השנה, שהוא 'יומא' דדינא, שהוא יושב ודן את חברו. וצריך

והדבר תמוה: כי אדרבא, כל מה שאדם נתעלה ביותר, בודאי הוא יותר קרוב ל'אלקות', כי כל ה'טוב' הוא 'אלקות', כמו שכתוב (תהלים קמה, ט): "טוב ה' לכל". ואנו רואים בהפך: כשאדם בא בעשירות, בטוב, אזי שוכח בהקדוש-ברוך-הוא!

ותדע: שזה בחינת (בראשית כז, א): "ותכהין עיניו מראת" - מחמת שנתקרב ביותר אל האור אלקות, אזי האור מכהה עיניו ומזיק לו - כמו כשאדם מסתכל בעצם השמש, אור השמש מזיק לעיניו.

אבל יש בחינת 'סגול' וכו', שזהו בחינת (שמות לג, כב): "ושפתי כפי עליך" - כי בלא זה, היה עצם 'אור-הכבוד' מזיק למשה, כמו שכתוב (שם לג, כ"ג): "כי לא יראני האדם וחי, וראית את אחורי".

וזה שבקש דוד (תהלים עג, כד): "ואחר כבוד תקחני" - תקרבני ב'התקרבות של משה', שבקש משה (שמות לג, יח): "הראני נא את כבודך", והראית לו את 'אחורי כבודך', כמו שכתוב (שם לג, כ"ג): "ושפתי וכו' וראית את אחורי".



"הנה מקום אתי" (שמות לג, כא)

- ענין 'מקומו של עולם' -

"הנה מקום אתי" - הוי הקדוש-ברוך-הוא מקומו של עולם, ואין עולמו מקומו. (בראשית-רבה סח, ט; שמות-רבה מה, ו)

קט.

(ח"א לח, ז)

"ארז נפל במקומנו" (בכורות נז): - כי ידוע: שהצדיק שעובד את השם בדבקות גדול ובשכל גדול, כשנופל לאיזה מדרגה

לְזַהַר מְזֵה מְאֹד, וּלְהַסְתַּכֵּל עַל-עַצְמוֹ הַיָּטֵב:
אִם הוּא רְאוּי לָזֶה לְשֹׁפֵט אֶת הַחֵבְרוֹ, "כִּי
הַמְשַׁפֵּט לְאַלְקִים הוּא" (דְּבָרִים א, יז).

כִּי רַק הוּא יִתְבַּרֵךְ לְבַדּוֹ, רְאוּי לְשֹׁפֵט אֶת
הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַז"ל (אָבוֹת פ"ב מ"ד):
"אֵל תִּדְיִן אֶת הַחֵבְרָה עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמִקְוָמוֹ".

וְכִי הוּא שְׂיִכּוּל לִידַע וּלְהַגִּיעַ לְמִקְוָם
חֵבְרוֹ, כִּי אִם הַשֵּׁם-יִתְבַּרֵךְ, "שֶׁהוּא
מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ"
(בְּרַאשִׁית-רַבָּה סח, ט; שְׁמוֹת-רַבָּה מה, ו), וְכָל אֶחָד
וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ מִקְוָם אֲצֵלוֹ יִתְבַּרֵךְ.

וְעַל-כֵּן הוּא לְבַדּוֹ יִתְבַּרֵךְ, יָכוֹל לְדוֹן אֶת
הָאָדָם - כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ 'בְּעַל-
הַרְחָמִים, וּבְיִבּוּדָאֵי הוּא מְקַיֵּם בְּנוֹ (אָבוֹת פ"א
מ"ו): "הָיָה דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת" וְכוּ'.

עַל-כֵּן הוּא לְבַדּוֹ יִתְבַּרֵךְ, רְאוּי לְדוֹן אֶת
הָעוֹלָם - כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ יוֹדַע
מִקְוָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי כָל הַמִּקְוָמוֹת הֵם
אֲצֵלוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי "הוּא מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם,
וְאִין הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ", בַּנֵּל.

כִּי אַף-עַל-פִּי שְׁאֵנוּ מוֹצְאִים מִקְוָמוֹת
שֶׁהָיָה בָּהֶם הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, בְּגוֹן
בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ - אִין הַבּוֹנֵה חֲסִי-וְשָׁלוֹם
שֶׁנִּתְצַמְצַם שֵׁם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ חֲסִי-וְשָׁלוֹם,
כְּמוֹ שְׁאִמְרַ שְׁלֹמֹה (מְלָכִים-א ח, כז): "הִנֵּה
הַשָּׁמַיִם וְהַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָפוֹהָ, אִף כִּי
הַבַּיִת הַזֶּה" וְכוּ'.

רַק מִחֲמַת שֶׁהָיָה שֵׁם דְּבָרִים נָאִים, כִּי
"בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה צִיּוּרָא דְעֵבְדָא"
דְּבְרָאשִׁית, וְצִיּוּרָא דְגִן-עֵדֶן" (תַּקּוּנֵי-זֶהַר יג) -
עַל-כֵּן הַמְּשִׁיךְ לְשֵׁם קִדְשָׁתוֹ יִתְבַּרֵךְ. אָבָל
הוּא יִתְבַּרֵךְ "אִין הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ, רַק הוּא
מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם".

וְכִי שְׂאוּחַז בְּבַחֲיִנַת 'פְּסָא-הַכְּבוֹד',
בְּבַחֲיִנַת 'שְׂרִשִׁי-הַנְּשָׁמוֹת' - הוּא גַם-
כֵּן בְּחִינַת: "מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם" וְכוּ' - וְעַל-
כֵּן הוּא יָכוֹל לְעֲשׂוֹת 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה'.

[לְקוּטֵי-הַלְכוּת, צִיצִית ג, כ: וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לג, כא):
"הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי", הַנֶּאֱמַר בַּעַת שְׂרָצָה הַשֵּׁם-יִתְבַּרֵךְ
לְהַתְעַטֵּף בְּצִיצִית לְסִדֵּר לְפָנָי מִשֶּׁה י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים,
וּמִזֶּה הַפְּסוּק לְמַדּוֹ רַז"ל מִכָּאן (בְּרַאשִׁית-רַבָּה סח, ט; שְׁמוֹת-
רַבָּה מה, ו): "שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין
הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ" - כִּי הָא בְּהָא תִּלְיָא, כִּי עַל-יַדֵּי שֶׁהוּא
יִתְבַּרֵךְ כְּבִיכּוֹל 'מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם', עַל-יַדֵּי-זֶה נִמְשָׁכִין כָּל
הַמִּדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, מִחֲמַת שִׁיּוּדַע מְקוֹם כָּל אֶחָד וְאֶחָד].

[לְקוּטֵי-הַלְכוּת, הַרְשָׁאָה ה, יז: "הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי"
(שְׁמוֹת לג, כא), דְּרָשׁוּ רַז"ל מִזֶּה (בְּרַאשִׁית-רַבָּה סח, ט; שְׁמוֹת-רַבָּה
מה, ו): "שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִקְוָמוֹ-שֶׁל-עוֹלָם, וְאִין
הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ" וְכוּ' - הִינֵנו: כִּי זֶה עֵקֶר גְּדֹל נִפְלְאוֹת רַחֲמֵי
וְחֲסִדֵּי שְׁאִינָם כָּלִים לְעוֹלָם, מִחֲמַת שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ בְּחִינַת
'מִקְוָמוֹ-שֶׁל-עוֹלָם' וְכוּ', עַל-כֵּן הוּא יוֹדַע מְקוֹם כָּל אֶחָד
וְאֶחָד, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הוּא דָן אֶת הַכָּל בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים
גְּדוּלִים, כְּמִבְּאֵר שֵׁם הַיָּטֵב בְּהַתּוֹרָה (ח"ב א) הַנֵּל].

קִיב.

(ח"בנו)

כְּשִׁישׁ לְהָאָדָם לִבּוֹ, אִין שִׁיךְ אֲצֵלוֹ
'מְקוֹם' כָּלִל, כִּי אֲדַרְבָּא, "הוּא
מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם" וְכוּ' (בְּרַאשִׁית-רַבָּה סח, ט;
שְׁמוֹת-רַבָּה מה, ו).

כִּי הָ'אֱלֹקוֹת' הוּא בְּלִבּוֹ וְכוּ', וְאֲצֵל הַשֵּׁם-
יִתְבַּרֵךְ נֶאֱמַר: (שְׁמוֹת לג, כא): "הִנֵּה
מְקוֹם אֲתִי" - "שֶׁהוּא מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם,
וְאִין הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ" (בְּרַאשִׁית-רַבָּה וּשְׁמוֹת-רַבָּה
שם).

נִמְצָא: מִי שִׁישׁ לוֹ לִבּוֹ יִשְׂרָאֵלִי, אִין רְאוּי
לוֹ לֵאמֹר: "שְׁמִקְוָם זֶה אִין טוֹב
לְפָנָיו"! - כִּי אִין שִׁיךְ אֲצֵלוֹ 'מְקוֹם' כָּלִל - כִּי
אֲדַרְבָּא: "הוּא מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין הָעוֹלָם
מִקְוָמוֹ".

"וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר, וְשִׁכְתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד עֲבָרֵי וְגו'. וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָי, וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ"
(שְׁמוֹת לֵג, כב-כג)

[שִׁיחוֹת הָרֶן קִלְט: סֵפֶר לִי אֶחָד מֵאַנְשָׁיו: שְׁפַעַם-אֶחָד סֵפֶר לְרַבְנּוֹ ז"ל: "שִׁדְּבֵרוּ לּוֹ אֵיזָה שְׁדוּדָה!" - וְאָמַר הָאִישׁ הַגִּזְלָן לְפָנָיו ז"ל: "שְׁשֵׁם אֵין מְקוֹם לְפָנָיו!"

הַשִּׁיב לּוֹ רַבְנּוֹ ז"ל (הַתּוֹרָה הַגִּזְלָן ח"ב נו): "כְּשִׁישׁ לְהָאָדָם לֵב שָׁל יִשְׂרָאֵלִי, אֵין שְׁדָה אֲצִלּוֹ מְקוֹם וְכו'. כִּי הַלֵּב הוּא 'אַלְקוּת' וְכו'.

קיד.

(ח"א נד, ד)

"וּכְשֶׁחֲזַרְתִּי לְאַחֲרָי, אָמְרוּ לִי: עֵינֵינוּ שָׁל אֲבִשְׁלוֹם הֵיְתָה" (נִדָּה כד): - הֵינּוּ: שְׁאֲבִשְׁלוֹם נָפַל לְבַחֲיַת הָרַעֲ-עֵינָי.

וְזָהוּ: "כְּשֶׁחֲזַרְתִּי לְאַחֲרָי" - הֵינּוּ: אַחַר הַתְּקוּן, שְׁחֲזַרְתִּי בַּחֲיַת מְשִׁיחַ לְמְקוֹמוֹ, לְבַחֲיַת אַחֲרָי, כִּי שָׁם שָׁרַשׁ הַמְּלֶכֶת הַמְּשִׁיחַ, בְּבַחֲיַת (שִׁירַת הַשִּׁירִים ז, ו): "מְלֶכֶת אֲסוּר בְּרַהֲטִים", "בְּרַהֲטֵי מַחֲיָן" (תְּקוּנַת-זָהָר כא).

"אֲסוּר" - הֵינּוּ: בַּחֲיַת קָשֶׁר שָׁל תְּפִלִּין, שֶׁהִיא בַּחֲיַת אַחֲרָי, כְּמֵאֲמַר חַז"ל (בְּרַכּוֹת ז - עַל שְׁמוֹת לֵג, כג): **"וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָי", "זֶה קָשֶׁר שָׁל תְּפִלִּין"**. (עֵינָן בְּפָנִים).

קטו.

(ח"ב ה, ז)

וְזָה בַּחֲיַת (שְׁמוֹת לֵג, כב): "וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר", הַנֶּאֱמָר בְּמִשְׁהוֹ, בְּעַת שֶׁזָּכָה לְרֵאוֹת וּלְהַשִּׁיג מֵה שֶׁהִשִּׁיג.

הֵינּוּ: שֶׁהִבְטִיחוּ הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ לְהַגִּן עָלָיו, שִׁיְהִיָּה נִסְתָּר "בְּנִקְרַת הַצּוּר", דִּהֵינּוּ בַּחֲיַת 'צְמֻצוּם' - שֶׁלֹּא יֵצֵא הַמַּח לְשׁוֹטֵט חוּץ לְגִבּוֹל שֶׁהִיָּה לוֹ.

קטז.

(ח"ב פב)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת לֵג, כ): "כִּי לֹא יֵרְאוּ אֶת הָאָדָם וְחָי"

קיג.

(ח"ב פג)

עַל-יְדֵי 'תְּקוּן-הַבְּרִית' שֶׁהוּא 'קָשֶׁת' - יָכוֹל לְהוֹצִיא הַחֲצִים, שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה, שֶׁהִיא "ח"י בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא - שֶׁהֵם תְּלַת וָוִי"ן" (תְּקוּנַת-זָהָר מא. מח.), בַּחֲיַת 'חֲצִים'.

וּמְקוֹמָם בְּבְרִית, בְּבַחֲיַת (תְּהִלִּים פט, כט): "וּבְרִיתִי נִאֲמַנָּת לוֹ". אֲמוּנָה זֶה בַּחֲיַת 'תְּפִלָּה', בְּבַחֲיַת (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה".

וְאֵז 'הַתְּחֵלֶת צְמִיחַת קֶרֶן מְשִׁיחַ' וְכו'. וְאֵז נַעֲשֶׂה 'בְּרִית-חֲזָרִין' - הֵינּוּ: שְׁבָא לְקִדְשַׁת שַׁבַּת שֶׁאֲסוּר בְּמִלְאֲכָה וְכו'.

וּ'קִדְשַׁת שַׁבַּת' - זֶה בַּחֲיַת 'תְּכָלִית הַיְדִיעָה', וְ"תְּכָלִית

הַיְדִיעָה שֶׁלֹּא גִדַּע" (בַּחֲיַנוֹת-עוֹלָם פִּי"ג לג). וּבְשִׁבְלִי-זֶה 'שַׁבַּת' נִקְרָא: "תְּכָלִית שָׁמַיִם וָאָרֶץ" (תְּפִלַּת עֲרַבִית שַׁבַּת) וְכו'.

וְ"תְּכָלִית הַזֶּה" - הוּא 'עֶקֶר הַמְּקוֹם', הֵינּוּ בַּחֲיַת: "מְקוֹמוֹ שָׁל עוֹלָם"

(בְּרֵאשִׁית-רַבָּה סח, ט; שְׁמוֹת-רַבָּה מה, ו) - שִׁיְהִי הַתְּכָלִית, הוּא הַמְּקִיף אֶת 'כָּל הָעוֹלָם' שֶׁנִּבְרָא בְּ'הַכְּמָה', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (תְּהִלִּים קד, כד): "כָּלֵם בְּהַכְּמָה עֲשִׂיתָ".

וְזָהוּ בַּחֲיַת (בְּרַכּוֹת ו:): "הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ" - כִּי זֶה 'עֶקֶר הַמְּקוֹם',

בְּבַחֲיַת (שְׁמוֹת טז, כט): "אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי".

"פְּסַל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים בְּרֵאשֵׁינִים"

(שְׁמוֹת לַד, א-ד)

"פְּסַל לָךְ" - הָרְאָהוּ מִחֻצַּב סַנְפִּירִינוֹן מִתּוֹךְ אֶהְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: הַפְּסֹלֶת יִהְיֶה שְׁלֹךְ. מִשָּׁם נִתְעַשֵּׂר מִשָּׂה הַרְבֵּה. (רש"י; נְדָרִים לַח. יְרוּשָׁלַּמִי שְׁקָלִים פ"ה ה"ב; שְׁמוֹת-רַבָּה מו, ב; וַיִּקְרָא-רַבָּה לֵב, ב; תַּנְחוּמָא תַּשְׂא כַּס; וְעוּד)

קִיז.

(ח"א, ל, ח)

אִי-אֶפְשָׁר לָבוֹא אֶל הַתּוֹרָה, בִּי-אִם עַל-יְדֵי עֲזוֹת-דְּקָדְשָׁה.

וּכְנַגְדֵּיהָ יֵשׁ לְהַפּוֹד: עֲזוֹת מִן הַפְּטָרָא-אַחֲרָא, שְׁמִשָּׁם בְּאִין תּוֹרוֹת אַחֲרוֹת. שְׁהֵן תּוֹרוֹת שְׁלֵהֵן, שְׁהֵם בְּחִינַת פְּסִילִים.

כִּי "כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ עֲזוֹת, בְּיָדוֹעַ שְׁלֵא עֲמָדוֹ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר-סִינַי" (נְדָרִים כ), וַיֵּשׁ לוֹ תּוֹרָה מִפְּטָרָא-אַחֲרָא הַנִּקְרָאִין פְּסִילִים.

שֶׁהוּא הַפֶּה מִן הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה שְׁלָנוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת (שְׁמוֹת לַד, א): "פְּסַל לָךְ". כִּי הִיא נִקְרָאת פְּסֹלֶת, עַל שֵׁם הָעֵתִיד.

כְּמֵאמֹר חַז"ל (פְּסָחִים נ): "אוֹר שֶׁהוּא יִקַּר בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִהְיֶה קַפּוּי וְקַל לְעוֹלָם-הַבָּא" - שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּסֹלֶת, שֶׁהוּא קַפּוּי וְקַל וְצָף לְמַעְלָה.

אַבְל 'תּוֹרָתוֹ' [שֶׁל מִי שֵׁישׁ לוֹ עֲזוֹת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא], הִיא 'פְּסֹלֶת' אֲפֹלוּ בְּעוֹלָם-הַזֶּה. וְעַל-שֵׁם-זֶה נִקְרָאִין פְּסִילִים, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת כ, ג): "לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פְּסֹל".

וּמִי שֵׁישׁ לוֹ עֲזוֹת שְׁלֵהֶם מִן הַפְּטָרָא-אַחֲרָא, הוּא מְקַבֵּל תּוֹרָה שְׁלֵהֶם, בְּחִינַת פְּסִילִים בְּנ"ל.

קִיח.

(ח"א, ס, א)

דַּע: שֵׁישׁ שְׁבִילֵי הַתּוֹרָה שֵׁישׁ בָּהֶם הַתְּבוּנָנוֹת גְּדוֹל מְאֹד, שְׁאִי-אֶפְשָׁר לָבוֹא לְהַתְּבוּנָנוֹת הַזֹּאת, בִּי-אִם עַל-יְדֵי עֲשִׂירוֹת וְכו'.

וְעַל-כֵּן מִשָּׂה וְכָל הַנְּבִיאִים הָיָה לָהֶם עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל מְאֹד, כְּדֵי לָבוֹא עַל-יְדוֹ לְהַתְּבוּנָנוֹת הַזֹּאת.

וְכֵן כָּל מִי שֶׁעָבַר דֶּרֶךְ יָדָם הַתּוֹרָה, הָיָה לָהֶם עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל מְאֹד, דְּהֵינּוּ מִשָּׂה-רַבָּנוּ, שֶׁהֵבִיא הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הָיָה עֲשִׂיר גְּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (נְדָרִים לַח. יְרוּשָׁלַּמִי שְׁקָלִים פ"ה ה"ב; שְׁמוֹת-רַבָּה מו, ב; וַיִּקְרָא-רַבָּה לֵב, ב; תַּנְחוּמָא תַּשְׂא כַּס; וְעוּד).

וְכֵן רַבֵּי שְׁפִדָּר וְחֵתֶם הַמְּשַׁנְיֹת, וְכֵן רַב אֲשִׁי שֶׁהָיָה חֲתִימַת הַתְּלֻמוּד, וְסִדָּר אֶת כָּל הַתְּלֻמוּד, שֶׁגַּם-כֵּן הָיוּ עֲשִׂירִים גְּדוֹלִים מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (גִּיטִין נט, וְעִין בְּבֵא-מִצִּיעָא פה) - כִּי מִחֲמַת שֶׁתִּקְנּוּ וְסִדְּרוּ כָּל הַתּוֹרָה שְׁבַע-עֶלְפָּה, וְעָבַר דֶּרֶךְ יָדָם הַתּוֹרָה, עַל-כֵּן הָיוּ גַּם-כֵּן עֲשִׂירִים בְּנ"ל, כִּי צָרִיךְ עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל לְהַתְּבוּנָנוֹת הַנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לַד, א): "פְּסַל לָךְ", וְדַרְשׁוּ רַז"ל: "הַפְּסֹלֶת יִהְיֶה שְׁלֹךְ" וְכו' (רש"י; נְדָרִים שָׁם; יְרוּשָׁלַּמִי שָׁם; שְׁמוֹת-רַבָּה שָׁם; וַיִּקְרָא-רַבָּה שָׁם; תַּנְחוּמָא תַּשְׂא שָׁם; וְעוּד).

כִּי כְּמוֹ שֶׁבְּפִשְׁטֵי הַתּוֹרָה, קָדָם שֶׁמְחַדְּשִׁין אֵיזָה פֶּשֶׁט, צָרִיךְ לוֹמַר מִקֶּדָם הַקְּדָמוֹת, וְאַחֲרֵיכֵן מְשַׁלְּכִין הַקְּדָמוֹת, וּבָאִים אֶל הַמְּכוּן, כִּי הָעֵקֶר הוּא הַמְּכוּן, וְכָל הַדְּבָרִים וְהַקְּדָמוֹת שֶׁמִּקֶּדָם, הֵם בְּחִינַת פְּסֹלֶת, שֶׁנִּסְרִין וְנִפְסָלִין סְבִיב הַמְּכוּן.

"וַיַּפְסֵל שְׁנֵי לַחַת אַבְנִים כְּרֵאשֹׁנִים, וַיִּשְׁבֵּם מֹשֶׁה בַּבֶּקֶר וַיַּעַל אֶל הַר סִינַי" (שמות לד, ד)

עלה בראש-החדש אלול. (תנחומא תשא לא)
בעלות-השחר של כ"ט באב. (חזקוני)

קב.
(ח"ב פב)

עקר ה'תשובה' הוא ב'חדש-אלול'. כי הם 'מי-רצון' "שעלה משה לקבל לוחות אחרונות" (שמות לד, ד; ובתנחומא), ופתח 'דרך-כבושה' לילך בה.

והדרך שעשה משה הוא כד: שקשר עצמו אפלו לפחות שב-ישראל, ומסר-נפשו עליהם, כמו שכתוב (שמות לב, לב): "ואם אין מחני נא".

והיה מאסף ומיחד ומקשר עצמו עם כל ישראל, אפלו עם הפחות-שבפחותים' - כי יש בחינת 'אלקות' אפלו ב'דיוטא-התחתונה', אפלו ב'עשרה כתרי דמסאבותא' - לקיים (תהלים קג, יט): "ומלכותו בכל משלה".



"וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל פְּנֵי וַיִּקְרָא: ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חַסֵּד וְאֱמֵת. נִצַּר חֶסֶד לְאֲלֹפִים נְשִׂיא עֹן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה" (שמות לד, ו-ז)
- ענין 'שלוש-עשרה מדות של רחמים' -

"וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל פְּנֵי וַיִּקְרָא" (שמות לד, ו) - מלמד: שבתעטף הקדוש-ברוך-הוא בטלית-לבן, וסדר שלש-עשרה מדות של רחמים.
(ראש-השנה יז; ובמהרש"א; רבנן-בחיני, במדבר טו, לח)

קנא.
(ח"א ח, א-ב-ג-ד-ח)

הנה יקר גנוחי ונה (שקוריו: קרעץ) מאיש ישראל, כי הוא שלמות החסרונות,

כמו-כן ב'התבוננות-התורה', צריך לילך מקדם, ולסבב בכמה סבובים, עד שבאים אל ה'מכון', והעקר הוא ה'מכון', וכל אלו ה'סבובים' הם בחינת 'פסלת', והם בחינת 'עשירות' שעל-ידו באים אל ה'התבוננות'.

וזה בחינת: "פסל לך - הפסלת יהיה שלך", "משם נתעשר משה" (רש"י שמות שם; נדרים לח.; ירושלמי שקלים פ"ה ה"ב) - כי זה ה'פסלת של לוחות', הם בחינת ה'סבובים', שנגסרין ונפסלין סביב, סביב ה'התבוננות', והם בחינת 'עשירות' כנ"ל, שעל-ידו באים אל ה'התבוננות' כנ"ל.

וזה אותיות "ממון", ראשי-תבות: "משם נתעשר משה". והי"ו הוא בחינת ה'לוחות', שמשם נתעשר משה, כי "הלוחות ארפן ו' ורחבן ו'" (בבא-בבא יד).

קיט.

(חיי-מוהר"ן תקעח)

"פסל לך" (שמות לד, א), "הפסלת יהיו שלך" (רש"י; נדרים לח. ירושלמי שקלים פ"ה ה"ב; שמות-רבה מו, ב; ויקרא-רבה לב, ב; תנחומא תשא כט; ועוד). הינו: שבכל-מקום שתראה איזה 'פסלת', יהיה ה'פסלת' שלך - שתתלה ה'פסלת' בה.

"משם נתעשר משה" (שם) - הינו: על-דייזה זכה לחכמה [הגהת הרב מטשעהרין ז"ל: אולי רצונו לומר: על דרך שאמר רז"ל (נדרים מא.): "דעת קנית מה חסרת"] - כי "החכמה מאין תמצא" (איוב כח, יב), ומחמת שהיה לו 'מדת הענוה' כל-כך, שכל ה'פסלת' היה רק שלו - על-דייזה זכה לחכמה.



כי על-ידי הנשימה שהוא הרוח-חיים, נברא העולם וכו', והוא גם-כן 'חיות האדם', כי 'חיות-האדם' הוא הנשימה וכו'.

נמצא: כי עקר 'חיות כל הדברים' הוא בבחינת 'רוח'. וכשיש 'הסרון' באיזה דבר, עקר ה'הסרון' הוא בבחינת ה'רוח-חיים' של אותו הדבר, לאשר ה'רוח' הוא המקום הדבר - וה'אנחה' הוא 'אריכת הנשימה'.

והוא בבחינת (שמות לד, ו): **"אריך אפים"** - דהינו: **"מאריך רוחה"** (תרגום שם; ירושלמי תענית פ"ב ה"א) - ועל-כן כשמתאנח על החסרון ומאריך רוחה, ממשיך 'רוח-חיים' להחסרון.

אך מאין מקבלין ה'רוח-חיים'?! - מהצדיק והרב שבדור וכו'!

כי עקר 'רוח-חיים' הוא בהתורה, והצדיקים דבקים בתורה. וכשהוא מקשר להצדיק והרב שבדור - אז כשהוא מתאנח ומאריך רוחה, ממשיך ממנו 'רוח-חיים'.

אך רשעים 'הדוברים על צדיק עתק בנאווה ובוז' (תהלים לא, יט) - מאין מקבלין הם ה'רוח' להשלים ה'הסרון'?!

אך יש רב דקלפה, בחינת 'עשו', כמו שכתוב (בראשית לג, ט): **"יש לי רב"**.

בחינת **"אלופי עשו"** (שם לו, מ), ותרגומו: **"רברבי עשו"**. ומהם מקבלין הרשעים ה'רוח', והוא בחינת 'רוח-הטמאה' וכו'. וזהו בחינת: **"אריך אפים לרשעים"** וכו' (ערובין כב, יומא סט; סנהדרין קיא; ירושלמי תענית פ"ב ה"א).

אך הדבוק בצדיקים - מקבל ה'רוח-חיים' שלמות החסרון, מהצדיק והרב דקדשה'.

ועל-כן **"ואיש חכם יכפרנה"** (משלי טז, יד) - כי ה'הסרון' הוא מחמת 'עוונות' וכו'. ועל-כן הצדיק הממשיך 'רוח-חיים' ומשלים החסרון, מכפר העון.

והוא מגדל רחמנות ורחינות מהבורא יתברך-שמו, שצמצם עצמו להיות ה'רוח-חיים' אצל הצדיקים, דהינו: שהם יקבלו ה'רוח-חיים' מהתורה, והם ממשיכין 'רוח-חיים' אל ה'הסרונות', ובזה מכפרין העוונות.

וזהו בחינת **"שליש-עשרה מדות"** (שמות לד, ו): **"ה' ה', אל רחום וחנון, אריך אפים"**.

"אריך אפים" - הוא בחינת ה'רוח', שהוא **"מאריך רוחה"**, בחינת **"אנחה על ה'הסרון"**.

והינו (שם): **"ורב חסד ואמת"** - כמו שאמרנו: שמקבלין ה'רוח-חיים' מהצדיק 'רבי-דקדשה', שהוא **"רב חסד"**, הפך 'עשו' 'רבי-דקלפה', שהוא **"אדמוני"** (בראשית כה, כה), 'תקוה-הדין'.

והינו: **"ואמת"** - כי ה'צדיק' מקבל ה'רוח-חיים' מה'תורה' שנקראת (מלאכי ב, ו): **"תורת אמת היתה בפיהו"**.

והינו (שמות שם): **"נצר חסד לאלפים"** - **"לאלפים"** זה בחינת **"אלופי עשו"**, **"רברבי עשו"**, שהם 'רבי-דקלפה'.

וזהו: **"נצר חסד"** - ש'חסד', בחינת ה'רבי-דקדשה', נוצר וממתיק בחינת **"אלופי עשו"**, **"רברבי עשו"**.

וזהו (שם): **"נשא עון ופשע"** - כי על-ידי 'רוח-חיים' 'שלמות-החסרון' שממשיכין מהצדיק על-ידי 'אנחה' - נתכפרין העוונות כנ"ל.

וְזָהוּ בְּחִינַת אַרְבַּע צִיצִית, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרוּחַ-חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יחזקאל לו, ט): "כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ" - שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִכְּנִיעֵין הָרוּחַ-סְעָרָה, הָרוּחַ שֶׁל הַמַּתְנַגְּדִים הַחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיקִים-אֱמִתִּיִּים, שֶׁמְּשִׁיכִין אֶרֶיכַת הָרוּחַ שֶׁלָּהֶם מִ'הַרְבֵּי-דְקַלְפָּה וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת טְלִית-לָבָן - "שְׁנַתְעִטָּה הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּטְלִית-לָבָן, וְסוֹדֵר שְׁלֹשֶׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים" (ראש־הַשָּׁנָה יז: וּבְמַחֲרָשׁ"א; רַבְנוֹ-בְּחַיִּי, בְּמִדְבַר טו, לז). כִּי הַשְּׁלֹשֶׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, הֵם בְּחִינַת הָרוּחַ-חַיִּים דְּקִדְשָׁה בְּנ"ל.

וְזָהוּ בְּחִינַת טְלִית, שֶׁהוּא אַרְבַּע בְּנִפּוֹת - בְּחִינַת "הָרוּחַ" מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּנ"ל.

וְהֵינּוּ: טְלִית-לָבָן - הַפֶּךָ בְּחִינַת רוּחַ-דְּקַלְפָּה, בְּחִינַת עֲשׂוֹ, שֶׁהוּא "אֲדַמּוּנִי כֹלֹ בְּאֲדַרְתַּ שְׁעַר" (בְּרֵאשִׁית כה, כה), וּפְרַשׁ רַש"י: "בְּטְלִית". "בְּטְלִית" דִּיקָא, בְּחִינַת טְלִית-דְּקַלְפָּה - בְּחִינַת טְלִית-אָדוּם, שֶׁמְּשִׁם נִמְשָׁךְ הָרוּחַ שֶׁל הַרְשָׁעִים בְּנ"ל.

וְעַל-יְדֵי טְלִית-דְּקַדְשָׁה, בְּחִינַת טְלִית-לָבָן, מִכְּנִיעֵין אוֹתוֹ - כִּי מְשִׁם נִמְשָׁךְ הָרוּחַ-חַיִּים דְּקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֹשֶׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים בְּנ"ל.

וְעַל-כֵּן "נִתְעַטָּה הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּטְלִית-לָבָן דִּיקָא, וְסוֹדֵר לִפְנֵי מוֹשֶׁה שְׁלֹשֶׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים" - כִּי עַל-יְדֵי טְלִית-דְּקַדְשָׁה, בְּחִינַת אַרְבַּע בְּנִפּוֹת, שֶׁהוּא בְּבְחִינַת מִקְוָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרוּחַ-חַיִּים, בְּחִינַת (קִהְלֵת א, ו):

"סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ" - נִכְנַע טְלִית-דְּקַלְפָּה, בְּחִינַת הָרוּחַ-דְּקַלְפָּה.

קנב.

(חא לה, ט)

ש"ע נְהוּרִין שֶׁל פְּנִים-עֲלִיוֹנִים, נִמְשָׁכִין מִתְקוּן "וְאַמֶּת" (שְׁמוֹת לז, ו), כִּידוּעַ (עֶצְ-חַיִּים יג, יד).

קנג.

(ח"א מז)

הָאֲרֵת-פָּנִים' - הוּא תְּקוּן "וְאַמֶּת" (שְׁמוֹת לז, ו), בְּחִינַת יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִיכָה ז, ב): "תִּתֵּן אֱמֶת לַיַּעֲקֹב" - וְהוּא בְּחִינַת תְּפִלִּין.

קנד.

(ח"א ס, ו-בְּסוּף)

יֵשׁ שְׁנַפֵּל מִכָּל הַשְּׁבָעִים-פָּנִים, עַד שְׂאִי-אֶפְשָׁר לְעוֹרְרוֹ בְּשׁוּם פָּנִים, כִּי-אִם עַל-יְדֵי סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קִדְמוֹנִיּוֹת, שֶׁכָּל הַשְּׁבָעִים-פָּנִים, שְׁבָעִים שָׁנִים, מִקְבְּלִין חַיּוֹת מְשִׁם.

וְזֶה בְּחִינַת עֲתִיק, בְּחִינַת זָקֵן, בְּחִינַת הַדְּרַת-פָּנִים, שֶׁכָּל הַשְּׁבָעִים-פָּנִים מִקְבְּלִין חַיּוֹת וְהַדּוּר מְשִׁם.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לז, ו): "וְרַב חֶסֶד" - כִּי "הַלּוֹמֵד אֶת תְּלַמִּידוֹ הַלֵּכָה אַחַת, עוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד" (עַל-פִּי כְּתוּבוֹת צו. עֵין בְּפָנִים), וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְעוֹרְרוֹ עִם אֵיזָה פָּנִים שֶׁל הַשְּׁבָעִים-פָּנִים שֶׁמְלַבֵּשׁ אוֹתוֹ - הוּא בְּחִינַת חֶסֶד סְתָם.

אֲבָל כְּשֶׁמְעוֹרְרוֹ עַל-יְדֵי סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קִדְמוֹנִיּוֹת - הוּא בְּחִינַת: "וְרַב חֶסֶד" - כִּי כָּל הַפָּנִים וְכָל הַחֶסְדִּים מִקְבְּלִין מְשִׁם.

שום דבר, רק עושה את שלו בעבודתו את השם-יתברך.

כי "ארך אפים" הוא תלוי בבחינת "אמונה" - כי "כל-זמן שיש עבודה-זרה, בעולם חרוץ-אף בעולם" (ספרי פרשת ראה). אבל על-ידי 'אמונה' שהוא 'הפך עבודה-זרה', נתבטל ה'חרון-אף', וזוכין ל'אריכת-אפים' שהוא 'הפך החרון-אף'.

הינו: שזוכה על-ידי 'אמונה', ל'אריכת-אפים' - שיאריך אפו על כל דבר בלבול ומניעה שעובר עליו בתפלתו ועבודתו, שישבל הכל, ולא יתעצב ולא יתעצל על-ידי-זרה כלל. רק יעצר רוחו ולא יכפת לה כלל, ויעשה את שלו בעבודתו, ויעבר על הכל, ולא יחוש על כל הבלבולים והמניעות כלל.

שכל-זרה הוא בחינת "ארך אפים", שזוכין על-ידי 'אמונה', שהוא בחינת 'פח-הגודל וכח-הצומח' - כי על-ידי-זרה הוא גדל וצומח ומצליח בעבודתו, כי לא יוכל לבלבלו שום מונע להפילו בעצבות ועצלות חס-ושלום, ולמנעו על-ידי-זרה חס-ושלום, רק יעשה את שלו בזריזות ושמחה וכו'.

ודע: ש"ארך אפים" תלוי ב'ארץ-ישראל', כי שם זוכים לבחינת "ארך אפים". כי 'ארץ-ישראל' הוא בחינת 'אמונה' וכו', ועל-ידי 'אמונה' זוכין לבחינת 'אריכת אפים' כנ"ל.

נמצא: ש'עקר עבודת איש הישראלי', זוכין על-ידי 'ארץ-ישראל', שהוא בחינת 'אמונה', בחינת 'אריכת אפים', בחינת 'פח-הגודל וכח-הצומח' וכו', שאי-

ו'מרדכי', הוא בחינת (שמות לד, ו): "ר"ב חס"ד" - כי הם במספר-השנה [274] (מחברת-הקדש להאריז"ל, פורים; משנת-חסידים, מסכת אדר ב, ב), בחינת 'עתיק'.

קנה.

(ח"א עב)

גם למעלה בבניכול אצלו יתברך, מצינו בחינת 'יצר-הרע', כמו שדרשו רז"ל (בראשית-רבה יב; רש"י בראשית א, א): "בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת-הדין" - שזה בחינת 'יצר-הרע', ואחר-כך בבניכול שבר ה'יצר-הרע, 'ושתף מדת רחמים' וכו'.

ומזה הפח נשתלשל ונמשך פח למטה לשבר ה'יצר-הרע' - כי לולא זאת לא היה פח לשבר ה'יצר-הרע'.

וכן מבאר לשון זה בגמרא (יומא טז): "זו היא גבורת גבורתו שפובש את יצרו, שנותן 'ארך אפים' לרשעים".

נמצא: שמה שהשם-יתברך פובש מדת-הדין ומאריך אפו - הוא בחינת 'שבירת היצר-הרע' אצלו יתברך. ועין ב'זהר' בכמה מקומות: שבחינת 'מדת-הדין' הוא 'שדש בחינת היצר-הרע'.

קנו.

(ח"א קנה)

וזו בחינת (שמות לד, ו): "ארך אפים" - הינו: מה שאינו ירא משום דבר, ואינו משגיח על שום בטול ובלבול בעבודתו, רק עושה את שלו.

זה בחינת: "ארך אפים" - שאין שום דבר יכול לבלבל אותו, כי לא אכפת לה

אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם בְּאֵמֶת, כִּי-אִם
עַל-יְדֵי-זֶה, וְכֵן-ל.

וְעַקֵּר גְּדֹל הַהִשְׁתַּקְקוּת וְהַהֲתַלְהָבוֹת שֶׁל
'מֹשֶׁה-רַבֵּנוּ' עָלֵינוּ-הַשְּׁלוֹם, שֶׁהִיָּה
מִתְלַהֵב לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּהּ, הִיָּה רַק
בְּשִׁבִיל מִדָּה זֹאת שֶׁל 'אֲרִיכַת אַפִּים', מִחֲמַת
שְׂרָאָה שֶׁשָּׁם בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל זֹכִין לְבַחֲנֵית
"אַרְךְ אַפִּים".

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַז"ל (סְנֵהֲדִרִין קִיא - עַל שְׁמוֹת לֵה,
ח): "וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקְד אֶרְצָה
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה", "מָה רָאָה, אֶרְךְ אַפִּים רָאָה" -
כִּי מִחֲמַת שְׂרָאָה בַּחֲנִינֵת "אַרְךְ אַפִּים",
שֶׁהוּא תְלוּי בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל בְּנִל - עַל-כֵּן
"וַיִּקְד אֶרְצָה" - שֶׁהִיָּה לְבוּ בּוֹעֵר לְאַרְצֵי-
יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְזָכוֹת לְ"אַרְךְ אַפִּים" בְּנִל.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ שָׁם: "וַיְחַד אָמַר אֵמֶת רָאָה,
מִד אָמַר חֲדָא וּמִד אָמַר חֲדָא, וְלֹא
פְּלִיגִי". כִּי 'אַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל' הוּא בַּחֲנִינֵת 'אֵמֶת',
כְּמִבְּאָר בְּמָקוֹם-אַחֵר (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵן ח"א מו).
וּמִסִּיק שָׁם בְּגִמְרָא: "שָׁמַע מִנֶּה אֶרְךְ אַפִּים
רָאָה" - כִּי עַקֵּר הוּא בַּחֲנִינֵת 'אֲרִיכַת אַפִּים'
בְּנִל.

וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם-יִתְבַּרֵךְ:
"שִׁיחֶיָּה לּוֹ כְּפֹסֵפִין וְגַעְגּוּעִים
לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל!" וְגַם: "שִׁיחֶיָּה גַעְגּוּעִים לְכָל
הַצְּדִיקִים לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל".

וְהוּא סִגְלָה: לְהַפְעֵם וְלְעַצְבוֹת. כִּי "כָּל
הַבּוֹעֵס, כָּאֵלּוּ עוֹבֵד עִבּוּ"ם" (שְׁבַת
קח). אָבֵל 'אַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל' - הוּא בַּחֲנִינֵת
'אֵמוּנָה', בַּחֲנִינֵת "אַרְךְ אַפִּים", הַפֶּךְ
הַפְעֵם.

[שְׁבַחֲהֵר"ן ח"א נב: וְאָמַר: שְׁמַתְחֵלָה הִיָּה 'פְּעֵסִין'
גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וְאַחֲרֵיכֵן מִחֲמַת שְׂרָצָה לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר
כְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, הַתְחִיל לְשַׁבֵּר מִדָּה זֹאת שֶׁל 'פְּעֵס', עַד שֶׁזָּכָה

לְשַׁבֵּר מִדָּה זֹאת שֶׁל 'פְּעֵס'. רַק 'טוֹב', בְּלִי שׁוּם צַד קַפִּידָא
בְּעוֹלָם - זָכָה רַק בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל.

אָבֵל תְּכַלִּית שְׁבִירַת מִדָּה זֹאת מִהַפֶּךְ אֶל הַפֶּךְ, דְּהִינּוּ
לְהַתְהַפֵּךְ לְטוֹב גָּמוּר, שְׁלֹא יִכְפַּת לֵה כָּלֵל וְכָלֵל שׁוּם דְּבַר,
וַיְהִיָּה 'רַק טוֹב', בְּלִי שׁוּם צַד קַפִּידָא בְּעוֹלָם - זֶה זָכָה רַק
בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל, שֶׁם זָכָה לְזֶה שְׁנִתְבַּטַּל הַפְעֵס בְּתַכְלִית
הַבְּטוּל, וְזָכָה וְנַעֲשֶׂה 'טוֹב' מִמֶּשׁ, וְלֹא נִשְׁאַר בּוֹ שׁוּם צַד
קַפִּידָא בְּעוֹלָמָא.

עַד שְׂאֲחַר-כֵּן - אֶפְלוּ מִי שֶׁהִיָּה עוֹשֶׂה לוֹ כָּל הַרְעוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם, לֹא הִיָּה בְּלִבּוֹ שׁוּם צַד שְׁנֵאָה וּקְפִידָא עָלָיו,
אֲדַרְבָּא הִיָּה אוֹתֵבּוֹ וְלֹא הִיָּה בְּלִבּוֹ עָלָיו כָּלֵל - כִּי הִיָּה רַק
'כְּלוֹ טוֹב' מִמֶּשׁ. וְגְדֹל עֵצֶם הַפְּלִגָּת מִדַּת טוֹבוֹ, הִיָּה מְפָרְסֵם
לְכָל מְפִירָיו, כִּי הִיָּה רַק 'כְּלוֹ טוֹב' בְּלִי שׁוּם צַד קַפִּידָא
וְכַעֲס כָּלֵל רַק כְּלוֹ טוֹב. וְזֶה זָכָה בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל].

קנז.

(ח"א רנו; חיי-מוהר"ן קלו;
פרפראות-לחכמה ח"א רנו)

שֵׁם 'אַתָּה', מְסַגֵּל עַל הַיָּם לְהַכְנִיעַ
הַגְּבִילִים. וְהַסּוֹד (תְּהִלִּים פט, י): "בְּשׂוֹא
גָלְיוֹ אֶתָּה תִּשְׁבַּחֵם".

אָמַר הַמַּעֲתִיק (הֲרַב מִטְּשַׁעֲהֲרִין ז"ל): שְׁמַעֲתִי
מֵאִישׁ אֶחָד שֶׁשָּׁמַע מִרַבִּי שְׁמַעוֹן:
שֶׁהַפְּרוֹשׁ הוּא כֵּן: שִׁ'אַתָּה' ה' רֵאשִׁי-תְּבוֹת:
'אֵל"ף תִּי"ו ה"א'.

עַל-כֵּן צָרִיכִין לְכַתֵּב 'חֲמֹשֶׁה מִכְּתָבִים'
שְׁקוּרִין 'קוּוִיטְלֵעֵךְ' [פְּתָקִים], וְעַל
כָּל 'קוּוִיטְל' יִכְתֹּב שְׁתֵּי הַתְּבוֹת: "וְרַב חֶסֶד"
(שְׁמוֹת לז, ו) - שְׁגִימְטְרִיא שְׁלוֹ ר"פ, וְחֲמֹשֶׁה
פְּעָמִים ר"פ עוֹלִים אֶלְף ת' [אֶלְף וְאַרְבַּע-מֵאוֹת],
וְהַחֲמֹשֶׁה קוּוִיטְלֵעֵךְ בְּעַצְמָם הֵם ה"א.

וְזֶהוּ שֵׁם 'אַתָּה' מְסַגֵּל עַל הַיָּם - הִינּוּ:
'אֵל"ף תִּי"ו ה"א'.

וּבְשִׁעַת הַרְוּחֵ-סְעָרָה חֲסוּ-וְשְׁלוֹם, יִשְׁלִיךְ
'חֲמֹשֶׁה קוּוִיטְלֵעֵךְ' שְׁכַתוֹב בְּהֵם:
"וְרַב חֶסֶד" - לְתוֹךְ הַיָּם, וּבּוֹדֵאֵי יוֹעִיל.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן [תלמיד ומשמש רבנו ז"ל] אָמַר:
שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ הַשְׁתַּמֵּשׁ בָּזֶה בְּהִיּוֹתוֹ
עַל הַיָּם, וְהוֹעִיל לוֹ מְאֹד בְּעִזְרַת־הַשָּׁמַיִם
יִתְבָּרֵךְ. וְקֹדֶם שֶׁנִּסְעַע פַּעַם שְׁנֵי לְאַרְצֵי־
יִשְׂרָאֵל, הָיָה פֹה בְּרַסְלָב, וְהֵלֶךְ לְהַסּוּפֵר,
וְכָתַב לוֹ כַּמָּה קוּוִיטְלֵעֵךְ הַנֶּ"ל, עַל גְּוִיל
וּבְכֹתֵב־אֲשׁוּרִית.

וְהַתְּקוּן הוּא: שִׁילְמַד לַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל
רַחֲמִים וְחֶסֶדִים. דְּהֵינּוּ: שִׁיְהִיָּה לוֹ רַחֲמָנוּת,
וְיִרְבֶּה לַעֲשׂוֹת 'חֶסֶד', וְיִקַּיֵּם כָּל הַשְּׁלֹש־
עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים. וְעַל־יְדֵי־זֶה
מְעוֹרֵר לְמַעַלָּה כָּל הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת
הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁל רַחֲמִים.

קב"ח.

(שיחות ה'ר"ן פ"ט; חיי מוהר"ן ע"א)

דַּע: שֶׁיֵּשׁ 'חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת שֶׁל עֲבֵרוֹת'
רַחֲמָנָא־לְצַלְן. כִּי "עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת
עֲבָרָה" (אבות פ"ד מ"ב), הֵינּוּ: כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר
עֲבָרָה חֲסִידִישׁוֹ, אֲזִי 'עֲבָרָה רֵאשׁוֹנָה',
גּוֹרֶרֶת אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת 'עֲבֵרוֹת אַחֲרוֹת' הַשְּׂיִכִּים
לָהּ.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָעִין וְעוֹבְרִין הַמְּחַבְּלִים
שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל־יְדֵי הָעֲבֵרוֹת,
בְּבַחֲיִנַת (סליחות): "אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּי
רַחֲמִים וְכוּ', מוֹחֵל עוֹזְנוֹת עִמּוֹ מְעַבֵּר
רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן".

הֵינּוּ: שֶׁעַל־יְדֵי הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל
רַחֲמִים - מְעַבֵּר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
'עֲבֵרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים' שֶׁכָּבֵל חֲבִילָה וְחֲבִילָה.

וְכֵן כְּשֶׁעוֹשֶׂה 'עֲבָרָה אַחֲרַת' חֲסִידִישׁוֹ,
אֲזִי גּוֹרֶרֶת גַּם־כֵּן 'עֲבֵרוֹת הַשְּׂיִכִּים לָהּ'.

וּמִכָּל 'חֲבִילָה וְחֲבִילָה' - נִבְרָאת פֶּת אַחַת
שֶׁל 'מְחַבְּלִים וּמְקַטְרָגִים' (אבות פ"ד
מ"א). וְהַמְּחַבְּלִים צוֹעֲקִים: "הֵב לָנָא חַיִּי,
הֵב לָנָא מְזוֹנִי" [תן לנו חיים, תן לנו מזון]. כִּי הוּא
הַיִּבְעֵל־עֲבָרָה, הֵינּוּ שֶׁהוּא הַיִּבְעֵל שֶׁל
הָעֲבָרָה - צָרִיךְ לַתֵּן לָהֶם 'חַיִּי וּמְזוֹנִי'.

וְעַכְשָׁיו שֶׁהַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו הַעֲבִיר
וּבִטֵּל הָעֲזוֹן רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן
שֶׁכָּבֵל חֲבִילָה וְחֲבִילָה - מֵהֵיכֵן יִקְבְּלוּ 'שְׂאֵר
הָעוֹזְנוֹת' שֶׁל כָּל חֲבִילָה וְחֲבִילָה 'חַיּוֹת',
מֵאַחַר שֶׁנִּתְבַּטַּל וְנִפְסַק 'שְׂרָשָׁם' שֶׁהוּא
הָעֲזוֹן הָרֵאשׁוֹן שֶׁכָּבֵל חֲבִילָה וְחֲבִילָה!?

אֲזִי 'שְׂאֵרֵי הָעוֹזְנוֹת' שְׂבִים וּבָאִים אֶל
הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ: "שִׁיתֵן לָהֶם חַיּוֹת!" -
וְהַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ נוֹתֵן לָהֶם 'חַיּוֹת' -
וְנִפְטָר הָאָדָם מֵהֶם - כִּי אֵין צָרִיךְ לַתֵּן לָהֶם
עוֹד 'חַיּוֹת' עַכְשָׁיו, אַחַר שֶׁזָּכָה לְעוֹרֵר רַחֲמָיו
יִתְבָּרֵךְ לְהַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְכוּ' כִּנ"ל.

כִּי 'עֲבָרָה הָרֵאשׁוֹנָה' עֹשֶׂה בְּלִי הַכֶּרֶחַ,
וְצָרִיךְ בּוֹדָאִי לַתֵּן לָהּ 'מְזוֹנוֹת'.

וְאִפְלוּ הָעֲבֵרוֹת הָאַחֲרוֹת הַשְּׂיִכִּים
לְעֲבָרָה הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁנִּגְרְרוּ
אַחֲרֶיהָ, צָרִיךְ לַתֵּן לָהֶם גַּם־כֵּן 'מְזוֹנוֹת', וְאִף־
עַל־פִּי שֶׁהָיָה כְּמוֹ מִכְרַח לַעֲשׂוֹתָן.

זֶה בְּחִינַת: "אֲלֹמְדָה פְּשָׁעִים דְּרַכִּיךְ
וְחַטָּאִים אֲלִיךָ יִשׁוּבוּ" (תהלים נא, טו).

"דְּרַכִּיךְ" - זֶה בְּחִינַת הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה
מִדּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "הוֹדַעֲנִי
נָא אֶת דְּרַכִּיךְ" (שמות לג, יג) - שֶׁהָרֵאָה לוֹ
הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת.

כִּי 'עֲבָרָה הָרֵאשׁוֹנָה' גְּרָרָה אוֹתָן, כִּי יֵשׁ
לָהֶם טַעֲנָה: "הָיָה לָךְ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה
תַּכַּף אַחַר עֲבָרָה הָרֵאשׁוֹנָה, וְהָיְתָה הַמִּצְוָה
מִגְּנָה עָלָיו!" - עַל־כֵּן צָרִיךְ לַתֵּן לְכֻלָּם
'מְזוֹנוֹת וְחַיּוֹת'.

היגו: כשלוּמְדִים לַעֲשׂוֹת הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת' - אַזִּי: "וַחֲטָאִים אֲלֵיךָ יִשׁוּבוּ" - שְׁה'חֲטָאִים הַנִּשְׁאָרִים שֶׁבְּכָל חֲבִילָה, שָׁבִים אֶל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ 'חַיּוֹת'.

אך מאין הקדוש-ברוך-הוא נותן להם 'חיות'!?

דע: כי יש ב'פּטָרָא-אַחְרָא' בחינת 'ראשון לראשונים', בחינת 'אדום' שנקרא 'ראשון' (פסחים ה.), כמו שכתוב (בראשית כה, כח): "וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי". והוא בחינת 'ראשון לראשונים', שהוא 'ראשון' לְהַעֲבֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים' הַנִּלְכָּל, כִּי כָלֵם נִמְשָׁכִים וּבָאִים עַל-יָדוֹ.

כי באמת לפי גדל קדשת ישראל - אין ראוי להם בכלל לעשות עברות חס-ושלום, רק מחמת תקוף הגלות שסובלים מהאמות על-ידי מסים וארנוניות, מחמת-זה באים לעברות.

נמצא: שכל העברות נמשכים על-ידי 'אדום', שאנו מסורים בגלות אצלו, והוא בחינת 'ראשון לראשונים' כנ"ל.

ועל-כן הקדוש-ברוך-הוא נותן ה'עוונות' עליו, ונמשך להם 'חיות' ממנו.

וכל-זה נעשה על-ידי ה'רחמנות', שעל-ידי-זה מעוררין ה'שלוש-עשרה מדות של רחמים' כנ"ל.

אבל ה'עניים' שאין להם מדת 'רחמנות', מפני שהם בחינת "תקפא דדינא" וכו'. ומאחר שאין להם 'רחמנות', דהיגו בחינת ה'שלוש-עשרה מדות של רחמים', ואין יכולין לעורר ה'שלוש-עשרה מדות' ה'עליונים' - על-כן צריכין לבקש ולחנן

מהשם-יתברך 'רחמים': "שירחם מעצמו יתברך עם השלוש-עשרה מדות שלו, ויעורר ברחמיו השלוש-עשרה מדות של רחמים, ויעביר ראשון ראשון!"

וזו בחינת שאנו מבקשים מהשם-יתברך (תהלים עט, ח): "אל תזכר לנו עונת ראשנים, מהר יקדמונו רחמיו כי דלנו מאד!" - לבל יזכר לנו 'עוונות הראשונים' שבכל חבילה וחבילה של עוונות.

דהיגו: שיעביר ראשון ראשון שבכל חבילה וחבילה, בחינת: "מעביר ראשון ראשון" - שעל-ידי-זה מפילא בטליו ונסתלקין שאר העוונות.

אך לזה היגו צריכים לקיים כל השלוש-עשרה מדות של רחמים' - כדי לעורר ה'שלוש-עשרה מדות העליונים' כנ"ל.

ועל-זה אנו מבקשין: "מהר יקדמונו רחמיו" דיקא מעצמו, "כי דלנו מאד". היגו: 'כי אנחנו דלים ואביונים מאד', ואין לנו 'מדת-הרחמנות' כנ"ל, ואין לנו כח שאנחנו נזכה לעורר ה'שלוש-עשרה מדות של רחמים'.

על-כן אנו פורשים בפנינו לפניו יתברך ומתחננים אליו: שיעורר בעצמו ה'שלוש-עשרה מדות של רחמים'! - ועל-ידי זה: "אל תזכר לנו עוונות ראשונים" וכו' כנ"ל.



"וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקַּד אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה" (שמות לד, ח)

קנט.

(ח"א קנה)

נמצא לעיל בפסוק (שמות לד, ו): "ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים".



"פי לא תשתחוה לאל אחר" (שמות לד, יד)

קל.

(ח"א י, ה"י)

"העצה היעוצה" (לשון הפסוק וישעיה יד, כו) **לבטל ה'נאוה**, שהיא ה'עבודת-זרה' - הוא על-ידי ה'תקרבות לצדיקים'.

כמובא ב'תקונים' (תקוני-זוהר מח.): **"בתרועה, דאיהו רוחא, אתעביר אל אחר"** (שמות לד, יד). ו'צדיק' הוא בחינת 'רוחא', כמו שכתוב (במדבר כז, יח): **"איש אשר רוח בו"**, ועל-ידו נכנע רוח גבוה, **"אל אחר"**, ונעשה מ'אחר', אחר, פי הוא **"קוצא דאות ד"** (תקוני-זוהר נה:).

והנה, כלל הדברים אלו: שעל-ידי ה'צדיק, שהוא בחינת ה'רוח' - אתעבר **"אל אחר"**, כפירות'.

קלא.

(ח"א כג, ה-בסוף)

אלו המשקעים במקומו, הם בבחינת (בראשית ג, יז): **"בעצבון תאכלנה"**, שהוא בחינת 'טחול', בחינת 'עצבות ומרה-שחורה' ורבוי דאגות, והם מקשרים ב'פנים דסטרא-אחרא', **"אל אחר"** (שמות לד, יד) -

שכל-זה הוא בחינת: **"הטחול, אמא דערב-רב, שחוק הפסיל, אל אחר"** (תקוני-זוהר קמ.).
ובאמת: כל ה'רוח' המכנה בשם 'לדה', וכל ה'ממון' וכל ה'השפעות' - נמשכין רק מ'שבירת תאות-ממון', שהיא בחינת 'אמת' וכו'.

פי **'שקר'**, הוא **'עבודת-זרה'**, תאות-ממון' וכו', פי **'עבודת-זרה'** **"אל אחר - אסתרם ולא עבד פריין"** (זוהר משפטים קג.) - פי על-פי הרב: אלו הרוזפים ביותר אחר תאות-ממון, מתים ב'עלי-חובות', ומאומה אין בידם וכו'.

נמצא: שאין ממונו ממון כלל, פי אין לו שום הנאה מממונו, פי **"אל אחר - אסתרם ולא עבד פריין"**, בנ"ל.

ועל-כן אי-אפשר להמשיך 'שפע ומזונות', ולהרויח 'ממון' הנקרא 'ממון', דהינו 'ממון-דקדשה' וכו' - פי אם על-ידי 'שבירת תאות-ממון', שהוא בחינת 'אמת', שמשם עקר ההשפעה.

קלב.

(ח"א לו, בסוף)

בשםפסיק ה'נקדה' מה'דל"ת' של 'אח"ד', וה'נקדה' היא אות ברית' - אזי נעשה 'אח"ר' (תקוני-זוהר עז:).
 הינו: כש'מכנים בריתו ב'זונה', הנקראת 'מלכות-הרשעה', הנקרא **"אל אחר"** (שמות לד, יד).

אבל מי שמקדש עצמו מ'זאת התאוה' - אזי נתקשר ב'מלכות-שמים הנקרא אני" (זוהר מקץ רד: וכו'.

לשון הזהר שם: **"והייתם קדושים פי קדוש אני"** (ויקרא יא, סד-סד) - מאן **"אני"**, דא 'קודשא-בריך-הוא',

קלה.

(ח"ב ה, יד)

'ספָּה' - זֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן הַמְּלֶאךָד'. בִּי
'סוּפָּה' בְּגִימַטְרִיא 'מְלֶאךָד'. בְּחִינַת
(בְּרֻכּוֹת נח:): "חֲלוּם עַל-יַדֵּי מְלֶאךָד" - שְׁנַעֲשֶׂה
עַל-יַדֵּי 'תְּקוּן הַמַּחִין וְהַתְּפִלִּין', בְּחִינַת
'תְּקוּן-הַבְּרִית'.

וְעַל-כֵּן 'סְפוֹת' הוּא זְמַן שְׂמֻחַתְנוּ, בְּחִינַת
'שְׂמֻחָה שֶׁל תְּפִלִּין', לְתַן 'חֲזוּק'
לְהַמְּלֶאךָד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִזְיָקוּ הַמְּאֹכְלִים'
לְקַלְקַל אֶת הַחֲלוּם, שֶׁלֹּא לָבֵא לְיַדֵּי
'טְמֵאת-קָרִי' חֲסוּשְׁלוֹם עַל-יַדֵּי הַמְּאֹכְלִים'.

בִּי 'סְפוֹת', הוּא "חַג הָאָסִיף" (שְׁמוֹת כג, טז;
לד, כב), "שְׂאוּסָף כָּל מִינֵי מְאֹכָל" (רש"י
שם). וְעַל-כֵּן אִז צְרִיכִין 'שְׂמֻחָה' לְחֲזֹק אֶת
הַמְּלֶאךָד, שֶׁזֶהוּ 'תְּקוּן-הַמְּאֹכְלִים' - וְעַל-כֵּן
אִז הוּא זְמַן שְׂמֻחַתְנוּ. (עֵינן בְּפָנִים).

קלו.

(ח"ב ז, ו-יג)

יֵשׁ 'מְקִיפִים' שֶׁהֵם בְּחִינַת יָמִים, וְיֵשׁ
'מְקִיפִים' שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁנִים, בְּחִינַת:
"תְּקוּפוֹת הַיָּמִים" (שְׁמוֹזָל-א, כ), "תְּקוּפוֹת
הַשָּׁנִים" (שְׁמוֹת לד, כב; דְּבָרֵי-הַיָּמִים ב כד, כג).

וְהַשְּׂגוֹת מְקִיפִים' הֵלְלוּ - זֶה עֵקֶר
הַתְּעֵנוּג וְהַשְּׁעִשׁוּעַ
שֶׁל עוֹלָם-הַבְּא', אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֵה לְהַשְׁיָגֵם.

זֶה: "וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנַתִּים יָמִים" (בְּרֵאשִׁית מא,
א). "שְׁנַתִּים יָמִים" - זֶה בְּחִינַת
"תְּקוּפוֹת הַיָּמִים, תְּקוּפוֹת הַשָּׁנִים" הַנִּלְכָּד,
שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עוֹלָם-הַבְּא', שֶׁהוּא "יוֹם שֶׁכָּלוּ
אָרְךְ" (קִדְוִשִׁין לט: חֲלִין קמב), שֶׁהוּא 'לְמַעַלְהָ'
מֵהַזְּמַן - שֶׁשֵּׁם 'סְדֵר-הַזְּמַנִּים' הוּא בְּחִינַת
'מְקִיפִים' כַּנִּלְכָּד, שֶׁהֵם כָּל הַתְּעֵנוּגִים
וְהַשְּׁעִשׁוּעִים שֶׁל עוֹלָם-הַבְּא' כַּנִּלְכָּד.

מְלֻכּוֹת-שָׁמַיִם קִדְוִשָׁא. 'מְלֻכּוֹתָא-אַחְרָא' דְּעוּבְדֵי עֲבוּדַת-
פּוֹכְבִים-וּמְזֻלוֹת, אֲקָרִי "אַחַר", דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת לד, יד): "בִּי
לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר בִּי ה' קִנְאָ שָׁמוּ". (עֵרֶשֶׁם עוּד
בְּזַהַר).

וְעֵקֶר הַנְּסִיּוֹן וְהַצְרוּף שְׂמַנְסִין לְאָדָם - אִין
מְנַסִּין אוֹתוֹ אֶלָּא בְּנִאוּף, שֶׁהוּא
'כְּלוּלָה מְשַׁבְּעִים-אֲמוֹת', שֶׁהוּא כְּלוּלָה
מִסּוּד 'אַח"ר', "אֵל אַחֵר".

קלג.

(שִׁיחוֹת-הָרַן רפב)

כְּשֶׁנִּפְרָדִין חֲסוּשְׁלוֹם מֵהַצְדִּיקִים, כְּאִלוֹ
עוּבְדִין עֲבוּדַת-זָרָה.

בִּי אֵיתָא בְּזַהַר-הַקְדוּשׁ (תְּקוּנַת-זַהַר כא):
"שֶׁהַצְדִּיק הוּא קוּצָא דְאֹת ד'".
וְכְשֶׁנִּפְרָדִין מִמְּנוּ חֲסוּשְׁלוֹם - אִזִּי מְפָרִדִין
קוּצָא דְאֹת ד' דְּאַח"ד, וְנַעֲשֶׂה חֲסוּשְׁלוֹם
'אַח"ר', שֶׁהוּא "אֵל אַחֵר" (שְׁמוֹת לד, יד),
'כְּפִירוֹת'.

בִּי עֵקֶר 'אֲמוֹנַת-הַיְחוּד', הוּא עַל-יַדֵּי
הַצְדִּיקִים-הָאֱמַתִּים.



"וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה" (שְׁמוֹת לד, כב)

קלד.

(ח"ב א, ה)

בְּ'סְפוֹת' נִתְתַּקַּן 'תְּאוֹת-אֲכִילָה', בִּי
'סְפוֹת' נִקְרָא: "חַג הָאָסִיף"
(שְׁמוֹת כג, טז; לד, כב), "שְׂאוּסָף כָּל מִינֵי
מְאֹכָל" (רש"י שם), וְזֶהוּ בְּחִינַת 'תְּקוּן תְּאוֹת-
אֲכִילָה', בִּי "אֵינוֹ דוֹמָה מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֶּת
בְּסֻלוֹ, לְמִי שֶׁאֵין לוֹ" (יוֹמָא עד:).

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, כָּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כִּי עַל-פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל" (שמות לד, כז)

"ולא אתה ושאי לכתב תורה שבּעל-פה".
(רש"י - גיטין ס:)

"כתב לך את הדברים האלה" - הדא הוא דכתיב (הושע ת, יב): **"אכתב לו רבי תורתך, כמו זר נחשבו"**. בשעה שנגלה הקדוש-ברוך-הוא בסיני לתן תורה לישראל, אמרה למשה על הסדר מקרא ומשנה תלמוד ואגדה וכו'. אמר לו: למדה לישראל.

אמר לפניו: רבנו-של-עולם, אכתב אותה להם. אמר לו: **איני מבקש לתנה להם בכתב** - מפני שגלוי לפני: שעובדי-פוכבים עתידים לשלט בהם, ולטל אותה מהם, ויהיו בזויים בעובדי-פוכבים, אלא המקרא אני נותן להם במקתב, והמשנה והתלמוד והאגדה אני נותן להם על-פה - שאם יבואו עובדי-פוכבים וישתעבדו בהם, יהיו מבדלים מהם. אמר לנביא: **"אם אכתב לו רבי תורתך, כמו זר נחשבו"**.

ומה אני עושה להם? - נותן את המקרא בכתב, והמשנה והתלמוד והאגדה בעל-פה. **"כתב"** - זה ה'מקרא'. **"כי על-פי הדברים האלה"** - זו ה'משנה' וה'תלמוד', שהם מבדילים בין ישראל לבין העובדי-פוכבים. (שמות-דפה מז, א)

קלז.

(ח"ב כח)

דע: שיש חלוקים בין התורות. **א:** יש תורה שלא נתנה אפלו לדרש. **ב:** יש תורה שנתנה לדרש ולא נתנה לכתב. **ג:** יש שנתנה לכתב, וכמו שמצינו שאמרו רז"ל (גטין ס:): **"דברים שבעל-פה, אי-אתה ושאי לאמרם בכתב"** וכו'.

ומי שיודע להבחין ולהפיר בין התורות, איזהו נתנה לכתב, ואיזהו לא נתנה לכתב - הוא יכול להפיר את איש-ישראל' בין האמות, ואפלו אם אחד מישראל עומד בין פמה אמות, יכול להפירו.

וסוד זה מרמז בפסוק (הושע ת, יב): "אכתב לו רבי תורתך כמו זר נחשבו" -

הינו: כשפותבין "רבי תורתך", הינו: רב יותר מהראוי, דהינו: שפותבין מה שלא נתן לכתב כנ"ל - אזי "כמו זר נחשבו" - הינו: שאין יוכל להפיר את ה'ישראל', וכמו 'זר' נחשב אצלו, שנדמה לו ל'זר' ול'נכרי'.

וכן להפך: שיוכל לטעות על ה'נכרי' שהוא 'ישראל' כנ"ל.

כי עקר ההבדל שבין ישראל לאמות - הוא בבחינת 'מה שלא נתן לכתב', בחינת 'תורה שבעל-פה'.

כמו דאיתא (שמות-דפה מז, א - על פסוק הנ"ל): "שבשביל-זה נתנה תורה שבעל-פה" - מחמת שצפה שיהיו ישראל בגלות, ויעתיקו האמות לעצמן תורה-שבכתב, על-כן נתן לנו 'תורה שבעל-פה', שזה אינם יכולים להעתיק, מחמת שהוא בעל-פה.

נמצא: "שעקר ההבדל והיתרון של ישראל על האמות, הוא בבחינת 'תורה שבעל-פה' שלא נתן לכתב" (על-פי המדרש שם).

ויש בכל אחד ואחד מישראל, חלק מבחינת 'תורה שבעל-פה' שלא נתן לכתב. ועל-כן מי שמפיר בין התורות שנתנו לכתב, ושלא נתנו לכתב - הוא יכול להפיר בין ישראל לאמות - כי זה עקר הבדלם, כנ"ל.

קלת.

(ספר-המדות, חדושי-דאורייתא ח"ב י)

לאו כל החדושין שאדם מחדש בתורה מתר לו לכתב, כי יש שלא נתן לכתב אה-על-פי שנתנו לדרש. ומי שיודע איזהו לכתב ואיזהו לא - הוא יודע ומפיר יהודי אחד בין אלפים מן האמות. [הרב מטשעהרין ז"ל צין למדרש הנ"ל, ולתורה ח"ב כח הנ"ל].

בְּלִשׁוֹן גְּדוּלוֹת, וְאָמַר לוֹ: "יִזְרְנוּ רַבְּנוּ דְרָךְ לְעִבּוֹדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ!"! - וְעָנָה וְאָמַר לוֹ בְּלִשׁוֹן תְּמִיחָה: "לְדַעַת בְּאָרְץ דְּרַכְךָ"?! (כּמוֹבָא בְּשִׁיחוֹת הַר"ן רַצב).

וְאִזּוּ הַפִּיל עָלָיו אֲדָמוּר ז"ל אֵימָה וּפְחָד גְּדוֹל וְעֵצוֹם עַד מְאֹד, עַד שֶׁנִּסּוּג אַחֲרָיו בְּבִהְלָה גְּדוּלוֹתָ, וְנִשְׁאַר עוֹמֵד אֶצֶל הַפֶּתַח, וְנִתְיָרָא מִגְּשֵׁת אֱלֹוִי.

וְהִתְחִיל אֲדָמוּר ז"ל לְהִרְאוֹת לוֹ פְּנִים-שׁוֹחֲקוֹת, וְהִקְלִי מֵעָלָיו הַפְּחָד קִצְתָּ, וְאָמַר לוֹ: "מָה אַתָּה מִתְיָרָא מִפְּנֵי הַלֵּא אֲנִי אָדָם כְּמוֹתְךָ, רַק אֲנִי חָכָם בְּיֹתֵר מִמֶּךָ"! - וְהִמְשִׁיךְ אוֹתוֹ בְּדַבְּרֵי הַנְּעִימִים, עַד שֶׁחָזַר נִסְמָךְ אֱלֹוִי.

וְהַפִּיל עָלָיו שְׁנִית אֵימָה וּפְחָד, עַד שֶׁחָזַר וְנִסּוּג אַחֲרָיו עַד פֶּתַח הַבַּיִת כְּנ"ל.

וְשׁוּב הִתְחִיל אֲדָמוּר ז"ל עוֹד הַפְּעַם לְהִרְאוֹת לוֹ פְּנִים שׁוֹחֲקוֹת לְהַסִּיר מֵעָלָיו הַפְּחָד וְהָאֵימָה, וְאָמַר לוֹ שְׁנִית: "מָה אַתָּה מִתְיָרָא מִפְּנֵי הַלֵּא אֲנִי אָדָם כְּמוֹתְךָ, רַק אֲנִי חָכָם בְּיֹתֵר מִמֶּךָ"! - עַד שֶׁהִמְשִׁיךְ אוֹתוֹ שְׁנִית כְּנ"ל.

וְאַחֲרֵיכֵן חָזַר וְהַפִּיל עָלָיו אֵימָה וּפְחָד וְכוּ', כְּנ"ל. וְכֵן הָיָה אֵיזָה פְּעָמִים - עַד שֶׁצָּוָה עָלָיו אֲדָמוּר ז"ל: "שִׁיתְּוֹדָה לְפָנָיו כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו" וְכוּ'!

וּמֵאִזּוּ וְהִלָּא נִתְקַשְּׁרוּ מְאֹד, הוּא וְרַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיזִיק ז"ל, לְאֲדָמוּר ז"ל, וְהִרְבּוּ מְאֹד מִיּוֹם אֵל יוֹם לְעַסֵּק בְּעִבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּהִתְעוֹרְרוֹת רַב וְעֵצוֹם מְאֹד, עַד עַתָּה פְּטִירָתָם ז"ל וְכוּ', וְנַעֲשׂוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים מְאֹד.

"וַיְהִי שָׁם עִם ה', אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה" (שְׁמוֹת לַד, כח) - עֲנִין 'אַרְבַּעִים יוֹם שָׁל הַתּוֹרָה'

קלט.

(ח"א ג; ח"א ה, ב-פסוק);

(ח"א יג, א-ב-ג-ה-ו; ח"א לו, ב)

נִמְצְאִים בְּפִרְשַׁת מְשֻׁפְּטִים, בְּפִסּוּק (שְׁמוֹת כד, יח): "וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה".



"וַיִּכְתֹּב עַל הַלְּחָת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית

עֲשֻׂרֵת הַדְּבָרִים" (שְׁמוֹת לַד, כח)

עֲנִינִי עֲשֻׂרֵת הַדְּבָרוֹת' - נִמְצְאִים בְּפִרְשַׁת יִתְרוֹ'



"כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו. וְהָיָה קָרַן עוֹר פָּנָיו,

וַיִּירָאוּ מִגְּשֵׁת אֱלֹוִי" (שְׁמוֹת לַד, כט-ל)

קמ.

(ח"א כא, ו)

'מֹשֶׁה' - הוּא בְּחִינַת 'שֹׁפַע אֱלֹקִי', בְּחִינַת 'אוֹרֵי-הַפְּנִים, בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת לַד, כט): "כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו".

קמא.

(ח"א לח, ו-ז)

נִמְצָא לְעִיל בְּפִסּוּק (שְׁמוֹת לג, ז): "וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מִהָר חוֹרֵב".

קמב.

(פּוֹכְבֵי-אוֹר, אֲנִשְׁי-מוֹהַר"ן כג

- "וַיִּירָאוּ מִגְּשֵׁת אֱלֹוִי")

רַבִּי יוֹדֵל ז"ל (תְּלֻמִּיד רַבְּנוּ ז"ל) - בְּבוֹאוֹ לְאֲדָמוּר ז"ל, הִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ

"ויתן על פניו מסוה" (שמות לד, לג)

קמג.

(ספורי מעשיות, מעשה ו ממלך ענו)

והמלך, מחמת שהיה ענו מאד, ו"במקום גדלתו שם ענותנותו" (מגלה לא), כי בן דרך הענו: שבכל מה שמשבחין ומגדלין אותו יותר, נעשה קטן וענו יותר.

ומחמת גדל השבח של החכם, ששבח וגדל את המלך, בא המלך בעניות וקטנות מאד - עד שנעשה אין ממש. ולא היה יכול להתאפק, והשליך את היולין, לראות את אותו החכם, מי הוא זה שהוא יודע ומבין כל זאת. ונתגלה פניו, וראה אותו החכם, והביא ה'פאטרעט' [תמונה] שלו אל המלך.

קמד.

(טיח שרפי קדש ח"ג תקנד;

טעם זקנים, נשא תל"ד)

בכמה ילי שבתות בעת שגלה רבנו ז"ל תורה, בערו פניו מאד.

[טיחות הר"ן קסט: ועיניו היו מאירות כשמש וכירח ממש. בפרט בשבת קדש, היו עיניו מאירות מאד מאד, ופניו היו מאירות ומאדימות מאד בשבת קדש וכו'. ואלו כל הימים היו וכו', אי אפשר לבאר אפס קצה, ועצם היפי והקדשה הנוראה והיראה העצומה ועריבת נעימת דבקות הנפלא שהיה אז, בענוה באמת, אשר לא נראה פזאת בעולם].

ולרב תבערת ושלחבת פניו, היה מברח בעת אמירת התורה, לית על פניו מסוה' (על פי שמות לד, לג), והיה משליך ה'פאטשיילע' [מטפחת] שלו על פניו הקדושים [בשעתו היה נהוג אצל הצדיקים, שהיה להם 'פאטשיילע' גדולה בכיסם].

ופעמים שנתגלה מקצת מפניו, וראו איך שפניו לזהטות פאש להבה ממש.

גם ידוע: שאמירת התורה שבלילי שבתות, היתה בהתלהבות עצומה, כמו בעת אמירת התורה ח"ב כד "אמצעותא דעלמא"; ועוד (עירושם בהערה ה, רשימת התורות שנאמרו בלילי שבתות).

[חיי מוהר"ן יח: מאמר "אמצעותא דעלמא" (ח"א כד הנ"ל), נאמר בקיץ תקס"ג בסעדת ליל שבת. ואמר אותו ביראה גדולה ובהתלהבות עצום ונשגב כל-כף, עד שלא יכלו השומעים להבין כלל מה הוא אומר (רבי נתן פו הבין, רק העולם לא יכלו להבין. שיהי שרפי קדש ח"ג תקצב, הערה נה, מרבי לוי יצחק בענדער ז"ל), רק נכתב אחר-כך בכתובת ידו ובלשונות הקדושה. (עין עוד שם הערה נד)].

קמה.

(טיח שרפי קדש ח"ב רעו)

בעת שגלה רבנו את התורה (ח"א כד הנ"ל) "אמצעותא דעלמא" - בערו פניו מאד, עד שכסה פניו במטפחת. ומהצד שלא נתכסה, ראו איך שלוהט פניו פאש להבה ממש.

קמו.

(טיח שרפי קדש ח"ג תרב)

בעת אמירת רבנו המאמר (ח"א לח) "מרפבות פרעה וחילו", ושם בענין ה'תפלין' שהם סימן על 'דבקות' וכו', "ומשה לא ידע פי קרן עור פניו" וכו' (שמות לד, כט) - אמרה רבנו בהתלהבות פזו, עד שכסה פניו במטפחת כל שהיא, ולא יכלו לראות פניו המאירים והלוהטים.

